

VLAAMSE RAAD

ZITTING 1994-1995

14 NOVEMBER 1994

BELEIDSBRIEF

Leefmilieu, natuurbeschoud, landinrichting en watervoorziening

ingediend door
de heer N. De Batselier,
minister vice-president van de Vlaamse regering,
Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting

INHOUD

I.	INLEIDING	
II.	ALGEMENE UITGANGSPUNTEN	
	1. Een gepland milieubeleid	
	2. Een hanteerbare en doorzichtige regelgeving	
	3. Muren afbreken – internationaal	
III.	SECTORIAAL BELEID	
	A. MILIEUHYGIENE	
	1. Afvalwater	9
	2. Grondwater	17
	3. Afval	19
	4. Lucht	28
	5. Geluid	30
	6. Bodem	31
	B . NATUURBELEID	
	Natuurbescherming	32
	Jachtbeleid	36
	Vogelbescherming	36
	Riviervisserij	37
	Bossen	37
	Groenbeleid	37
	C. INRICHTING VAN HET LANDELIJK GEBIED	
	1. Beleid landinrichting	38
	2. Beleid ruilverkaveling	41
	3. Beleid waterbeheersing	41
	D. DRINKWATER	43
IV.	INSTRUMENTEN	
	A. VERGUNNINGENBELEID	44
	B. MILIEU-INSPECTIE	47
	C. MILIEUDATABANK	48
	D. MILIEU EFFECTRAPPORTERING (MER)	51
	E. DE HEFFINGEN EN DE FINANCIERING VAN HET MILIEUBELEID	51
	F. GEMEENTELIJK MILIEUBELEID	54
	G. HET SECTORIAAL WETENSCHAPSBELEID INZAKE LEEFMILIEU	55
	H. SENSIBILISERING	56

Uitvoering beleidsbrief “Leefmilieu, Natuur, Landinrichting, Drinkwatervoorziening” van oktober 1992 - Stand van zaken oktober 1994.

1. INLEIDING

Mijn beleidsbrief van oktober 1992 werd geformuleerd rond uitgangspunten, sectorale benadering en instrumenten. In die beleidsbrief heb ik aangegeven dat duurzame ontwikkeling een ombuiging van ons productie — en consumptiepatroon vergt en dat mijn beleid zou gericht zijn op een aantal pragmatische ingrepen in dit verband eerder dan op de formulering van een ideale blauwdruk. Een aantal van deze ingrepen werden doorgevoerd ; een aantal andere zijn vandaag nog steeds in uitvoering of voorbereiding.

In deze laatste beleidsbrief uit deze legislatuur heb ik een analoge structuur met de beleidsbrief oktober 1992 aangehouden ; m.b.t. de aandachtspunten inzake sectoraal beleid en instrumenten heb ik zowel realisaties, knelpunten als in 1995 voorgenomen acties opgenomen.

Voor die sectoren (afvalwater, afval, inrichting landelijk gebied) en instrumenten (inspectie, databank, heffingen) waar in de voorbije jaren belangrijke vooruitgang werd geboekt zullen de acties in 1995 gericht zijn op een concrete verdere uitvoering van het reeds ontwikkelde beleid. Zo is in de afvalwatersector concreet voorzien in een verdere realisatie van de investeringsplanning, een verfijning van het vergunningenbeleid en een correctere inning van heffingen en zijn inzake het afvalstoffenbeleid de concrete implementatie van een aantal bepalingen uit het nieuwe afvalstoffendecreet aan de orde.

Voor die sectoren ‘en instrumenten waar in de voorbije jaren een minder belangrijke vooruitgang werd geboekt zullen in 1995 een aantal concrete acties worden ondernomen, die zich voor een aantal van deze domeinen situeren op het niveau van de beleidsformulering zelf : illustratief in dit verband zijn de voorgestelde acties m.b.t. lucht en geluid, resulterend uit de onder mijn impuls tot standgekomen ontwerpen van sectorale milieubeleidsplannen, zoals door de administraties opgesteld.

II. ALGEMENE UITGANGSPUNTEN

1. Een gepland milieubeleid

1.1. Realisaties

Het milieuraapport

De opstelling van een eerste Milieu- en Natuurrapport werd goedgekeurd door de Vlaamse regering op 30/09/1993, en leidde tot de oprichting door de V.M.M. van een projectteam, een begeleidingscomité en een stuurgroep. In de loop van 1993-1994 werd de redactie van het rapport uitgevoerd door het projectteam op basis van de wetenschappelijke bijdrage van meer dan 200 deskundigen afkomstig uit de verscheidene Vlaamse Onderzoeksinstituten.

Het eerste Milieu- en Natuurrapport werd volgens plan afgewerkt en gepubliceerd op 20 juni 1994. Ter ondersteuning van het toekomstig milieubeleid wordt om de twee jaar een actualisatie van deze kennisbasis voorzien.

Milieubeleidsplanning

Door de verschillende milieuadministraties (Aminal, VLM en VMM) werden in 1993 sectorale milieubeleidsplannen opgesteld inzake Water, Bodem, Lucht, Geluid en Natuur.

Op basis van deze vijf sectorale milieubeleidsplannen werd een overkoepelend beleidsdocument gemaakt dat samen met de sectorale milieubeleidsplannen ter advisering aan de SERV en de MINA-Raad werd overgemaakt.

Op gemeentelijk niveau zijn in uitvoering van het gemeentelijk milieuconvenant de milieubeleidsnota's 1993 en 1994 ingediend. Om de gemeenten bij te staan bij het opmaken van de milieubeleidsplannen en de uitvoering ervan werden provinciale milieuconvenanten afgesloten tussen het Vlaamse Gewest en de vijf Vlaamse provincies.

Tegelijkertijd voorziet deze convenant dat de provincies een eigen provinciaal milieubeleidsplan opstellen en uitvoeren aan de hand van de jaarlijkse milieuprogramma's.

Het ontwerp van decreet houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, dat onder meer bepalingen inzake milieuplanning bevat, werd op basis van de adviezen van de SERV en de MINA-Raad verder aangepast, en principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 21 september jl.

1.2. Knelpunten

De milieubeleidsplanning beschikt nog niet over een decretaal kader en is nog niet geïntegreerd. Met de ontwerpen van sectorale beleidsplannen is een eerste poging gedaan om in alle sectoren van het milieubeleid een planmatige aanpak te ontwikkelen. Nu staat men voor de taak om op basis van

deze sectorale plannen een eerste geïntegreerd gewestelijk milieubeleidsplan op te stellen.

1.3. Beleidsvoornemens 1995

Na advies van de Raad van State zal het ontwerp van decreet houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid aan de Vlaamse Raad worden voorgelegd.

Na goedkeuring van dit decreet door het Vlaams parlement zal de procedure voor het opstellen van het eerste geïntegreerd milieubeleidsplan worden opgestart.

2. Een hanteerbare en doorzichtige regelgeving

2.1. Realisaties

Het nieuwe afvalstoffendecreet

Op 7 mei 1994 trad het gewijzigde afvalstoffendecreet in werking. Dit decreet is het eerste concrete resultaat van de werkzaamheden van de Interuniversitaire Commissie tot Herziening van het Milieurecht onder voorzitterschap van Prof. **Bocken**.

Met dit decreet wordt het Vlaamse afvalstoffenrecht grondig vernieuwd en aangepast aan de nieuwe bevoegdheidsverdeling na het Sint-Michielsakkoord.

Een belangrijk nieuw beleidsinstrument — de aanvaardingsplicht voor producenten en verdelers van produkten die afval veroorzaken — werd in het leven geroepen, waardoor een sterkere preventieve aanpak van het afvalprobleem mogelijk wordt.

Samen met het decreet zijn de eerste drie uitvoeringsbesluiten in werking getreden.

Zij regelen de invoer en uitvoer van afvalstoffen, de definitie van gevaarlijk afval en de definitie van de begrippen “verwijdering” en “nuttige toepassing” van afvalstoffen.

Het decreet milieubeleidsovereenkomsten

Op mijn voorstel heeft de Vlaamse raad in juni 1994 het ontwerpdecreet over de milieubeleidsovereenkomsten goedgekeurd. Het is het tweede van een reeks ontwerpdecreten gebaseerd op de voorstellen van de Interuniversitaire Commissie tot Herziening van het Milieurecht.

Het decreet van 15 juni 1994 heeft tot doel een decretaal kader te scheppen voor het sluiten van milieubeleidsovereenkomsten en hierdoor duidelijkheid te scheppen over de aard, aanpak en juridische gevolgen van deze overeenkomsten en de regels inzake inspraak, parlementaire controle en bekendmaking vast te stellen.

Een milieubeleidsovereenkomst is een overeenkomst die de Vlaamse overheid afsluit met één of meer representatieve organisaties van het bedrijfs-

leven teneinde bepaalde doelstellingen van het milieubeleid te bereiken. Het decreet bepaalt dat milieubeleidsvereenkomsten bindend zijn voor de partijen en ook voor de individuele ondernemingen die aangesloten zijn bij de organisaties die de overeenkomst ondertekend hebben.

Alle ontwerpen van milieubeleidsvereenkomst zullen voortaan vooraf bekendgemaakt moeten worden en zal eenieder de gelegenheid krijgen zijn opmerkingen en bezwaren ter kennis te brengen van de overheid. Bovendien zullen de ontwerpen ook voor advies voorgelegd worden aan de Vlaamse Raad, de MINA-raad en de SERV. De in de milieubeleidsvereenkomsten aangegeven verbintenissen zullen in rechte afdwingbaar zijn.

Het ontwerp decreet bodemsanering

Op mijn voorstel heeft de Vlaamse Regering op 22 juni 1994 het ontwerp van decreet betreffende de bodemsanering definitief goedgekeurd.

Het ontwerp is thans in bespreking bij de Vlaamse Raad. Ook dit ontwerp is gebaseerd op voorstellen van de Commissie **Bocken**.

Het ontwerp voorziet in de eerste plaats in een inventarisatie van de bodemverontreiniging.

Hiertoe wordt OVAM gemachtigd om overal waar nodig een oriënterend bodemonderzoek uit te voeren. Bij sluiting of overdracht van bepaalde inrichtingen die bodemverontreiniging kunnen veroorzaken (lijst te bepalen door de Vlaamse regering) zal verplicht een oriënterend bodemonderzoek moeten worden uitgevoerd. Alle informatie wordt opgenomen in een register der verontreinigde gronden, dat openbaar is (het kan bv. geraadpleegd worden door kopers van gronden). Indien verontreinigde gronden niet onmiddellijk kunnen worden gesaneerd, kunnen zo nodig gebruiksbeperkingen of andere voorzorgsmaatregelen worden opgelegd.

Het ontwerp maakt een onderscheid tussen nieuwe bodemverontreiniging (ontstaan na de inwerkingtreding van het decreet) en historische bodemverontreiniging (ontstaan voor de inwerkingtreding van het decreet). De verplichting tot sanering en de te volgen procedure verschillen al naargelang het om nieuwe of historische verontreiniging gaat.

Voor nieuwe bodemverontreiniging bestaat een verplichting tot bodemsanering zodra de bodemsaneringsnormen overschreden zijn. Deze normen zullen door de Vlaamse regering worden bepaald, rekening houdend met de aard en functie van de bodem.

Voor historische bodemverontreiniging bestaat geen automatische verplichting tot sanering. Men gaat enkel over tot sanering indien er een ernstig gevaar bestaat. Gelet op de beperkte middelen zal de overheid hier prioriteiten bepalen voor de selectieve sanering.

De verplichting om tot bodemsanering over te gaan rust bij nieuwe verontreiniging op de eigenaar of gebruiker van de verontreinigde gronden, d.i. de persoon die de effectieve controle heeft over die gronden. Deze persoon is ertoe gehouden de sane-

ring op eigen kosten uit te voeren, zelfs zonder aanmaning door de OVAM. Indien hij zelf de verontreiniging niet heeft veroorzaakt, kan hij de kosten verhalen op de veroorzaker. Wanneer de saneringsplichtige zijn verplichting niet nakomt, kan OVAM ambtshalve saneren.

Het ontwerp maakt een onderscheid tussen de verplichting tot bodemsanering en de uiteindelijke aansprakelijkheid voor de saneringskosten. Bij nieuwe bodemverontreiniging is de veroorzaker van de verontreiniging objectief aansprakelijk, d.w.z. zonder bewijs van fout. De persoon die de kosten van de sanering heeft gedragen of OVAM, al naargelang het geval, kan ze dus verhalen op de veroorzaker, indien deze gekend is. Bij aansprakelijk historische verontreiniging, gelden de gemeenschapsrechtelijke regels, m.a.w. zal normaal gezien het bewijs van een fout moeten worden geleverd.

Tenslotte bevat het ontwerp een procedure die van toepassing is bij overdracht van gronden waarop een inrichting gevestigd is die bodemverontreiniging kan veroorzaken (die voorkomt op de lijst opgesteld door de Vlaamse regering). Deze procedure is er hoofdzakelijk op gericht de belangen van kopers veilig te stellen en ervoor te zorgen dat bodemsanering waar nodig plaatsvindt voor overdracht.

Het ontwerp decreet algemene bepalingen inzake milieubeleid

Op 21 september 1994 keurde de Vlaamse regering tevens principieel het voorontwerp van decreet goed dat algemene bepalingen inzake het milieubeleid vastlegt.

Dit ontwerp is opgevat als de eerste bouwsteen van een groter geheel waarin, overeenkomstig de aanbevelingen van de Commissie **Bocken**, het algemeen decretaal kader van het milieubeleid in het Vlaamse Gewest zal worden vastgelegd.

Het ontwerp bevat een titel milieuplanning en milieukwaliteitsnormen.

Het zal later worden aangevuld met andere titels in verband met bedrijfsinterne milieuzorg, MER, handhaving e.d.m.

Met het nu goedgekeurde voorstel wordt een zeer belangrijke stap gezet op weg naar een integrale milieuplanning in Vlaanderen. Het legt bovendien de basis voor een lange-termijnbeleid waarbij het leefmilieu beter wordt beschermd, beheerd, gesaneerd en hersteld, en dit op een duurzame wijze voor de huidige en toekomstige generaties.

Om dit te verwezenlijken voorziet het decreet in :

- het tweemaaljaarlijks opstellen van een milieu-rapport ;
- het vijfjaarlijks opstellen van een milieubeleidsplan ;
- het jaarlijks opstellen van een milieujaarprogramma.

Op provinciaal en gemeentelijk niveau kunnen eveneens milieubeleidsplannen en milieujaarprogramma's worden opgesteld.

Het milieuraapport moet de wetenschappelijke onderbouw vormen van het milieubeleid. Het moet een beschrijving, analyse en evolutie geven van de huidige situatie van ons leefmilieu, evenals van het gevoerde beleid en van de toekomstige ontwikkelingen. De V.M.M. wordt belast met het opstellen van dit milieuraapport.

Het door de Vlaamse regering vast te stellen vijfjaarlijks milieubeleidsplan zal richtinggevend zijn voor de beslissingen die genomen moeten worden op het vlak van het leefmilieu. Dit zal worden verwezenlijkt door het uitwerken van een actieplan met opgave van de te bereiken milieukwaliteitsdoelstellingen, de vereiste beperking van de milieubelasting en de noodzakelijke maatregelen, middelen en termijnen evenals de te verwachten financiële, economische, ruimtelijke en sociale gevolgen van het te voeren milieubeleid.

Het milieujaarprogramma ten slotte vormt het derde luik van het decreet en is zowel een nadere uitwerking van het milieubeleidsplan als een periodieke evaluatie van het gevoerde beleid. Concrete acties voor het volgende jaar worden hierin met hun begrotingsimplicaties opgenomen.

Nieuw is dat, om de continuïteit van het milieubeleid te waarborgen, het milieujaarprogramma samen met de begroting in de Vlaamse Raad wordt besproken.

Ten slotte kan nog vermeld worden dat het ontwerpdecreet tevens voorziet in de mogelijkheid tot het opstellen van provinciale en gemeentelijke milieubeleidsplannen en -jaarprogramma's.

Het nu principieel goedgekeurd ontwerp van decreet is voor advies voorgelegd aan de Raad van State.

Het ontwerp decreet bedrijfsinterne milieuzorg

Eveneens op mijn voorstel heeft de Vlaamse Regering op 12 oktober 1994 principieel een voorontwerp van decreet goedgekeurd dat het decreet houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid beoogt aan te vullen met een titel bedrijfsinterne milieuzorg regelt. Het is de bedoeling dat de behandeling van dit decreet begin 1995 afgerond kan worden door de Vlaamse Raad. Op die wijze zal het erkenningssysteem van de milieuverificatoren tijdig operationeel zijn om te voldoen aan de Europese verplichtingen binnen de termijn die de Europese Verordening over de eco-audit voorschrijft.

Het decreet heeft tot doel duurzame productiepatronen te bevorderen. Het bevat bepalingen met betrekking tot de milieucoördinator, de milieu-audit, de meet- en registratieverplichtingen, het milieujaarverslag, het bedrijfsbeleid ter voorkoming van zware ongevallen, en de meldings- en waarschuwingplicht.

De milieucoördinator moet in bepaalde gevallen verplicht aangeduid worden door een bedrijf. De

milieucoördinator heeft de taak om het nastreven van duurzame productiepatronen te helpen realiseren. De milieu-audit of eco-audit brengt Verordening 1836/93/EG in de praktijk. Deze verordening slaat op de vrijwillige deelneming van bedrijven uit de industriële sector aan een communautair milieubeheer- en milieu-auditsysteem.

De bepalingen betreffende de meet- en registratieverplichtingen hebben tot doel dat de emissies, immissies, eventuele verontreiniging van het grondwater of van de bodem, en het gebruik van gevaarlijke stoffen worden gecontroleerd. Ook de energie- en grondstoffenbalans houdt hiermee verband. Het uitwerken van een milieuvriendelijk bedrijfsbeleid is immers onmogelijk zonder gegevens over het energie- en grondstoffengebruik van een bedrijf.

Het milieujaarverslag kan bij wijze van algemene en sectorale voorwaarden verplicht gemaakt worden voor bepaalde categorieën van inrichtingen. Deze bepalingen groeperen de reeds bestaande verplichtingen inzake verslaggeving teneinde deze eenvormig te maken.

Het decreet bevat ook bepalingen ter voorkoming van zware ongevallen en ter beperking van de gevolgen ervan voor mens en milieu. Zij vormen de omzetting van de Seveso-richtlijnen. De meldings- en waarschuwingplicht bij accidentele emissies en storingen ten slotte heeft betrekking op het voorbereiden van een rampenplan. Wanneer een accidentele emissie zich voordoet, dienen bepaalde personen en ambtenaren verwittigd te worden over de mogelijkheid van gevaar voor mens of leefmilieu.

2.2. Knelpunten

De met de oprichting van de Commissie **Bocken** in het vooruitzicht gestelde hervorming van het milieurecht in het Vlaamse Gewest is nog lang niet voltooid.

Buiten de hierboven vermelde ontwerpen die nog door de Vlaamse Raad moeten worden goedgekeurd, zijn er nog andere ontwerpen van decreet nodig om de aanbevelingen van de Commissie **Bocken** uit te voeren (handhaving, MER, aansprakelijkheid).

Ook moeten nog een aantal uitvoeringsbesluiten van de reeds gestemde decreten worden genomen om ze volledig operationeel te maken.

2.3. Beleidsvoornemens 1995

In de eerste plaats zal verder werk worden gemaakt van de uitvoering van het nieuwe afvalstoffendecreet. Hiervoor zijn een reeks uitvoeringsbesluiten in voorbereiding m.b.t. aangelegenheden zoals de erkenning van ophalers en registratie van vervoerders van afvalstoffen, de ophaalregeling, de afvalstoffencatalogus, en de regels voor het beheer van verschillende categorieën van bijzondere afvalstoffen.

Er zal ook een besluit worden genomen om een aantal aspecten van de uitvoering van het decreet op de milieubeleidsvereenkomsten te regelen.

Naast de definitieve goedkeuring door de Vlaamse Raad van de hierboven vermelde ontwerpen van decreet staat er nog ander wetgevend werk op stapel.

Een voorontwerp van decreet betreffende de bekenwerking en een dekreet op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging is momenteel in bespreking binnen de Vlaamse regering. Het is de bedoeling dat dit begin 1995 bij de Vlaamse Raad wordt ingediend.

Daarnaast zijn nog een aantal ontwerpen van decreet tot aanvulling van het decreet houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid in voorbereiding. Deze ontwerpen beogen het invoegen in dit decreet, na zijn goedkeuring door de Vlaamse Raad, van nieuwe titels betreffende de milieu-effect-rapportering (decreetale regeling ter vervanging van de MER-besluiten van maart 1989), de handhaving van de milieuwetgeving en de aansprakelijkheid voor milieuschade. Deze ontwerpen van decreet zullen voor einde 1995 bij de Vlaamse Raad worden ingediend.

3. Muren afbreken - internationaal

3.1. Realisaties

Met de laatste staatshervorming heeft het Vlaamse Gewest eigen verantwoordelijkheid gekregen heeft voor het internationaal milieubeleid.

Om het mogelijk te maken voor het Vlaamse Gewest om op volwaardige wijze deel te nemen aan de besluitvorming rond het Europese en internationale milieubeleid heb ik de volgende initiatieven genomen.

Coördinatiecomité Internationaal Milieubeleid

Op mijn initiatief werd in 1994 een samenwerkingsakkoord onderhandeld tussen de federale staat, het Waalse Gewest, het Vlaamse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest waardoor een permanent overlegorgaan wordt opgericht: het "Coördinatiecomité Internationaal Milieubeleid". Ik hoop dat dit akkoord binnenkort zal kunnen worden ondertekend.

Dit comité moet de taken overnemen de bestaande ad hoc werkgroep die elke week overleg pleegt over het internationaal milieubeleid op het kabinet van de federale Minister voor Leefmilieu.

Deze taken zijn:

1. Het voorbereiden van standpunten die dienen te worden ingenomen door de Belgische delegaties in de instanties van de internationale organisaties.
2. Het bepalen van de samenstelling van de Belgische delegatie en de aanduiding van de woordvoerder.

3. Het plegen van overleg om te komen tot een gecordineerde uitvoering van de aanbevelingen en beslissingen van internationale organisaties.

4. Het verzamelen van de nodige gegevens om te kunnen antwoorden op vragen om informatie van internationale organisaties en om, waar nodig, gemeenschappelijke rapporten op te stellen.

Oprichting internationale dienst binnen administratie

In het kader van de reorganisatie van AMINAL werd beslist binnen deze administratie een afdeling "Europa en Milieu" op te richten die onder meer belast zal zijn met de opvolging van de Europese en andere internationale milieuzaken. Hiermee zal de Vlaamse milieu-administratie uitgerust zijn om haar nieuwe internationale verantwoordelijkheden op te nemen.

Vertegenwoordiging binnen het Europees Milieu-Agentschap

Overeenkomstig een binnen de Interministeriële Conferentie Leefmilieu afgesproken beurtrol verzorgt het Vlaamse Gewest van juli 1994 tot juli 1995 de vertegenwoordiging van België binnen het Europees-Milieu-Agentschap.

Een ambtenaar van de V.M.M. werd dan ook aangesteld als vertegenwoordiger van België in de Raad van Bestuur van het Europees Milieuagentschap. In die hoedanigheid moet de VMM de coördinatie verzekeren van de medewerking van de Gewesten en van de federale overheid aan de werking van dit Agentschap. Vanaf 1995 zal het Agentschap haar activiteiten volledig ontplooiën in een omvangrijk programma van informatieverzameling en -verwerking om haar opdracht te vervullen voor het weergeven van de kwaliteit, de belasting en de kwetsbaarheid van het milieu in Europa.

De VMM wil het Agentschap helpen met haar specifieke ervaring bij het opbouwen van een milieu-informatiesysteem, namelijk de Vlaamse Milieudatabank.

In het kader van het COMETT-programma, dat een betere en permanente vorming beoogt van afgestudeerden, speelt de V.M.M. een belangrijke rol als coördinator van Techware Vlaanderen. Techware Vlaanderen is een van de regionale centra van het internationaal netwerk TECHWARE met ongeveer 250 leden. Techware maakt gebruik van de Europese kredieten van COMETT door het organiseren van stages, cursussen en workshops rond alles wat te maken heeft met de waterproblematiek.

Andere internationale organisaties

In de loop van 1994 hebben ambtenaren van het Vlaamse Gewest samen met collega's van de andere Gewesten ook gezorgd voor de vertegenwoordiging van België op andere internationale vergaderingen, onder meer

- de werkgroep "Voorkoming en bestrijding van verontreiniging van de OESO"

- de organen van een aantal internationale milieu-verdragen zoals :
 - * het Verdrag van Genève van 1979 betreffende grensoverschrijdende luchtverontreiniging;
 - * het Verdrag van Wenen van 1985 over de bescherming van de Ozonlaag;
 - * het Verdrag van Helsinki van 1992 over de bescherming en het gebruik van grensoverschrijdende waterlopen en internationale meren.

3.2. Knelpunten

De problemen i.v.m. de omzetting en uitvoering van EU-milieu-richtlijnen zijn nog niet geheel opgelost.

Er is ook achterstand bij de ratificatie van internationale milieuverdragen die werden ondertekend door België vóór de laatste staatshervorming.

De vertegenwoordiging van België is in een aantal internationale milieufora nog niet effectief overgenomen door de Gewesten, waardoor zich aanwezigheidsproblemen voordoen.

3.3. Beleidsvoornemens 1995

In de eerste plaats zal werk worden gemaakt van het operationaliseren van het Coördinatiecomité Internationaal Milieubeleid. De Vlaamse milieu-administratie en pararegionalen zullen rechtstreeks bij de werking van dit comité worden betrokken, teneinde tot een duidelijke taakverdeling te komen.

In de loop van 1995 zullen een reeks internationale milieuverdragen ter goedkeuring worden voorgelegd aan de Vlaamse Raad.

De meeste overblijvende problemen i.v.m. de omzetting van de EU-milieu-richtlijnen zullen worden opgevangen in het nieuwe besluit ter vervanging van Vlare II.

III. SECTORAAL BELEID

A. MILIEUHYGIENE

1. Afvalwater

1.a. Stand van zaken

Meetnetten en rapportering

Door de VMM werden in oktober 1994 de rapporten "Jaarverslag meetnet oppervlaktewater 1993" en "Resultaten emissiemeetnet water 1993" gepubliceerd. De kwaliteit van onze oppervlaktewater-

ren is en blijft vooralsnog slecht. Uit het "Jaarverslag meetnet oppervlaktewater 1993" van de VMM blijkt dit overduidelijk. Het hydrografisch net in Vlaanderen omvat anno 1993 nog steeds hoofdzakelijk verontreinigde tot zwaar verontreinigde waterlopen. Het streefdoel, de basiskwaliteit in alle waterlopen, blijft nog steeds veraf.

Tevens blijkt dat in 1993 de basiskwaliteit amper gehaald wordt in 15 % van de meetplaatsen met betrekking tot biologische waterkwaliteit. Terwijl 15 % van de meetpunten nagenoeg voldoen aan de fysica-chemische waterkwaliteitsnormen, wanneer de parameters stikstof en fosfor buiten beschouwing worden gelaten. Met inbegrip van de parameters stikstof en fosfor voldoen slechts 8 % van de meetpunten aan de fysica-chemische normen.

Uit de relatie immissie-emissie wordt vastgesteld dat de inspanningen geleverd door een aantal grote bedrijven duidelijk niet zonder resultaten blijven en een positieve bijdrage leveren tot de **verbetering** van de waterkwaliteit van de ontvangende waterloop. Dit blijkt eveneens uit het rapport "Resultaten emissiemeetnet water 1993".

Sedert de integratie van de leefmilieudiensten water en lucht van het IHE (mei '93) en de aanpassing van de structuren van de VMM (jan. '94) werd een afzonderlijke dienst "Onderzoek en Laboratoria" opgericht, uitgaande van het bestaande VMM-labo te Oostende en het nieuw opgericht laboratorium te Gent. Hierdoor wordt de eigen VMM-capaciteit op gebied van analyse van organische micropolluenten en zware metalen, toepasbaar voor de problematiek van het watermilieu en de lucht, verhoogd.

Meetdatabank

Alle nieuwe analyseresultaten, afkomstig van zowel het VMM labo te Oostende als van de provinciale laboratoria worden systematisch opgeslagen in de centrale databank. Op dezelfde wijze werden ook de historische meetwaarden van de rechtsvoorgangers van de VMM (WZK, VWZ en VMW) over de periode van 1980 tot 1992 opgenomen in de meetdatabank. De gegevens van het IHE, van de drinkwatermaatschappijen, de ecologische- en kwaliteitsindexen (Prati- en Biotische indexen, visindex, bosvitaliteit), zullen tegen einde 1994 grotendeels zijn verwerkt.

Met het Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer werd het project opgestart tot integratie van de visbestanden in de meetdatabank.

Een **pilootproject** voor het on-line inlezen van meetwaarden afkomstig van een tweetal bedrijven en twee waterzuiveringsinstallaties wordt gefinaliseerd met een afsluitend evaluatieverslag tegen einde 1994. Het rechtstreeks ingeven van analyse-resultaten van de labo's met de validatie op de decentrale hoofdpunten is nog niet van toepassing als gevolg van de vereiste koppeling met een laboratorium-informatie-systeem (LIMS).

Tussen de VMM en de NV Aquafin werd een overlegplatform gecreëerd waarop duidelijke afspraken worden geformuleerd inzake de onderlinge uitwis-

seling van voor elkaar van belang zijnde informatie (lozingspunten, meetresultaten, hydrodynamische modellering van rioleringen, investeringsprojecten, exploitatie van zuiveringsinstallaties, e.d.).

De integratie van de Vlaamse meetnetgegevens naar uitwisseling van informatie met het Europees Milieuagentschap maakt onderdeel uit van een intergewestelijke werkgroep die de rapporteringsmethodiek van de EU-lidstaten op mekaar dient af te stemmen en te optimaliseren.

Ter vereenvoudiging van de administratieve procedures voor de bedrijven werd een werkgroep geïnstalleerd die moet toezien op een geïntegreerde milieu-aangifte methodiek.

De koppeling van de lozingspunten in oppervlaktewater aan het door de belangrijkste bedrijven geëmitteerde afvalwater werd ten voorlopige titel reeds gerealiseerd d.m.v. het zogenaamde ADLOZ-bestand (relatie emissie-immissie). Het eenvormig en permanent actualiseren van de basisbestanden ten behoeve van de opmaak van de AWP's (lozingspunten, huishoudelijke- en industriële lozingen, bestaande en ontworpen boven gemeentelijke rioleringsinfrastructuur) zal pas gerealiseerd kunnen worden van zodra de integratie er van in de meetdatabank een feit zal zijn.

Het aan de implementatie voorafgaande analysewerk werd inmiddels gefinaliseerd.

A.W.P.'s

De VMM heeft een centrale opdracht in de milieu-planning m.b.t. de zuivering van de oppervlaktewateren. Dit concretiseert zich in het opstellen van AWP's (Algemene Waterzuiveringsprogramma's) op drie niveaus: AWP 1 (Vlaanderen), AWP II (45 subhydrografische bekkens) en AWP III (263 zuiveringsgebieden).

Door de verschillende milieu-administraties werden sectorale milieubeleidsplannen opgesteld. Het sectorale milieubeleidsplan inzake oppervlaktewater legt de fundamentele voor het toekomstige waterbeleid in Vlaanderen en bevat de hoofdlijnen van het AWP-1.

In de ontwerp AWP 11's wordt het hydrografisch bekken vooreerst gesitueerd en worden de kwaliteitsdoelstellingen voor het oppervlaktewater, het zuiveringsslib en de waterbodem omschreven, als ook de toelaatbare vuilvrachten per hydrografische zone. Vervolgens behandelt het AWP de huidige toestand inzake de kwaliteit van het oppervlaktewater en de aanwezige bronnen van vervuiling. Ook worden de instrumenten toegelicht waarmee de vooropgezette doelstellingen kunnen worden bereikt. Tenslotte worden de resultaatprognoses van een aantal saneringsscenario's weergegeven, die dan resulteren in een reeks voorstellen van te nemen maatregelen en acties m.b.t. het investerings-, heffingen- en vergunningenbeleid om de genoemde doelstellingen te bereiken.

In de loop van 1993 werd het eerste ontwerp AWP II voor de subhydrografische bekkens Dender - Mark afgewerkt. In het voorjaar 1994 werd dit

AWP tijdens 5 informatieavonden voorgesteld aan de geïnteresseerde burger evenals aan afgevaardigden uit de overheidssector, de bedrijfswereld en de socio-economische organisaties. Tevens werd het ontwerp AWP ter discussie voorgelegd aan het bekkencomité van de Dender dat op 15 juni '94 een eerste bespreking voerde. Het ontwerp AWP werd voor advies aan de SERV en de MINA-Raad overgemaakt.

Begin 1994 werden eveneens de ontwerp AWP II's voor de prioritaire bekkens van de IJzer-Blankaart en Handzamevaart, Bovenschelde en Zwalm, Vliet, Kleine Nete en Boven-Demer afgewerkt. Deze ontwerp AWP 11's worden voorgelegd aan de diverse Bekkencomités, waar het maatschappelijk debat over de voorgestelde maatregelen en acties zal gevoerd worden in de loop van '95.

Tegen begin 1995 zal voor alle subhydrografische bekkens een eerste ontwerp AWP II beschikbaar zijn.

Zoals vermeld worden in de ontwerp AWP 11's een aantal maatregelen voorgesteld t.a.v. de diverse doelgroepen middels het gebruik van een aantal instrumenten waaronder vergunningen, heffingen en investeringen. Met betrekking tot deze instrumenten werd in 1993-1994 het volgende uitgevoerd:

Investerings

° Gewestelijke investeringen

In uitvoering van de gehernegocieerde overeenkomst tussen het Vlaamse Gewest en de NV Aquafin dd. 10/11/93 werd in het tweede kwartaal van 1994 het rollend meerjareninvesteringsprogramma 1996-2000 m.b.t. de bovengemeentelijke zuiveringsinfrastructuur voorbereid door de VMM. Bij de opstelling van dit investeringsprogramma is rekening gehouden met een investeringsplafond van 6 miljard BEF, exclusief BTW en algemene kosten. In juli 1994 werd dit programma ter uitvoering opgedragen aan de NV Aquafin.

In januari werd tevens het renovatieprogramma 1994 voor de bestaande zuiveringsinfrastructuur ten bedrage van 1 miljard BEF (exclusief BTW en algemene kosten) goedgekeurd.

In het kader van de controle op de resultaatsverbinen van de NV Aquafin werd een meetstrategie opgesteld volgens dewelke de influenten en effluenten van de RWZI's worden bemonsterd.

° Bijzondere gewestbijdrage voor gemeentelijke rioleringen

In de eerste helft van 1994 werd op basis van de dossiers ingestuurd door de gemeenten in 1993 en 1994 het investeringsprogramma m.b.t. de aanvullende gewestbijdrage opgesteld. Dit gebeurde in 2 fasen.

In een eerste fase werd een bedrag van 500 miljoen BEF voorbehouden voor projecten welke werden weerhouden voor de reservelijst opgesteld bij het investeringsprogramma 1993. De resterende 120 miljoen BEF werd in een 2de fase toegewezen aan nieuwe projecten en dit op basis van nieuwe dossie-

rs waarvan de aanvraag ingediend werd vóór 30 april 1994. De niet weerhouden projecten werden op een reservelijst geplaatst die als basis zal dienen van de toewijzing van de bijdrage 1995.

° Landelijke zuivering

In de loop van het 2de kwartaal van 1994 werd een voorstel van beleidsvisie landelijke zuivering uitgewerkt welke als discussiedocument aan de gemeenten en andere betrokkenen werd voorgelegd. De krachtlijnen van deze nota zullen in de geactualiseerde rioleringsrichtlijn worden opgenomen.

° Grachtenstelsels

De objectieven inzake herwaardering van het grachtenstelsel krijgen deels vorm door de toepassing van de nota "Tussenkomst in leidingenprojecten — deel afkoppeling oppervlaktewater en drainagewater".

Ter ondersteuning van dit beleid zijn kaarten in aanmaak waarop per gemeente het grachtenstelsel geïnventariseerd wordt op basis van de gegevens voorhanden bij het Nationaal Geografisch Instituut.

In combinatie met de hoger vermelde overzichtsplannen van het gemeentelijk rioleringsstelsel vormen deze gegevens de basis voor de verdere concretisering op het terrein van een geïntegreerd rioleringsbeleid.

Vergunningen

Door de VMM wordt op basis van haar kennis o.m. over de BAT, de waterkwaliteit, de resultaten van het emissiemeetnet en de beleidslijnen per bekken bepaald in het ontwerp AWP, een advies gegeven bij elke milieuvergunningaanvraag m.b.t. de lozing van afvalwater.

Daarnaast wordt op basis van de resultaten van de emissie-inventaris lucht, en de resultaten van de immissiemeetnetten lucht, een advies gegeven m.b.t.; de emissie van afvalgassen.

Op basis van de resultaten van het maatschappelijk debat over de ontwerp AWP's en de afgeleide beleidsstandpunten zal de VMM eventueel voorstellen indienen ter herziening van de milieuvergunningvoorwaarden.

Heffingen

Teneinde niet voortdurend met wijzigingen geconfronteerd te worden, werden voor de heffingsjaren 1994 en 1995 geen veranderingen aangebracht aan de heffingsformule, noch voor de klein-, noch voor de grootverbruikers.

Om het principe "de vervuiler betaalt" correcter toe te kunnen passen, werd aan bedrijven die niet lozen en dus ook niet over een lozingsvergunning voor ander dan huishoudelijk afvalwater beschikken vrijstelling van heffing verleend.

Bovendien kunnen bedrijven die in moeilijkheden verkeren, een aanvraag tot tijdelijke opschorting van betaling indienen.

De verhouding tussen de heffingen betaald door de kleinverbruikers en deze betaald door de grootverbruikers, wijzigde van een 60/40-verhouding in 1991 naar een 40/60-verhouding in 1992. Deze opbrengstverdeling blijft in het heffingsjaar 1993 nagenoeg ongewijzigd.

Vanaf heffingsjaar 1994 werd het basistarief gendexeerd. Bij gelijkblijvend waterverbruik zal de opbrengst van de gezinnen jaarlijks met ongeveer 2,5% stijgen. Voor de grootverbruikers zal de opbrengst grotendeels afhankelijk zijn van de mate waarin het waterverbruik wordt beperkt en de kwaliteit van het afvalwater door middel van procesgebonden saneringsmaatregelen en end-of-pipe-zuiveringstechnieken wordt verbeterd.

Zoals bij de bespreking van het decreet van de Vlaamse Raad van 21 december 1990, houdende begrotingstechnische bepalingen alsmede de bepalingen tot begeleiding van de begroting 1991 (Parl.St., VI.R. 1990-1991 nr.424/1,83) uitdrukkelijk werd gesteld, worden de Ks-factoren (de economische correctiefactoren van de bijlage 2 van het decreet) in 1995 veralgemeend op 1 gebracht.

Uit de vergelijking van de door de grootverbruikers geloosde vuilvrachten voor de heffingsjaren 1992 en 1993, volgt dat:

- de **N₁-component** nog steeds de belangrijkste component blijft, en dat de verwachte daling (prognose 1993) zich in 1993 niet heeft doorgezet. De verklaring hiervoor is dat het aantal lozingspunten in belangrijke mate gestegen is, door de uitbreiding van het bestand van de grootverbruikers;
- door het wijzigen van de formule voor de berekening van de zware metalen in 1993, het belang van de zware metalen sterk is toegenomen. Toch bedraagt in 1993 het aantal betaalde vervuilingseenheden uit N2 slechts één vijfde van het aantal betaalde vervuilingseenheden uit **N₁**;
- er een lichte daling opgetekend werd voor de geloosde vuilvrachten uit N3. Door het optrekken van de K-factoren wordt voor de betaalde **N₃-vuilvracht** echter een lichte stijging waargenomen.

° Actieplan **correcte heffingen**

In april 1994 werd door de VMM in overleg met AMINAL, OVAM en VLM het "Actieplan correcte inning heffingen inzake waterverontreiniging" uitgewerkt. Het betreft een 550-tal bedrijven die als belangrijkste heffingsplichtigen kunnen beschouwd worden en waarvoor nu een betere stroomlijning van de gegevensuitwisseling gebeurt met de Administratie Waterinfrastructuur en Zeewezen en haar beheerders (m.b.t. watervang), het Bestuur Algemeen Milieubeleid-Dienst Water en Bodem (m.b.t. grondwater) en het Bestuur Milieu-inspectie (m.b.t. (sluik)lozingen).

° Eenvormigheid milieuheffingsprocedures

Begin 5 april 1994 werd, op initiatief van de V.M.M., gestart met de opmaak van een voorontwerp van decreet betreffende de milieuheffingen in het Vlaamse Gewest. De bedoeling is een éénduidige en éénvormige fiscale en administratief-juridische procedure uit te werken voor de milieuheffingen, rekening houdend met de eigenheid van de afvalheffing, de mestheffing en de heffing op de waterverontreiniging, teneinde de overzichtelijkheid m.b.t. deze heffingen en de rechtszekerheid voor de burger te bevorderen.

° Aanpassingen van de omzettingcoëfficiënten

Bedrijven kunnen de heffing laten berekenen op basis van meet- en bemonsteringsresultaten, maar eveneens, bij gebrek aan de nodige gegevens, op basis van omzettingcoëfficiënten. Deze omzettingcoëfficiënten worden voor elke sector bepaald en zijn opgenomen in bijlage 1 van de Wet van 26 maart 1976.

Er wordt echter vastgesteld dat voor bepaalde sectoren de heffingsberekening op basis van omzettingcoëfficiënten lager uitvalt dan de berekening op basis van meet- en bemonsteringsresultaten. Voor deze sectoren zullen aan de hand van de gegevens van de meetcampagnes nieuwe omzettingcoëfficiënten berekend worden die beter overeenstemmen met de werkelijke vervuiling.

Hydrografische bekkencommissies

(Nete, Dender, Demer, IJzer, Bovenschelde)

De werking van de 5 bestaande bekkencomités werd verder gezet.

Vier grensoverschrijdende stroomgebiedcomités (Kreken en Polders, Mark, Dommel en Tornerbeek) werden in 1994 geïnstalleerd waar tussen Vlaamse en Nederlandse ambtenaren grensoverschrijdende aspecten inzake integraal waterbeheer worden behandeld.

Toezicht op de uitvoering van de investeringsprogramma's door Aquafin.

Aminal, bestuur Milieu-investeringen, heeft ondermeer als taak het toezicht op de uitvoering van de investeringsprogramma's en de betalingen te organiseren.

Kontraktueel houdt dit in dat de technische plannen van de N.V. Aquafin binnen de 60 kalenderdagen na het voorleggen ervan door de Minister ofwel moeten worden goedgekeurd ofwel gemotiveerde wijzigingen moeten worden voorgesteld.

Ondanks het feit dat in 1994 het technisch plan '95 in vier verschillende delen werd ingediend, en ondanks het feit dat de toegemeten termijn van 60 kalenderdagen zeer kort is, gebeurde dat steeds tijdig.

De gemotiveerde wijzigingen werden steeds opgesteld in samenwerking met de V.M.M., de bekkencomité's en de andere besturen van Aminal.

Wat de opleveringen betreft, heeft het bestuur Milieu-investeringen dit eveneens binnen de kontraktueel gestelde termijn (30 kalenderdagen) gedaan. De betalingen aan de N.V. Aquafin gebeuren volgens de bepalingen van de overeenkomst.

Een overzicht van de stand van zaken (per eind oktober 1994) van de door het bestuur opgeleverde projecten wordt hieronder gegeven :

	Aantal projecten	Bedrag (in miljoen BEF)
Programma 1991	117	4.431,3
Programma 1992	103	2.289,9
Programma 1993	/	/
Totaal	220	6.721,2

Een overzicht van de reeds aanbestede projecten die nog op te leveren zijn, is vervat in de hiernavolgende tabel:

	Aantal projecten	Bedrag (in miljoen BEF)
Programma 1991	149	2.508,4
Programma 1992	229	7.238,5
Programma 1993	111	3.966,3
Totaal	489	13.713,2

De opmaak van de investeringsprogramma's gebeurt door de V.M.M. in samenspraak met het bestuur Milieu-investeringen en de andere besturen van Aminal via de bekkencomité's.

In het investeringsprogramma 1996-2000 worden programma's opgedragen aan de N.V. Aquafin voor volgende totale bedragen (IP '96 en IP '97 vast opgedragen, IP '98-2000 grotendeels indicatief opgedragen). Omwille van budgetoverschrijding (cfr. plafondbedrag van 6 MIA) dienden voor 2,7 MIA projecten doorgeschoven uit vorige IP's naar het IP 96.

Bekken	IP 1996	IP 1997	IP 1998-2000
1. Polders en Gentse kanalen	335	682	2.169
2. Ijzer	210	109	306
3. Leie	355	966	1.410
4. Dender	352	330	794
5. Bovenschelde	777	1.238	1.807
6. Nete	241	130	786
7. Demer	495	502	2.833
8. Dijle	319	953	2.500
9. Benedenschelde	90	909	3.286
10. Maas	104	154	544
Totaal	3.278	5.973	17.435

Samen met de vroeger reeds opgedragen programma's, komt dit in totaal op volgende bedragen, die vast opgedragen zijn aan de N.V. Aquafin :

1991 :	7,1 miljard BEF
1992 :	10,6 miljard BEF
1993 :	8,1 miljard BEF
1994 :	6,0 miljard BEF
1995 :	6,0 miljard BEF
1996 :	6,0 miljard BEF
1997 :	6,0 miljard BEF

Kontraktueel heeft het Vlaamse Gewest er zich toe verbonden om gedurende tenminste 10 jaar een investeringsbudget van 6 MIA per jaar op te dragen.

Rioleringen

Voor 1994 werd 613 miljoen frank voorzien in het Minafonds als bijzondere Gewest-bijdrage voor gemeentelijke rioleringen. Dit resulteert in een globale investering van 1,24 miljard frank.

Er werden in 1994 248 dossiers ingediend voor een totaal geraamde gewestbijdrage van 1,369 miljard frank. Hiervan werden 130 projecten gehonoreerd met een gewestbijdrage (in totaal 620 miljoen frank).

Voor 1995 wordt opnieuw een bedrag van 613 miljoen frank in de begroting van het Minafonds voorgesteld.

Internationaal

° Noordzeeconferenties

In uitvoering van de afspraken van de Derde Noordzeeconferentie en ter voorbereiding van de Vierde Noordzeeconferentie zijn door het Vlaamse Gewest voor de stoffen lood, koper en zink een dossier opgemaakt waarin alle relevante emissies gekwantificeerd worden voor de periode 1985 tot heden met een prognose naar 1995. Voor de stoffen dioxines en tetrachloorkoolstof (CC14) zijn deze dossiers in opmaak.

Voor andere stoffen worden momenteel de nodige beleidsmaatregelen genomen om de vooropgestelde reductiedoelstellingen te realiseren.

° ECE-Rivierenverdrag

Na een informeel overleg zijn de formele onderhandelingen voor een verdrag inzake de waterkwaliteit van Maas en Schelde gestart. Het akkoord dat tussen de onderhandelingsdelegaties werd bereikt gaat over het starten van een formele samenwerking rond de bescherming van de Maas en de Schelde en is gebaseerd op het ECE-rivierenverdrag van Helsinki. Er zal een Internationale Scheldec commissie en een Internationale Maas-

commissie worden ingesteld die volgende taken heeft :

- uitwisselen van gegevens en het opstellen van inventarissen ;
- afstemmen van programma's ;
- opstellen van gemeenschappelijke doelstellingen;
- evalueren van de actieprogramma's.

° PARCOM

In uitvoering van het Verdrag van Parijs wordt door de VMM o.a. meegewerkt aan het onderzoek van de BAT (BAT= Best Available Techniques = Beste Beschikbare Technieken) van diverse industriële sectoren.

Als belangrijkste sectoren kunnen hierbij worden vermeld: IJzer- en Staalnijverheid, Textielnijverheid, Organische Chemie en Verbrandingsovens.

° Benelux

De BENELUX heeft als onderdeel van zijn diverse overlegorganen een "Bijzondere Commissie voor het Leefmilieu. In deze Commissie wordt tussen de drie landen het beleid besproken over natuurbehoud en landschapsbescherming, de milieuhygiëne en grens-overschrijdende samenwerking in de grensgebieden.

Parallel met de toename van het belang van het Europees milieubeleid zijn de activiteiten van de Benelux op de achtergrond geraakt.

Voor 1995 wordt een wijziging voorzien van het Benelux-verdrag teneinde zijn nieuwe opdracht te kaderen in de werking van de Europese instellingen.

° Gemeenschappelijk met Nederland beheerde meetstations

In de loop van 1994 wordt in gemeenschappelijk overleg tussen het Vlaamse Gewest (VMM) en Nederland (RIZA) gewerkt aan het opstellen van een protocol voor samenwerking bij het meten en uitwisselen van gegevens betreffende de waterkwaliteit van grensoverschrijdende, bevaarbare waterlopen. Dit protocol beoogt een samenwerking bij het gemeenschappelijk uitvoeren van onderzoek naar de waterkwaliteit van de Maas, de Schelde en het Kanaal Gent-Terneuzen ter hoogte van de grensovergangen en bij het ontwerp, de bouw en de exploitatie van de daarvoor nodige monsternamen/ of meetstations.

1. b. Knelpunten

Met betrekking tot de uitbating van de meetnetten en de rapportering van de resultaten blijven nog een aantal knelpunten:

- ° Om de kwaliteit, betrouwbaarheid en continuïteit van de analyseresultaten te verzekeren moet

een onderscheid gemaakt worden tussen analyses met mogelijke juridische of fiscale weerslag die enkel mogen uitgevoerd worden door overheidslaboratoria en de andere analyses, die aan alle laboratoria die de nodige kwaliteitsgarantie bieden kunnen toevertrouwd worden.

- ° Met de betrokken provinciale overheidslaboratoria moeten nieuwe samenwerkingsvormen tot stand komen en moet de mogelijkheid tot integratie worden onderzocht. Met privé-laboratoria moeten langere-termijnovereenkomsten afgesloten worden met het oog op continuïteit en vergelijkbaarheid van de resultaten.
- ° Inzake de uitvoering van de maatregelen voor de reductie van de verontreinigende emissies afkomstig van de verschillende doelgroepen (gezinnen, industrie, landbouw) aangegeven in de ontwerp AWP 11's blijft het voornaamste knelpunt het creëren van een voldoende maatschappelijk draagvlak. Het punt dat hier door de doelgroepen vooral wordt aangehaald heeft niet zozeer betrekking op de technische haalbaarheid van de voorgestelde maatregelen, doch wel op de mogelijke socio-economische repercussies ervan.

Daarnaast zijn er nog een aantal praktische knelpunten die onlosmakelijk verbonden zijn met de voorgestelde investerings-, vergunnings- en heffingsmaatregelen:

° Overstorten

Onder de aandacht dient gebracht dat de uitbouw van waterzuiverings-infrastructuur gepaard gaat met de aanleg van overstorten. Deze moeten beschouwd worden als potentiële verontreinigingsbronnen. Bij calamiteiten of slecht functioneren kunnen de gevolgen voor de ontvangende waterloop rampzalig zijn. Het vermijden van overstorten op ecologisch zeer waardevolle waterlopen en het bouwen van verbeterde overstorten, is één van de noodzakelijke randvoorwaarden om een aanvaardbare waterkwaliteit te kunnen bereiken en te behouden.

° Tertiaire zuivering

In uitvoering van de Europese richtlijn betreffende de zuivering van stedelijk afvalwater dient werk gemaakt van tertiaire waterzuivering, d.w.z. de eliminatie van stikstof en fosfor uit het gezuiverd water. Naast het feit dat dit een kostelijke aangelegenheid is, kan men zich vragen stellen over het effect hiervan op de waterkwaliteit in bekkens waar vooral de inbreng vanuit de landbouw — rechtsstreeks of onrechtsstreeks — bepalend is.

° Grensoverschrijdende verontreiniging

Met betrekking tot de impact van emissies afkomstig van buiten Vlaanderen op de waterkwaliteit, blijft het saneren van het afvalwater van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest prioritair.

° Slib van RWZI's

De uitbouw van de waterzuiveringsinfrastructuur gaat eveneens gepaard met een toenemende productie van zuiveringsslib dat op een ecologisch en economisch verantwoorde manier dient verwijderd te worden.

I.C. *Beleidsopties 1995*

Meetnetten en rapportering

Nieuwe toezichtsprogramma's

Vanaf 1995 zal de VMM eveneens instaan voor de uitvoering van de toezichtsprogramma's op het strandwater en op zwem- en recreatievijvers. Deze omvatten een regelmatige monsternamen en een bacteriologische analyse van de stalen op totale colibacteriën, fecale coli, fecale streptokokken en salmonella.

° Micropolluenten

VMM neemt in verband met de opsporing van microverontreinigingen volgende initiatieven :

vervolgonderzoek naar de aanwezigheid van microverontreinigingen in Vlaams oppervlaktewater (najaar 1994);

onderzoek naar de aanwezigheid van microverontreinigingen in emissies in het Antwerpse Havengebied en andere belangrijke bedrijven in het Scheldebekken (getijdengebied);

onderzoek naar de aanwezigheid van microverontreinigingen in in- en effluenten van de RWZI's (verslag eind 1994);

studie naar de aanwezigheid van PAK's in Vlaanderen;

studie naar de aanwezigheid van microverontreinigingen in de nabijheid van scheepswerven (opstart eind 1994);

onderzoek naar de aanwezigheid van pesticiden.

De hogergenoemde onderzoeken zijn verkennende onderzoeken, die een kwalitatief (en een kwantitatief wat betreft emissies, in- en effluenten) beeld moeten geven van de huidige situatie met als doel:

- erkenning van het probleem;
- richting geven aan vervolgonderzoek;

basis leggen voor de uitwerking/het treffen van maatregelen;

aanpassing van de routinematige VMM-meetnetten. De aanpassing van het fysica-chemisch meetnet van de VMM zal voorbereid worden in 1994. De aanpassing heeft als doel om meer gericht te gaan meten. Tevens wordt onderzocht of op een aantal meetpunten het parameterpakket dient aangepast en/of uitgebreid te worden.

- ° Studie ecologische kwaliteitsdoelstellingen voor oppervlaktewateren

De Europese Unie heeft een ontwerp richtlijn klaar inzake ecologische kwaliteitsdoelstellingen voor oppervlaktewater. In dit ontwerp van richtlijn wordt aan de lidstaten gevraagd om voor al hun oppervlaktewaters de maximaal haalbare ecologische kwaliteit te bepalen. De oppervlaktewaters die een hoge ecologische kwaliteit hebben bereikt, moeten door de lidstaten beschermd worden.

- ° De bestaande kwaliteitsdoelstellingen moeten dus uitgebreid worden met ecologische kwaliteitsdoelstellingen. Een biologische en ecotoxicologische evaluatie van het oppervlaktewater, waarbij effecten van het geheel aan milieumcondities op organismen nagegaan wordt, is dan ook noodzakelijk.

Meetdatabank

De pijler meetdatabank van de Milieudatabank wordt in 1995 verder geoperationaliseerd, met als uiteindelijk doel de subdatabanken op leefmilieuvlak binnen de overheid met elkaar te koppelen tot een logisch geheel.

Riodatabank

Als aanzet tot de uitbouw van een heuse riodatabank worden door de VMM per gemeente overzichtsplannen aangemaakt. Deze overzichtsplannen vormen de basis voor de gerichte uitbouw van het rioleringsstelsel in toepassing van o.a. het Besluit van de Vlaamse regering m.b.t. de aanvullende gewestbijdrage.

Deze grafische gegevens zijn op hun beurt gekoppeld aan databanken (bestand huishoudelijke lozingen, bestand zuiveringsinfrastructuur, enz.).

AWP's

Op basis van de adviezen van de SERV en de MINA-raad inzake het ontwerp AWP II Dender en Mark en inzake de sectorale milieubeleidsplannen enerzijds, en van de uit het maatschappelijk debat over de voorontwerp AWP II's voortvloeiende adviezen en bemerkingen van de bekkencolleges en de betrokken doelgroepen anderzijds, zal tegen einde 1995 een ontwerp Algemeen Waterzuiveringsprogramma op het niveau van Vlaanderen (AWP I) worden opgemaakt. Dit AWP I zal worden gebruikt voor de bijsturing en de definitieve vaststelling van de voorontwerp AWP II's tot concrete beleidsdocumenten, die dan door alle betrokkenen gedragen worden, en die als basis moeten dienen voor het verdere beleid inzake de waterzuivering binnen een bepaald bekken.

In uitvoering van de AWP II's zal tegen eind '95 werk worden gemaakt van:

- ° de eventuele herziening van de milieuvergunningen van de prioritaire bedrijven aangegeven in de AWP II's met het oog op het bereiken van de vooropgestelde reductie van de emissies;

- ° een correcte inning van de heffingen.

De Wet van 26 maart 1971 op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging bepaalt dat elke natuurlijke of rechtspersoon die een eigen waterwinning exploiteert hiervan melding moet doen bij de VMM. Tot hiertoe werd deze meldingsplicht nauwelijks nageleefd. In 1995 wordt daarom door de VMM een project opgestart dat tot doel heeft deze waterwinningen op te sporen om zodoende ook voor de kleinverbruikers een correcte heffing te kunnen vastleggen.

Het project Regulerende Heffingen heeft tot doel na te gaan in hoeverre bedrijven kunnen aangespoord worden, om versneld te investeren in zuiveringstechnologie, zodanig dat het geloosde afvalwater voldoet aan de kwaliteitsdoelstelling van het ontvangende water.

Aan de hand van de resultaten van het onderzoek zal nagegaan worden welke zuiverings- of saneringsmaatregelen de bedrijven nog dienen te nemen om tot een gewenste afvalwaterkwaliteit te komen.

- ° een aanpassing van de omzettingcoëfficiënten. Bedrijven kunnen de heffing laten berekenen op basis van meet- en bemonsteringsresultaten, maar eveneens, bij gebrek aan de nodige gegevens, op basis van omzettingcoëfficiënten. Deze omzettingcoëfficiënten worden voor elke sector bepaald en zijn opgenomen in bijlage 1 van de Wet van 26 maart 1976.

Er wordt echter vastgesteld dat voor bepaalde sectoren de heffingsberekening op basis van omzettingcoëfficiënten lager uitvalt dan de berekening op basis van meet- en bemonsteringsresultaten. Voor deze sectoren zullen aan de hand van de gegevens van de meetcampagnes nieuwe omzettingcoëfficiënten berekend worden die beter overeenstemmen met de werkelijke vervuiling;

- ° de herwaardering van het grachtenstelsel.

Ter ondersteuning van dit beleid zijn kaarten in aanmaak waarop per gemeente het grachtenstelsel geïnventariseerd wordt op basis van de gegevens voorhanden bij het Nationaal Geografisch Instituut. In combinatie met de hoger vermelde overzichtsplannen van het gemeentelijk rioleringsstelsel vormen deze gegevens de basis voor de verdere concretisering op het terrein van een geïntegreerd rioleringsbeleid.

- ° kleinschalige zuivering, landelijke zuivering en diffuse verontreiniging. Door de VMM zal in 1995, ter voorbereiding van de maatregelen opgelegd in de voorontwerp AWP II's ter vermindering van de huishoudelijke diffuse lozingen, een vergelijking worden gemaakt van de beschikbare kleinschalige zuiveringssystemen op niveau van de burger. Hierbij zal bijzondere aandacht worden besteed aan de bedrijfszekerheid en hun zuiveringsrendement. Tevens wordt in 1995 werk gemaakt van het verder uitwerken van een beleidsvisie inzake landelijke zuivering en de rol van de gemeenten hierin.

Op basis van de stofdossiers blijken de gezinnen eveneens in belangrijke mate bij te dragen tot de diffuse verontreiniging van zware metalen. Hiertoe zal de VMM in eind '94 - begin '95 verder onderzoek doen naar de precieze herkomst van deze verontreiniging teneinde maatregelen te kunnen voorstellen ter vermindering van deze verontreiniging;

- ° de uitbouw van een BAT-kenniscentrum. Door de VMM zijn in 1994 diverse initiatieven gestart rond de voorbereiding van de uitbouw van een BAT-kenniscentrum. Hiermee zal in 1995 verder gegaan worden.

2. Grondwater

2.1. Stand van zaken

Het grondwaterbeleid kwam slechts in beperkte mate aan bod in mijn beleidsbrief van oktober 1992 en in de actualisatie van oktober '93. Op basis van de voorbereiding door de administratie van het sectoraal plan grondwater werd intussen een samenhangende visie opgemaakt inzake deze thematiek. Alhoewel de meeste van deze beleidspunten over lange termijn lopen, en niet onmiddellijk betrekking hebben op 1995, wil ik hierna toch de voorname aandachtspunten aanhalen.

Algemene doelstelling van het grondwaterbeleid in het Vlaamse Gewest

Als algemene doelstelling kan worden gesteld dat het grondwater-beleid als deel van het milieubeleid erop moet gericht zijn een duurzaam grondwatergebruik mogelijk te maken.

Uitgaande van de conclusies van het Ministerieel seminarie over grondwater in Den Haag op 26/12/1991 kan de algemene doelstelling worden geconcretiseerd d.m.v. volgende uitgangspunten :

1. behoud van kwaliteit van niet verontreinigd grondwater (beschermen)
2. verhinderen van verdere verontreiniging (preventie)
3. herstel van verontreinigd grondwater en verontreinigde bodem naar vereiste kwaliteit voor drinkwaterproductie en voor ecosystemen, rekening houdend met lokale omstandigheden (saneren)
4. voorkomen van structurele overexploitatie, voortdurende daling van de grondwatertafel en van verontreiniging, met oog op vermijden van vernietiging of verschraling van ecosystemen (preventie)
5. hervoeding waar aangewezen (preventie en saneren).

Deze uitgangspunten moeten worden nagestreefd vanuit een **integrale benadering** :

- oppervlaktewater en grondwater moeten als een geheel worden beheerd waarbij zowel aandacht wordt geschonken aan kwantitatieve als kwalitatieve aspecten
- interactie met bodem en atmosfeer moeten in rekening worden gebracht
- waterbeleid moet geïntegreerd worden in een ruim milieukader en ook in andere beleidstakken die met menselijke activiteiten te maken hebben (landbouw, industrie, energie, transport, toerisme).

Concrete doelstellingen

- * Behoud en herstel van de grondwaterkwaliteit
inventarisatie en monitoring van verontreinigingen met het oog op de opmaak van een plan tot sanering van de meest kritieke punten vóór 2000.
- * Behoud en herstel van evenwicht tussen aanvulling van en onttrekking uit de grondwatervoorraad :
 - ° inventarisatie van onttrekking en monitoring van door waterwinning beïnvloede grondwaterstand
 - ° beleid uitwerken gericht op het behoud van natuurlijke voeding van watersystemen en herstel van overbemaalde water-voerende lagen.
- * Vastleggen van specifieke zones ten behoeve van drinkwater-voorziening en grondwaterbescherming
- * Rationeel watergebruik aanmoedigen door :
 - het terugschroeven van laagwaardige toepassingen
 - promoten van het gebruik van regenwater
 - promoten van watersparende apparatuur
 - beperken van verliezen bij drinkwaterproductie, -transport en -distributie
- * Verhogen van de kwaliteit van grondwater door een vermindering van diffuse lozingen van bestrijdingsmiddelen en nitraten, en van puntlozingen (lekkende stookolietanks)

De meeste van de hiervoor omschreven acties zullen een aanzet krijgen in 1995 of nader in detail uitgewerkt worden.

2.2. Knelpunten

Actualisering en coördinatie van de uitvoeringsbesluiten van het grondwaterdecreet

Met het oog op een bescherming van de kwaliteit en het beheer van het grondwater werd op 24 januari 1984 het decreet houdende maatregelen inzake

het grondwaterbeheer goedgekeurd. In uitvoering van dit decreet heeft de Vlaamse regering een aantal besluiten genomen welke voornamelijk de exploitatievoorwaarden en de vergunningsplicht van grondwaterwinningen regelen alsook een aantal beschermingsmaatregelen zowel binnen als buiten afgebakende beschermingszones rond drinkwaterwingebieden.

Het gaat met name om :

- het besluit van de Vlaamse regering houdende reglementering en vergunning voor het gebruik van grondwater en de afbakening van waterwingebieden en beschermingszones;
- het besluit van de Vlaamse regering houdende reglementering van handelingen binnen de water(win)gebieden en beschermingszones;
- het besluit van de Vlaamse regering houdende reglementering van de handelingen die het grondwater kunnen verontreinigen.

De ervaring heeft getoond dat deze reglementering een aantal hiaten en onvolkomenheden vertoont die een doeltreffend grondwaterbeleid in de weg staan. Omwille van deze problemen zijn enerzijds een aantal aanpassingen vereist en is anderzijds aktualisering en coördinatie van de uitvoeringsbesluiten een dringende must.

De voorgestelde aanpassingen beogen volgende doelen : duidelijkheid, rechtszekerheid en eenvormigheid, vereenvoudiging en versnelling van de procedures en een aanpassing aan de nieuwe administratieve organisatie.

a) de vereenvoudiging van de procedures

In het thans geldend besluit zijn de meeste ook kleine water-winningen aan een vergunning onderworpen (particuliere winningen van minder dan 10 m³ per dag en winningen van minder dan 96 m³ per dag en minder dan één jaar in bedrijf zijn niet vergunningsplichtig als de andere wel). De vergunningsplicht voor deze vele kleine winningen die slechts 10% van de totaal vergunde hoeveelheid vertegenwoordigen doch 66% van de vergunningsdossiers uitmaken vertegenwoordigen een nodeloze belasting van de administratie en kunnen evengoed gereguleerd worden door algemene voorwaarden zodat een melding kan volstaan.

Bovendien zijn de meeste bronbemalingen door het feit dat de dagelijkse opgepompte hoeveelheden groter zijn dan 96 m³ meestal onder een vergunningsplicht waarvan de duur voor aflevering van de vergunning niet verenigbaar is met een normale uitvoering van werken. In het voorgestelde besluit worden de kleine bron-bemalingen meldingsplichtig en zijn algemene voorwaarden van toepassing. Verder bevat dit voorstel een aantal bepalingen die van toepassing zijn op al de grondwaterwinningen inzake constructie, meetinrichtingen e.d. zodat de voorwaarden eenvormiger en zekerder zijn voor diegene die een vergunning aanvragen.

b) de duidelijkheid

In het huidige besluit is er een onduidelijkheid over een aantal begrippen en verplichtingen zoals de meldingsplicht van diegene die de waterwinning aanlegt (bv. de boorfirma) t.o.v. van de vergunningsplicht voor degene die de waterwinning exploiteert (de exploitant of de bouwheer van openbare of private werken). Wat moet men verstaan onder het begrip "capaciteit van een waterwinning (de vergunde hoeveelheid of de maximale hoeveelheid water die onttrokken kan worden). Wat zijn de plichten van de eigenaar van de waterwinning (dit kan een andere natuurlijke of rechtspersoon zijn dan de exploitant).

Ook in verband met de vergunningsplicht voor bronbemalingen bestaat er discussie, wie moet de vergunning aanvragen de aannemer of de bouwheer ?

De voorgestelde wijzigingen beogen deze onduidelijkheden op te heffen.

c) de rechtszekerheid en eenvormigheid

In het huidig besluit ontbreken bepalingen in verband met de beroepsprocedure en -termijnen. Verder ontbreken ook bepalingen over wie beroep kan of mag aantekenen (wie zijn de belanghebbenden ?) Ook de beslissingstermijn voor grondwaterwinningen van de categorie C (drinkwatervoorziening) ligt niet vast. De verplichting om een meetinrichting van de opgepompte debieten wordt overgelaten aan de vergunningverlenende overheid voor de winningen van de categorie B en C zodat een doeltreffende controle op de opgepompte hoeveelheden niet verzekerd is. De termijnen waarbinnen de aanleg van een grondwaterwinning gemeld moeten worden zijn niet aangegeven waardoor zeer veel winningen onbekend blijven en niet kan opgetreden worden tegen diegenen die verzuimen de aanleg, wijziging of verbouwing van een grondwaterwinning te melden. In het voorgestelde besluit tot wijziging worden de termijnen waarbinnen de procedure afgehandeld moet zijn bepaald, de gevolgen bij het niet nemen van een beslissing zowel in eerste aanleg (weigering indien geen besluit genomen wordt) als in beroep (bevestiging van de beslissing in eerste aanleg) worden ook vastgesteld.

d) de inspraak

In het nu geldend besluit is inspraak voorzien bij de openbare procedure bij de vergunningsaanvragen voor winningen en bij de afbakening van beschermingszones. Belanghebbenden kunnen beroep aantekenen tegen de beslissingen van het college van burgemeester en schepenen en van de bestedige deputatie. De wijze waarop dit moet gebeuren is niet bepaald. In de administratieve adviesprocedure is enkel het advies van de directeur-generaal of de directeur van de provinciale dienst van de administratie voor ruimtelijke ordening en leefmilieu voorzien (bevoegdheid die thans verdeeld is over twee administraties). In het thans voorgelegde besluit wordt de instelling van een adviescommissie grondwatervergunningen zowel op provinciaal vlak als op gewestelijk niveau voor-

zien waarin de vertegenwoordigers van de ministers bevoegd voor ruimtelijke ordening, leefmilieu, waterbeleid, landinrichting en natuurbehoud en het economisch beleid advies kunnen geven. Op deze wijze wordt de inbreng van vanuit de verschillende beleidsdomeinen verzekerd.

- e) aanpassing aan de nieuwe organisatie van de administratie van het Vlaams gewest

Het huidig besluit is volledig qua procedure, aanduiding van diensten e.d. geschreven in functie van de thans verouderde organisatiestructuur. Het hier voorliggende besluit beoogt een aanpassing aan de nieuwe organisatie vastgesteld door het besluit van 24 november 1993 houdende organisatie van het ministerie van de Vlaamse gemeenschap de regeling van de rechtspositie van het personeel.

2.3. Planning 1995

- 1) Een ontwerp besluit houdende wijziging van het besluit van de Vlaamse regering van 27 maart 1985 houdende reglementering en vergunning voor het gebruik van grondwater en de afbakening van waterwingebieden en beschermingszones en dat de hierboven geschetste aanpassingen beoogd zal op korte termijn gefinaliseerd worden.
- 2) Monitoring van de grondwaterstijghoogten in de verschillende watervoerende lagen in het Vlaamse Gewest.

De grondwaterstijghoogte wordt door middel van honderden peilbuizen verspreid over het Vlaamse Gewest en over diverse watervoerende lagen regelmatig gemeten. Sedert 1984 is een hiërarchie in deze meetpunten aangebracht door middel van definiëring van vooreerst het "primaire meetnet" dat het referentiemeetnet is. Daarnaast worden secundaire en tertiaire meetnetten onderscheiden, ontstaan om de opvolging van ingrepen (bv. waterwinning, stortplaatsen) mogelijk te maken of om detailstudies te kunnen uitvoeren.

De inventaris van de vergunde grondwaterwinningen is bekend, het uitvoeren van peilmetingen in werking en in rust is nagenoeg in alle vergunningen opgelegd, de resultaten zijn beschikbaar.

Alle gegevens zitten evenwel verspreid over verschillende betrokken besturen, instituten, diensten en drinkwatermaatschappijen.

Deze massa aan gegevens werd tot nu toe nauwelijks globaal verwerkt en enkel in beperkte kontekst gebruikt.

Er is dus een duidelijke nood aan de interpretatie en evaluatie van alle beschikbare gegevens met het oog op het verder oriënteren van de uitbouw van het monitoringsysteem in Vlaanderen en het beter onderbouwen van het vergunningsbeleid.

Op basis van de beschikbare gegevens zullen in 1995

- de grondwaterstijghoogten geïnterpreteerd en in beeld gebracht worden;
- de voorspelling gemaakt worden van de evolutie van de stijghoogten voor verschillende vergunningsscenario's;
- voorstellen geformuleerd worden voor de verdere uitbouw en optimalisering van het grondwatermeetnet in Vlaanderen.

3. Afval

1. Stand van zaken

Statistische evolutie

Overeenkomstig de ramingen van het Afvalstoffenplan 1991-1995 zijn volgende ruwe verdelingen te onthouden: circa 10 % huishoudelijke afvalstoffen, circa 20 % industriële afvalstoffen en circa 70 % bijzondere en bulkafvalstoffen. In totaal situeert zich de jaarlijkse afvalstoffenproductie rond de 25 miljoen ton. Gelet op de grootte-orde kan dit gegeven uit de actualisatie-10/93 van de Beleidsbrief-10/92 "Leefmilieu, Natuurbehoud, Landinrichting en Drinkwatervoorziening" worden behouden.

Een overzicht van de praktijksituatie geeft een inzicht van de trends per grote groep afvalstoffen.

° Industriële afvalstoffen

De gemelde hoeveelheid industriële afvalstoffen (bijlage 1) situeert zich rond 5,3 miljoen ton, gemeld op basis van 32.700 stromen.

Het aantal meldingen neemt in de 6 grote groepen toe. De stijging is hoofdzakelijk toe te schrijven aan de groep kleiner dan 10.000 ton per melding.

De evolutie van de hoeveelheden is moeilijker te interpreteren vermits de totalen van de 6 grote groepen industriële afvalstoffen van een verschillende grootte-orde zijn. Toch zijn er een aantal opvallende verschuivingen:

- De giftige en gevaarlijke afvalstoffen kennen een verdubbeling van de produktie, overwegend te wijten aan 3 grote stromen (> 10.000 ton/jaar). Vergeleken t.o.v. het geproduceerd totaal van industriële afvalstoffen blijven zij echter een kleiner **percentage** uitmaken.
- Er wordt een geringe toename vastgesteld voor de anorganische afvalstoffen en de organisch biologische afvalstoffen.
- Een status quo of een vermindering worden opgetekend bij de organisch synthetische, de mengsels anorganische/organische en de opruim-afvalstoffen.

Voor de duidelijkheid dient wel gesteld dat bewegingen in hoeveelheden procentueel gering zijn per groep, met uitzondering van de giftige afvalstoffen, doch dat de absolute hoeveelheden aanzienlijk zijn en blijven, en dat de procentuele toename van de totaliteit toch 9 % is t.o.v. de gegevens uit de actualisatie-10193.

Waar de procentuele aandelen van de provincies Limburg, Antwerpen en Vlaams-Brabant nauwelijks evolueerden is er een duidelijke daling in Oost-Vlaanderen en een stijging van de productie in West-Vlaanderen waarneembaar.

De trends inzake verwerking worden geïllustreerd in bijlage 3. De terugval in storten bevestigt zich ten voordele van conditionering, recuperatie en verbranden.

° Huishoudelijke afvalstoffen

De productie van huishoudelijke afvalstoffen blijft toenemen. Het contrast tussen de maatschappelijke intenties en de dagelijkse praktijk bleef zich ook voor 1992 (recentste gegevens op basis van de milieuconvenant met de gemeenten) bevestigen. M.a.w. het luik met de hoogste prioriteit blijkt zowel beleidsmatig als maatschappelijk het moeilijkst haalbaar. Voor de duidelijkheid dient wel gesteld dat de principes voor een herziening van de verantwoordelijkheden op dat ogenblik, in casu 1992, nog volop in voorbereiding waren. In 1993 werd immers de derde fase van de staatshervorming doorgevoerd met het voor het milieu belangrijke luik van de milieutaksen, maar verder ook de bevoegdheidstoewijzing i.v.m. produktnormering en de in- en uitvoer en de doorvoer van afvalstoffen. In 1994 werden een aantal additionele structurele maatregelen opgenomen in de decreetswijziging van 20 april 1994 en wordt een belangrijk instrument, met name het instellen van terugnameplicht inzake verpakkingsmaterialen, tussen de 3 Gewesten voorbereid.

Milieuheffing op afvalstoffen

De doelstellingen van het Afvalstoffenplan 1991-1995 dienen verder te worden gerealiseerd. De slaagkans inzonderheid wat betreft het preventie- en recyclagebeleid inzake afvalstoffen staat recht evenredig tot de hoogte van de vermeden kosten voor terminale verwijdering.

Concreet betekent dit dat hoe duurder de terminale verwerking wordt — verbranden en storten — des te meer er zal worden voorkomen en gerecycled.

Daartoe werd in de voorbije jaren de milieuheffing op afvalstoffen verhoogd voor terminale verwerking.

Uit voorgaande resultaten kan worden afgeleid, dat mede door deze verhoging van de milieuheffing, de toename van de hoeveelheden afvalstoffen minder sterk stijgen dan voorheen het geval was.

Uitgaande van de conclusie van de VUB-RUCA studie rond milieuheffing kan men stellen dat

m.b.t. de sector afval een eenvoudige, duidelijke, voorspelbare en krachtige (hoge) heffing op storten en verbranden van afval moet worden ingesteld zodat deze een basis vormt voor een preventief afvalstoffenbeleid, aangevuld met begeleidende maatregelen.

In relatie tot deze conclusie wordt voorgesteld bij de opmaak van de begroting 1995 een verhoging van de heffing op afvalstoffen door te voeren. Deze verhoging van de heffing in 1995, voor een bedrag van 890 Mio fr., werd getoetst aan de globale verwerkingskost in de buurlanden en in Wallonië zodat een uitwijkgedrag wordt vermeden.

De heffing op afvalstoffen gebeurt bij het verwijderen van een afvalstoffen. Het nuttig toepassen van een afvalstof wordt niet onderworpen aan een heffing (recyclage - regeneratie - e.a.).

Administratieve evolutie

Op Europees vlak werden nagenoeg geen nieuwe maatregelen inzake afvalstoffen genomen. Integendeel, de meeste dossiers stagneerden. Hierbij kunnen vermeld worden: de ontwerp-richtlijnen m.b.t. verbrandingsinstallaties voor gevaarlijke afvalstoffen, stortplaatsen, verpakkingen en PCB's. De lijst van de gevaarlijke afvalstoffen werd evenmin vastgelegd. Desondanks heeft een markant gegeven zich voorgedaan, met name de in werking treding van de Verordening 259/193 inzake toezicht en controle op de overbrenging van afvalstoffen.

Op federaal vlak dient vermeld te worden dat de uitvoering van de milieutaksen werd uitgesteld.

Op regionaal vlak werd een belangrijke mijlpaal gehaald, met name de goedkeuring door de Vlaamse Raad op 20 april 1994 van het decreet tot wijziging van het decreet van 2 juli 1981. Dit feit is om meerdere redenen merkwaardig:

- Door dit decreet werd fundamenteel afgestapt van het feit dat afvalstoffen alleen vanaf hun ontstaan dienen beschouwd te worden. Het decreet verschuift duidelijk accenten ook naar preventie toe zodat de gehele keten bestreken wordt.
- In dit decreet worden eveneens beleidsdoelstellingen vastgelegd en wordt een hiërarchie terzake opgenomen.
- Dit decreet vormt het eerste luik van de juridische uitvoering van de besluiten van de Interuniversitaire Commissie tot de herziening van het milieurecht waardoor een eerste stap gezet werd naar een geïntegreerde Vlaamse milieuwetgeving.
- Door dit decreet worden een aantal nieuwe instrumenten voorzien die zullen moeten toelaten een coherent beleid te voeren. Exponenten hiervan zijn de invoering van het begrip secundaire grondstoffen en de aanvaardingsplicht.

2. Gerealiseerde opdrachten

In tabel 2 wordt een overzicht gegeven van de belangrijkste opdrachten/projecten die werden afgewerkt sinds het verschijnen van de **Beleidsbrief-10/92**. Het betreft enerzijds vooral die **opdrachten/projecten** welke in het programma van de Beleidsbrief-10/92 en de actualisering-10/93 werden opgenomen binnen het kader van de voorgestelde knelpunten en beleidsprioriteiten, maar anderzijds ook opdrachten die na het vastleggen van de respectievelijke programma's werden gestart en afgewerkt.

- * De ontwikkeling van de afvalstoffenboekhouding (A1) wordt verdergezet als intern project (L1).
- * De voorbereiding van het PRESTI-programma (A2) is volledig afgerond. Het accent is komen te liggen op het stimuleren van de doelgroep (KMO's) tot het nemen van preventiemaatregelen via methodologische ondersteuning vanuit de overkoepelende organisaties per sector. De Vlaamse regering heeft het besluit m.b.t. het programma goedgekeurd op 12.10.94 zodat de opvolging van het programma kan starten (D13).
- * Het project m.b.t. de milieuzorg in kantoren (A3) resulteerde in een handboek.
- * Het handboek m.b.t. containerparken (A4) werd ter beschikking gesteld van de gemeenten en de intercommunales. De algemene richtlijn inzake subsidiering van containerparken werd eveneens overgemaakt.
- * De milieuboxen (KGA-boxen) zijn verdeeld. Er werden mediacampagnes (A6 en A30) gevoerd om het gebruik van de boxen te stimuleren. Via enquêtes (A5 en A29) naar de gemeentebesturen en de burger werd het feitelijk gebruik van de boxen geëvalueerd.
- * Teneinde een oplossing te bieden voor de opsplitsing in legale verwerkingsmogelijkheden en voor de batterijen, werd artikel 8 van het KGA-besluit aangepast en goedgekeurd door de Vlaamse regering op 09.06.93 (A7).
- * De projecten betreffende de inzameling van droog recyclebaar huisvuil (A8, A9 en A10) worden door de betrokken gemeenten op eigen initiatief en zonder specifieke ondersteuning van de overheid verdergezet. De projecten worden als dusdanig als afgewerkt beschouwd.
- * De analyse van het slibprobleem binnen de galvanobedrijven (A11) leidde tot twee belangrijke conclusies, nl. dat er een groot gebrek aan kennis inzake preventiemaatregelen bestaat en dat "good housekeeping" de problemen al aanzienlijk kan oplossen.
- * Het andere project m.b.t. galvanoslibs (A14) leidde snel tot de conclusie dat er een groot gebrek is aan gegevens over hoeveelheden en samenstelling, en dat de beschikbare technologie economisch niet haalbaar is.
- * De tijdelijke studievereniging met de batterijen-sector (A12) werd stopgezet. De opties inzake batterijen worden bepaald door de uitvoering van de "ecotaksen" en de manier waarop aan deze wetgeving zal voldaan worden.
- * Het voorontwerp van besluit van de Vlaamse regering "Aanwending van afvalstoffen in of als bouwstoffen" bevat een milieuhygiënisch normeringskader en werd opgesteld op basis van een technisch-wetenschappelijke studie (A13). Dit voorontwerp wordt onderworpen aan een praktijktoetsing, o.a. door het verlenen van ad hoc gebruikstoelatingen (D9).
- * Het project HOSPAVER (A16) spitste zich toe op het analyseren en formuleren van opties m.b.t. de geïntegreerde aanpak van de ophaling en verwijdering van risico-houdend specifiek ziekenhuisafval.
- * Er is een afvalstoffenplanningsmethodiek uitgewerkt voor industriële sectoren (A17). De methodiek gaat uit van een doorlichting per sector. Het project resulteerde in vijf sectoriële plannen voor preventie en recuperatie. Het is de bedoeling dat de aanpak voor de opstelling van sectoriële plannen zal toegepast worden in de PRESTI-projecten (A2 en D13).
- * Er werd een evaluatie gemaakt van de bereikte resultaten in een aantal begeleide bedrijven binnen het PROSA-project (A18). Er is een voorstel geformuleerd omtrent een netwerkstructuur waarbinnen de inspanningen van diverse organisaties kunnen gebundeld worden om de preventie in bedrijven op gang te brengen.
- * Voor externe informatieverspreiding zal het infocentrum (TWICA) verder worden uitgebouwd (A19). De idee om dit samen met privé/intermediaire organisaties te doen, wordt na een opportuniteitsafweging verlaten. Het bouwen aan een netwerk van infocentra binnen de diverse milieuadministraties werd als zinvoller beschouwd.
- * De OVAM dient een afvalstoffenbeurs te organiseren. In samenwerking met een privé partner die in een analoog domein over de nodige kennis beschikt en met ondersteuning van een marktonderzoeksbureau, werd bij de Vlaamse bedrijven gepeild naar de kansen van een aanvankelijk geschreven medium dat de vraag en het aanbod kan koppelen (A20). Uit dit onderzoek bleek o.m. dat bijkomende middelen moeten gevonden worden om de bedrijven te overtuigen meer inspanningen te leveren om hun afvalstoffen nuttig toe te passen.
- * Het project dat door het Strategisch Plan Kempen werd uitgevoerd betreffende de aanpak van KMO-afval leverde een beeld op van de huidige situatie en de knelpunten (A21). Aangezien het vooral verpakkingsafval is dat vrijkomt, zal de aanpak moeten aansluiten op de initiatieven die ontwikkeld worden in uitvoering van het verpakkingsdecreet.
- * Het ontwerp van het Uitvoeringsplan Bouw- en sloopafval is klaar. Het is het eerste plan in een

reeks uitvoeringsplannen welke door de Vlaamse regering zullen vastgesteld worden na vooraf te zijn gegaan van een advies- en inspraakprocedure. Deze procedure is vastgelegd in artikel 36 van het decreet van 2 juli 1981 betreffende de voorkoming en het beheer van afvalstoffen.

- * Het project Onderdelenlijn (A23), een praktijkproef m.b.t. een centraal informatiesysteem voor de koppeling van vraag en aanbod van tweedehands-autoonderdelen, is gestopt. Er kan de voorlopige conclusie getrokken worden dat het rendement onvoldoende is. Over de verderzetting van het project zal beslist worden.
 - * De OVAM en de projectgroep voor het Structuurplan Vlaanderen hebben in onderlinge samenwerking de opstelling van een verkennende nota over de ruimtelijke aspecten van de afvalverwijdering begeleid (A24).
- Lopende beleidsontwikkelingen enerzijds en feitelijke beleidsproblemen anderzijds nopen tot systematisch nadenken over en verder vorm geven aan de ruimtelijke aspecten van het afvalverwijderingsbeleid. De verkennende nota is een eerste bijdrage aan die verdere beleidsontwikkeling (G2).
- * Een voorstel van beleidsnota m.b.t. de verwerkingsmogelijkheden van RWZI-slib (A25) werd finaal met het Kabinet besproken op 16.09.94. Hieraan is een consultatiefase met respectievelijk de SERV en de MiNa-Raad voorafgegaan.
 - * De verwijdering van afvalstoffen in bepaalde arrondissementen bevindt zich soms in een zeer labiele situatie. Op basis van een peiling naar de opties inzake verwijdering van huishoudelijke

afvalstoffen in het arrondissement Halle-Vilvoorde (A26) konden een aantal concrete oplossingen geformuleerd worden. Besprekingen met de subregionale verantwoordelijken resulteerde in een voorstel van protocol (L21).

- * De categorie 1-stortplaats in de Gentse Kanaalzone is operationeel (A27) en zal worden uitgebaat door de werkmaatschappij "Oost-Vlaamse Milieumaatschappij".
 - * Door een studie bureau en de Universitaire Ziekenhuizen Leuven werd een bestaand softwarepakket "Milieu & Balans" uitgetest. Het doel was vooral om inzicht te verwerven in de hoeveelheden afval en de lokalisatie ervan als aanzet voor het nemen van preventieve maatregelen. Het pakket, dat oorspronkelijk werd ontwikkeld voor de chemische industrie, bleek echter niet geschikt voor toepassing in de ziekenhuizen.
 - * Er is een Evaluatierapport Masterplan **GFT**- en groenafval 1991-1994 afgewerkt en beschikbaar (A31).
- Het programma niet-lokatiegebonden onderzoek m.b.t. sanering (A35) heeft vooral te maken met de uitwerking van de normering voor sanering en het verhogen van de kennis inzake saneringstechnieken. Een overzicht van de afgewerkte onderzoeksopdrachten is beschikbaar.
- * Het Informatie- en analysedocument betreffende de problematiek van cfk-houdend witgoed werd afgerond (A36).

Tabel 2. Overzicht belangrijkste afgewerkte opdrachten/projecten.

Deze uit het programma van de Beleidsbrief - 10/92 zijn voorzien van een paginareferentie.

Volgnr.	Titel afgewerkte opdracht/beleidsproduct	ref. brief-92
A1	Project onderzoek en ontwikkeling afvalstoffenboekhouding (STAM)	67
A2	Project voorbereiding Preventie Stimulering (PRESTI)	66
A3	Project Milieuzorg in Kantoren	69
A4	Handboek Containerparken	
A5	Evaluatie feitelijk gebruik van de KGA-box in de provincie Limburg	
A6	Mediacampagne stimulering gebruik KGA-box	76
A7	Wijziging KGA-besluit	
A8	Haalbaarheidsonderzoek inzameling droog recycleerbaar huisvuil (Evergem)	77
A9	Haalbaarheidsonderzoek inzameling droog recycleerbaar huisvuil (St.-Niklaas)	77
A10	Haalbaarheidsonderzoek inzameling droog recycleerbaar huisvuil (Antwerpen)	77
A11	Kwantitatieve en kwalitatieve screening slib van galvanobedrijven	73

A12	Ketenbeheer batterijen (tijdelijke studievereniging met batterijensector)	
A13	Technisch-wetenschappelijke onderbouwing aanwending van afvalstoffen in of als bouwstoffen	72
A14	Haalbaarheidsonderzoek verwerking galvanoslibs	73
A15	Inventarisatie- en analyseonderzoek van de autodemontagesector	
A16	Project HOSPAVER (tijdelijke studievereniging m.b.t. ziekenhuisafvalstoffen)	
A17	Project Ingerreg bedrijfsafvalstoffenplannen - Recuperatie in Afval-preventieplannen als Instrument voor Duurzame Ontwikkeling (RAPIDO)	69
A18	Project Preventie Onderzoek in het Scheldebekken gericht op Afval- en emissiereductie (PROSA)	67
A19	Project infocentrum Technisch en Wetenschappelijk Centrum Afvalstoffen	
A20	Project Reststoffenbeurs	74
A21	Project preventie en nuttige toepassing bedrijfsafvalstoffen uit KMO's	
A22	Project Uitvoeringsplan Bouw- en sloopafval	82
A23	Project Onderdelenlijn	70
A24	Ruimtelijke aspecten van de afvalverwijdering in Vlaanderen (1)	
A25	Beleidsnota RWZI-slib	
A26	Peiling opties inzake verwijdering huishoudelijke afvalstoffen in het arrondissement Halle-Vilvoorde	62
A27	Operationalisering categorie 1-stortplaats Gentse Kanaalzone	81
A28	Omzendbrief belastings- en politiereglement m.b.t. huisvuilinzameling	
A29	Evaluatie feitelijk gebruik KGA-box	
A30	Mediacampagne stimulering gebruik KGA-box (vervolg)	
A31	Evaluatie Masterplan GFT- en groenafval	
A32	Besluit Vlaamse regering houdende nadere regels betreffende erkenning van ophalers en registratie van vervoerders van afvalstoffen	
A33	Besluit Vlaamse regering betreffende de nadere omschrijving van afgewerkte olie en houdende nadere regels betreffende het beheer van afgewerkte olie	
A34	Samenwerkingsakkoord tussen de federale regering en de gewestregeringen betreffende de coördinatie van het beleid inzake invoer, uitvoer en doorvoer van afvalstoffen	
A35	Programma niet-lokatiegebonden onderzoek m.b.t. sanering	
A36	Informatie- en analysedocument Witgoed	
A37	Project Milieuheffingen	223 e.v.

3. Knelpunten

De topprioriteit, met name de goedkeuring van het vernieuwde afvalstoffendecreet, werd bereikt. In uitvoering hiervan werden reeds 3 besluiten door de Vlaamse regering goedgekeurd en worden nog verschillende besluiten voorbereid.

Twee andere structurele prioriteiten werden nog niet gerealiseerd en blijven derhalve vooraan staan. Het betreft de convenant tussen de Gewesten tot goedkeuring van het ontwerp-decreet betreffende de preventie en het beheer van verpakkingsafval enerzijds en het ontwerp-decreet bodemsanering. Het ontwerp-decreet inzake bodemsanering wordt thans besproken in de Vlaamse Raad.

Naast het structureel belang in de zin van vervollediging van het juridisch instrumentarium, vormen een aantal van voormelde structurele maatregelen de ruggegraat voor het te voeren preventiebeleid. Ondertussen is immers duidelijk gebleken dat informatie en sensibilisatie, hoe belangrijk zij ook zijn, niet toereikend zijn om op preventief vlak doeltreffend te zijn.

Inzake huishoudelijke afvalstoffen wordt, rekening houdend met de beperkte capaciteit inzake ver-

branding en storten, in eerste instantie de nadruk gelegd op het verhogen van de zelfvoorziening. Het meest in het oog springend is het oplossen van het probleem voor de huishoudelijke afvalstoffen in Vlaams-Brabant. Daarnaast, en algemeen toepasbaar over het gehele Vlaamse Gewest, is er de bevordering van alle maatregelen inzake nuttige toepassing. Hierbij wordt verwezen naar de verdere uitwerking van de selectieve inzameling, de toename in containerparken en de uitbouw van infrastructuur voor nuttige toepassing.

Inzake bedrijfsafvalstoffen staat het PRESTI-programma aan de vooravond van haar operationaliteit. Dit geldt ook voor de eerste fase van de ophaalreglementering. Op deze wijze zullen een stimulerend en een controlerend instrument gelijktijdig worden opgestart

4. Lopende en geplande opdrachten in 1995

In de tabellen 3 en 4 wordt een overzicht gegeven van de respectief belangrijkste doorlopende opdrachten/taken en de belangrijkste lopende opdrachten/projecten.

Tabel 3. Overzicht belangrijkste doorlopende opdrachten.

Deze uit het programma van de Beleidsbrief - 10/92 zijn voorzien van een paginareferentie.

Volgnr.	Titel doorlopende opdracht	ref. brief-92
D1	Opvolging melding (bedrijfs-)afvalstoffen	
D2	Gegevensinzameling huishoudelijke afvalstoffen	61
D3	Adviesverlening milieuvergunningen	63
D4	Adviesverlening Ecologiecriterium	
D5	Adviesverlening Vlaams Impulsprogramma Milieutechnologie (VLIM)	
D6	Opvolging milieuconvenant gemeenten	61
D7	Opvolging containerparken	
D8	Opvolging KGA-box	
D9	Gebruikstoelingen aanwending afvalstoffen als secundaire grondstof	72
D10	Inventarisatie (potentieel) verontreinigde sites	81
D11	Onderzoek saneringen	82
D12	Ambtshalve saneringen en ambtshalve verwijderingen	82
D13	Beheren PREST1 - programma	
D14	Opvolgen en evalueren tarieven en capaciteiten voor storten en verbranden	
D15	Opvolgen en evalueren van grondstoffenprijzen	
D16	Innen van milieuheffing op de verwijdering van afvalstoffen	

Tabel 4. Overzicht belangrijkste lopende opdrachten/projecten.

Deze uit het programma van de Beleidsbrief - 10/92 zijn voorzien van een paginareferentie.

Volgnr.	Titel lopend(e) opdracht/project	ref. brief-92
L1	Project ontwikkeling afvalstoffenboekhouding (vervolg)	67
L2	Sorteeranalyse huishoudelijke afvalstoffen	
L4	Project Decision Support Systems	
L5	Gefaseerde invoering GFT-ophaling overeenkomstig operationalisering van composteerinstallaties	
L6	Afzet van GFT- en groencompost	71/75
L7	Haalbaarheidsonderzoek inzameling en verwerking van bedrijfsspecifieke afvalstromen in de land- en tuinbouw	
L8	Normering van GFT- en groencompost	70
L9	Inzameling en afzet van papier	72
L10	Verwerking slachtafval, bloed en krenten (tijdelijke studievereniging dierlijk afval)	71-72
L11	Project (ontwerp) Uitvoeringsplan GFT- en groenafval	
L12	Project (ontwerp) Uitvoeringsplan Witgoed	
L13	Project (ontwerp) Uitvoeringsplan Autowrakken	70
L14	Media-campagne stimulering thuiscomposteren en compostgebruik	
L15	Technisch-wetenschappelijke onderbouwing aanwending van afvalstoffen als bodemverbeteringsmiddelen	72
L16	Project ontwikkelingsmaatschappij voor de verwerking en afzet van rubberafval	70
L17	Project Milieuheffingen (vervolg)	85
L18	Nieuwe exploitatiestructuur en sanering stortplaats Hooge Maey	
L19	Beheersen afvalstromen : ophaalreglementering	63
L20	Milieubeleidsvereenkomst staalindustrie	62
L21	Globaal concept huisvuilverwerking in Vlaams-Brabant : protocol Vlaamse Gewest - Gemeente/Stad - - -	
L22	Milieuconvenant verpakkingen - preventiestrategie	62
L23	Besluit Vlaamse regering houdende nadere regels betreffende de verwerking van afvalstoffen uit de intra- en extramurale gezondheidszorg	
L24	Besluit houdende nadere regels betreffende het beheer van garage- en afvalstoffen	
L25	Verwijdering afvalstoffen uit de grafische sector	83
L26	Besluit Vlaamse regering houdende nadere regels betreffende de ophaling en de melding van afvalstoffen	
L27	Besluit Vlaamse regering houdende nadere regels betreffende de registratie van afvalstoffen	
L28	Samenwerkingsakkoord tussen de gewestregeringen m.b.t. beheer van afvalstoffen	
L29	Programma niet-lokatiegebonden onderzoek m.b.t. sanering	
L30	Concept voor rationalisatie en optimalisatie van de aanwezige en nog noodzakelijke verwijderingsinfrastructuur	79-81
L31	Opmaken van een milieubeleidsvereenkomst met de geneesmiddelenindustrie	

Een aantal opdrachtenprojecten m.b.t. preventie en nuttige toepassing lopen al geruime tijd en zullen op korte tijd moeten gefinaliseerd worden. Het gaat soms om vervolgoopdrachtenprojecten, projecten met een uitvoerige fasering of projecten die onvoorzien werden afgeremd.

In tabel 5 wordt een overzicht gegeven van de belangrijkste geplande opdrachtenprojecten.

De geplande opdrachtenprojecten zijn voor een groot deel opdrachtenprojecten die volgen op afgewerkte of op korte termijn af te ronden opdrachtenprojecten. Sommige opdrachtenprojecten hangen af van het resultaat van het project waaruit ze volgen, terwijl andere opdrachten louter uitbreidingen zijn van afgewerkte opdrachtenprojecten. Ze kunnen ook een belangrijk onderdeel zijn in de samenhang met andere opdrachten met een gemeenschappelijk doel.

- * Het wordt steeds belangrijker om op het vlak van de beleidsvoorbereiding en -uitvoering te werken met beleidsindicatoren. Aan de hand van deze indicatoren kan worden nagegaan in welke mate een beleidsdoelstelling werd gehaald zodat, rekening houdend met nieuwe omstandigheden, bijsturende maatregelen kunnen genomen worden.
- * Er zullen de nodige inspanningen gedaan worden om indicatoren te selecteren (G1).
- * Ondanks alle inspanningen voor preventie zal het in Vlaanderen noodzakelijk blijven installaties voor afvalverwerking in te richten. De lokatiekeuze voor dit soort inrichtingen is problematisch vanwege de schaarse beschikbaarheid van ruimte enerzijds en het verzet van lokale besturen en bevolking anderzijds. Bovendien ontbreekt tot nu toe een afdoend beleidsmatig kader voor deze lokatiekeuzen. Lopende beleidsontwikkelingen enerzijds en feitelijke beleidsproblemen anderzijds nopen tot systematisch nadenken over en verder vorm geven aan de ruimtelijke aspecten van het afvalbeleid. Dit onderzoek (G2) is een vervolg op reeds eerder verricht onderzoek (A24).
- * Er is nood aan criteria en beoordelingselementen om een effectieve mix van instrumenten uit te werken en de invoering ervan te plannen. Er zullen elementen verzameld worden die een samenstelling van de meest geschikte mix van instrumenten m.b.t. het gericht preventiebeleid mogelijk te maken (G4).
- * Verder onderzoek zal worden opgezet naar de haalbaarheid van de verwerking van bio-organisch afval van o.m. de veiling-, horeca- en voedingsnijverheid (G5).
- * Met "bruingoed" wordt bedoeld: de overwegend elektronische toestellen, zoals audio- en videoapparatuur en computers. Het opstellen i.s.m. de betrokken sector van een Informatie- en analysesdocument Bruingoed (G6) gebeurt in het kader van de voorbereiding van een (ontwerp) Uitvoeringsplan Bruingoed (G7).

- * Om de afzetmarkt voor GFT- en groencompost te verruimen, zullen biotechnologische toepassingen nader worden onderzocht (G8).
- * De inhoud van het Handboek Milieuzorg op Kantoor zal op een directe en actieve manier verspreid worden d.m.v. opleidingsreeksen voor kantoormedewerkers (G12). Dit zal gebeuren per subregio waarbij samenwerking wordt gezocht tussen de OVAM en een plaatselijk streekplatform of intermediaire organisatie met uitstraling. Een pilootproject zal eerstdaags starten in het arrondissement Mechelen.
- * Via de kringloopcentra worden afvalstoffen ingezameld, gesorteerd, eventueel gerepareerd en nadien voor een lage prijs te koop aangeboden (G13). De ingezamelde afvalstoffen die niet hersteld en herbruikt kunnen worden, worden voor recyclage aangeboden.

M.b.t. deze kringloopcentra worden in 1995 volgende projecten opgezet :

- Het bestaande kringloopcentrum Vitamine W recupereert slechts een klein deel van het huishoudelijk afval in de regio Antwerpen. Om hergebruik in deze regio te stimuleren is het noodzakelijk dit kringloopcentrum verder uit te bouwen. Een haalbaarheidsstudie i.s.m. de OVAM zal de mogelijkheden bestuderen.
- Een participatie van de OVAM in de verschillende Vlaamse kringloopcentra die bestaan of opgericht worden. Dit betekent dat de OVAM lid wordt van de verschillende vzw's.

Het programma niet-lokatiegebonden onderzoek m.b.t. sanering (G18) heeft vooral te maken met de uitwerking van de normering voor sanering en het verhogen van de kennis inzake saneringstechnieken. Met het (ontwerp) bodemsaneringsdecreet is daar nog het onderzoek m.b.t. het voorbereiden van de uitvoering van dit decreet bijgekomen. Een overzicht van de geplande onderzoeksopdrachten is opgenomen in het onderzoeksprogramma 1995 van de OVAM.

- * De behoefte aan verwerking van organisch bedrijfsafval neemt steeds meer toe. Er zijn reeds contacten gelegd met de veilingen en de grootkeukens voor het opstarten van onderzoeksprojecten naar (in eerste instantie) het aanbod van organisch afval. Tevens zal rekening worden gehouden met de resultaten van het RAPIDO-project. In een eerste fase zal de aandacht worden toegespitst op de verwerkingsmogelijkheden. Gelet op het steeds toenemend belang van de reductie van zowel BOD, COD, N en slib bij de verwerking van deze afvalstromen, zal gezocht worden naar een optimale voedingscombinatie van afval van voedingsindustriën, aangevuld met een N-bron (bv. mengmest). Samen met o.m. de federatie van de groentenverwerkende bedrijven zal de mogelijkheid onderzocht worden hoe deze gintegreerde verwerking kan gecombineerd worden met de waterzuivering op de bedrijven zelf (G14).

- * Jaarlijks zal een voortgangsrapportage en een werkprogramma worden opgesteld in het kader van het Uitvoeringsplan Bouw- en sloopafval (G19).
- * Jaarlijks zal een voortgangsrapportage en een werkprogramma worden opgesteld in het kader van het Uitvoeringsplan GFT- en groenafval (G20).
- * Jaarlijks zal een voortgangsrapportage en een werkprogramma worden opgesteld in het kader van het Uitvoeringsplan Papier (G21).

Tabel 5. Overzicht belangrijkste geplande **opdrachten/projecten**.

Deze uit het programma van de Beleidsbrief - 10/92 zijn voorzien van een paginareferentie.

Volgnr.	Titel gepland(e) opdracht/project	ref. brief - 92
G 1	Indicatoren afvalstoffenbeleid	
G 2	Ruimtelijke aspecten van de afvalverwijdering in Vlaanderen (II) (vervolg)	
G 3	Strategie- en actieontwikkeling algemeen afvalstoffenbeleid	
G 4	Ondersteunend onderzoek preventiebeleid- en planning	
G 5	Haalbaarheidsonderzoek verwerking bio-organisch afval	
G 6	Analyse bruingoed	
G 7	Project (ontwerp) Uitvoeringsplan Bruingoed	
G 8	Ontwikkeling nieuwe produktstrategieën voor GFT-afval	
G 9	Onderzoekprogramma koeling slachtafval en krenge	
G 10	Praktijkttoetsing milieuhygiënisch normeringskader m.b.t. de aanwending van afvalstoffen in of als bouwstoffen	72
G 11	Praktijkttoetsing milieuhygiënisch normeringskader m.b.t. de aanwending van afvalstoffen als bodemverbeteringsmiddelen	72
G 12	Handboek Milieuzorg Kantoren (vervolg)	
G 13	Project Kringloopcentra	
G 14	Geïntegreerde verwerking van organische bedrijfsafvalstoffen	
G 15	Geïntegreerde verwerking van andere bedrijfsafvalstoffen	
G 16	Aanvaarding en nuttige toepassing van de met huishoudelijke afvalstoffen gelijkgestelde bedrijfsafvalstoffen	
G 18	Programma niet-lokatiegebonden onderzoek m.b.t. sanering (vervolg)	
G 19	Operationalisering Uitvoeringsplan Bouw- en sloopafval	
G 20	Operationalisering Uitvoeringsplan GFT- en groenafval	
G 21	Operationalisering Uitvoeringsplan Papier	

4. Lucht

1. Stand van zaken

Meetnetten, inventarisatie en rapportering

Immissie

De volgende meetnetten worden nu uitgebaat door de VMM :

- het automatisch meetnet dat momenteel in Vlaanderen, inclusief de meteostations, 48 stations telt en de parameters SO₂, NO_x, O₃, koolwaterstoffen en stof meet;
- de lokale meetnetten met metingen van SO₂, NO_x, stof, fluor en chloor. Deze stations zijn geplaatst in verontreinigde zones;
- het zwavel-rookmeetnet, waarin de zuurtegraad van de lucht en het totaal gehalte aan zwevende deeltjes gemeten wordt, dat een veertigtal stations omvat;
- het meetnet 'zware metalen in zwevend stof', dat een dertigtal stations omvat in de omgeving van non-ferro-bedrijven, staalfabrieken, grote agglomeraties, residentiele zones, provinciesteden en landelijke zones;
- het meetnet 'zware metalen in neervallend stof' (neerslagkruiken), waarmee het gehalte van zware metalen in neervallend stof gevolgd wordt - hoofdzakelijk in de omgeving van industriële vestigingen - omvat een veertigtal stations;
- het regenmeetnet, met drie meetstations voor de evaluatie van de samenstelling van de regen;
- het meetnet organische stoffen waarbij de concentraties aan individuele organische stoffen bepaald wordt.

Deze activiteiten resulteerden in 1994 in 8 rapporten, waaronder:

- het immissiejaarrapport "Luchtverontreiniging in het Vlaamse Gewest 1992-1993";
- "Evaluatie van de gehalten aan zware metalen in de omgevingslucht in Vlaanderen", Dertiende jaarrapport 01/04/1992-31/03/1993;
- De neerslagkruiken in Vlaanderen", Overzichtsrapport 01/04/1986-31/03/1992;
- "Automatisch Meetnet", Jaarrapport 01/04/1992-31/12/1993.

Specifieke studieprogramma's worden uitgevoerd in verband met:

- controleprogramma geurhinder Tessenderlo;
- programma's vluchtige organische componenten: blootstelling op jaarbasis en piek-concentraties;
- programma ozon : studie naar precursoren en aanwezigheid;

- programma's neerslag en regenwater : aanwezigheid van zware metalen, stof, organochloor-pesticiden en PCB's, ionen;
- occasionele metingen lucht : identificatie lucht-polluenten in geval van klacht.

Emissie

De Emissie-Inventaris Vlaamse Regio (EIVR) inventariseert sinds 1980 de atmosferische emissies in het Vlaamse Gewest.

Het project werd vanaf 1993 geïntegreerd binnen de VMM.

De gegevens worden, op vrijwillige basis, individueel per bedrijf verzameld, wat op dit ogenblik kan leiden tot onvolledigheid in het aantal bedrijven en geregistreerde contaminanten. De emissie-inventaris industrie bevat op dit ogenblik ongeveer 380 bedrijven, de emissie-inventaris gebouwen-verwarming en wegverkeer wordt opgemaakt aan de hand van statistische gegevens.

Naast de drie oorzaken van luchtverontreiniging, namelijk de industrie, de gebouwenverwarming en het wegverkeer die van bij de start van de inventaris worden geregistreerd voor de contaminanten SO₂, NO_x(NO₂), CO, CO₂, KWS en stof, en naast de ammoniakemissies door de veeteelt, werd de inventaris uitgebreid met de emissies van vluchtige organische stoffen, zware metalen, CFK's en BFK's, CH₄ en N₂O, en de emissies van het vliegverkeer.

Deze activiteiten resulteerden in 1994 in het "Emissiejaarverslag 1993: structuur en resultaten van de Emissie-Inventaris Vlaamse Regio (EIVR)".

Door de publikatie van Vlarem II zijn een aantal klasse 1-vergunningsplichtige bedrijven verplicht een emissiejaarverslag op te stellen voor bepaalde contaminanten boven een vastgestelde drempelwaarde. Vóór 1 januari 1994 dienden de gegevens van 1980 en 1985 aan VMM gemeld te worden. VMM ontving een 500-tal emissiejaarverslagen die voor het gedeelte 'emissie in de atmosfeer' werden verwerkt binnen het bestaande systeem van de EIVR. Voor 1 april dienden de gegevens van 1993 aan VMM gemeld te worden. VMM ontving een 1000-tal emissiejaarverslagen.

Beleid

Op 18 mei 1994 werd de samenwerkingsovereenkomst tussen het Brusselse, Vlaamse en Waalse Gewest inzake het toezicht op emissies in de lucht en op de structurering van de gegevens, ondertekend.

Dit akkoord voorziet de oprichting van de inmiddels operationele intergewestelijke Cel voor Leefmilieu (IRCEL-CELINE) welke belast is met operationele opdrachten inzake lucht (beheer gemeenschappelijke gegevensbank, rapportering, opvolgen van fases van toenemende luchtvervuiling) en wetenschappelijk onderzoek.

Wat betreft de beperking van de uitstoot van broeikasgassen heeft de Vlaamse regering zich geschaard achter het nationaal programma ter vermindering van de CO₂-uitstoot. Dit plan voorziet een reductie van 5% tussen 1990 en 2000.

Op 20 juli 1994 nam de Vlaamse regering - in het kader van de omzetting van de Europese richtlijn 92/72/EEG - een besluit betreffende de verontreiniging van de lucht door ozon. Dit besluit legt vast onder welke modaliteiten de bevolking dient gewaarschuwd te worden bij het overschrijden van bepaalde drempelconcentraties aan ozon in de troposfeer.

Bescherming van de ozonlaag — gebruiksbeperkingen van CFK's in koelinstallaties.

In samenspraak met de betrokken sectoren : Vereniging voor Koeltechniek, Vereniging voor Koude en Luchtbehandeling, Federatie der Chemische Nijverheid, Staalindustrieverbond, Fabrimetal werd door AMINAL-BAM ingevolge het Koninklijk Besluit ter beperking van het gebruik van chloorkoolwaterstoffen (CFK's) in koelinstallaties, een ontwerp Ministerieel Besluit opgemaakt alsmede een ontwerp-besluit van de Vlaamse regering dat het vorige K.B. vervangt.

Verzurende emissies

In uitvoering van de E.G.-richtlijn inzake de emissiereducties van NO_x en SO₂ in de lucht door grote stookinstallaties, werden de totale hoeveelheid van SO₂ en NO_x-emissies van bestaande grote stookinstallaties voor de jaren '90, '91 en '92 overgemaakt aan de E.G.

Emissie van gevaarlijke stoffen

De stofdossiers voor lood (Pb), zink (Zn) en koper (Cu) opgemaakt in het kader van de 30e Noordzeeconferentie werden in 1994 afgewerkt. De stofdossiers voor dioxines en tetrachloorkoolstof (CCl₄) zijn in voorbereiding en zullen begin '95 klaar zijn.

2. Knelpunten

Meetnetten, inventarisatie en rapportering

Immissie

Het voornaamste knelpunt is het beperkte personeelskader dat momenteel beschikbaar is in de diensten met de uitbating van de meetnetten (diensten lucht en laboratorium). Dit laat niet toe om voor deze meetnetten de verschillende activiteiten m.b.t. meting, verwerving, verwerking en rapportering van de meetgegevens lucht op een kwalitatief verantwoorde wijze uit te voeren. Zo vlug mogelijk dient in deze diensten hetzij personeel bijgeplaatst te worden, hetzij activiteiten (uitbating meetnetten of programma's) geschrapt te worden. Tevens dienen de nodige voorzieningen getroffen worden

voor het in werking stellen van een geschikte databank lucht.

Emissie

- De vrijwillige basis waarop de emissie-inventaris door sommige bedrijven wordt opgemaakt;
- Vermits de gevraagde gegevens in het kader van EIVR en van de emissierapportering volgens Vlarem II niet volledig in overeenstemming zijn en de drempelwaarden voor sommige contaminanten waarvoor een emissiejaarverslag dient opgemaakt te hoog zijn, werd een voorstel tot wijziging van de bepalingen betreffende art. 99 en 100 voorbereid;
- In het kader van de Noordzeeconferentie en het verdrag van Parijs zal de verdere verfijning van de emissie-inventaris een ondersteunende rol spelen voor wat betreft de emissies van vluchtige organische stoffen, zware metalen e.d.;

De VMM heeft hier via het voorzitterschap in het Task Team ATMOS de taak op zich genomen om voor eind 1994 een emissie-inventaris voor 1990 op te stellen van de door PARCOM aangeduide contaminanten;

3. Beleidsopties

Meetnetten, inventarisatie en rapportering

Immissie

- Een vernieuwing van de meetnetten wordt uitgevoerd daar waar nodig en mogelijk. Van de lokale meetnetten worden zowel meetkabinen als NO_x en stofmonitoren vernieuwd.
- Voorzien wordt dat een volledige vernieuwing van de lokale meetnetten in de eerste helft van 1995 voltooid zal zijn. Tevens wordt een herschikking van het meetnet doorgevoerd overeenkomstig de actuele inzichten en noden.
- Voorzien wordt dat de vervanging van verouderde monitoren van het automatisch meetnet voor de bepaling van SO₂, NO_x, O₃ en stof, alsmede van de verouderde toestellen voor de verwerving van meteogegevens, in de eerste helft van 1995 zal voltooid zijn. Tevens zal er een beperkte uitbreiding gerealiseerd worden door het verhogen van het aantal ozon en NO_x monitoren.
- Het meetnet organische stoffen werd in de loop van 1994 terug geoperationaliseerd. Vier meetstations worden momenteel uitgebaat in industriële zones. In de eerste helft van 1995 zullen nog drie stations worden toegevoegd, nl. nog één in de industriezone Antwerpen, één in een grote agglomeratie en één in een achtergrondgebied.
- Een aantal stations voor de bepaling van polyaromatische koolwaterstoffen (PAK's) zullen in de loop van 1995 genstalleerd worden. Er wordt naar gestreefd om drie meetstations uit te baten, waarvan één in een industriële zone, één in een

grote agglomeratie en één in een achtergrondgebied.

- ° Tevens zal een studie opgestart worden over de foto-chemische vorming en transport van nitro-PAK's.
- ° Voor 1995 wordt er naar gestreefd om de installatie van automatische gaschromatografen in de meetnetten voor te bereiden. De installatie zelf zou dan kunnen doorgevoerd worden in 1996, zodat van dan af een meer uitgebreid beeld zal verkregen worden van de organische luchtverontreiniging.
- ° Verdere operationalisering van de interregionale databank voor lucht-kwaliteitsgegevens in de Interregionale Cel en in dienst Lucht en een voeding van de VMM databank met geschikte afgeleide meetgegevens i.v.m. luchtkwaliteit.
- ° Opstarten van een programma modellering.

Emissie

- ° Vanaf 1 april 1994 vindt de analyse van het databanksysteem van EIVR plaats en wordt dit aangepast aan de behoeften voor de verwerking van de emissiejaarverslagen.
- ° De databank van de VMM met de gegevens van het immissie-metnet (IHE) en de integratie van de emissiedatabank zullen in de loop van 1995 operationeel zijn. Hierbij kunnen alle betrokken diensten en administraties deze gegevens rechtstreeks raadplegen.
- ° De emissiejaarverslagen 1993 die vóór 1 april 1994 aan de VMM ter beschikking gesteld werden, worden in de loop van het jaar 1994 verwerkt in het EIVR-systeem.

Beleid

Met betrekking tot het beleid dat in Vlaanderen inzake lucht dient gevoerd te worden ligt het accent voornamelijk op de toepassing en uitvoering van een aantal internationale verdragen met reductie-doelstellingen op korte of middellange termijn. Dit is het geval voor de verzurende emissies, de emissies van zware metalen en organische stoffen, emissies van ozonafbrekende stoffen en de emissies van broeikasgassen. Daarnaast zijn er een aantal typische acties gericht naar de luchtverontreinigingsbronnen zoals verkeer, industrie, gebouwenverwarming en veeteelt.

In de loop van 1994 werd, in het kader van de opmaak van sectorale milieubeleidsplannen, een ontwerp van sectoraal plan lucht door mijn administratie opgesteld. Ik heb dit ontwerpplan voor advies aan Serv- en Mina-Raad medegedeeld.

5. Geluid

1. Stand van zaken

Het geluidsmetnet ANNE (Automatie Network Noise Environment) wordt verder geëxploiteerd.

Rond het industriegebied van Antwerpen Rechteroever werden in het najaar 1992 geluidsmee-

tingen uitgevoerd met de mobiele meetposten van het meetnet ANNE. Gecombineerd met de resultaten van de permanente meetpost in Zandvliet en met de resultaten van metingen met een laboratoriumwagen, werd hierover een verslag gemaakt dat de lawaaisituatie rond het noordelijk havengebied op rechteroever beschrijft en toetst aan de VLA-REM II-normen.

Een studie onder leiding van Prof. Dr. Gysels omtrent potentiële stiltegebieden in Vlaanderen werd afgewerkt.

De subsidiëring van de aankoop van geluidsmeters door de gemeentebesturen werd voor ca. 50 gevallen goedgekeurd.

Rapporten :

- Omgevingslawaaï rond het meetpunt ANNE te Vilvoorde (nov. '93)
- Lawaai in het gebied Rechteroever te Antwerpen (dec. '93)
- Potentiële stiltegebieden op basis van landschappelijk-ecologische kenmerken (juli '94)

2. Knelpunten

De geluidsproblematiek is zeer complex en dient aangepakt te worden op verschillende vlakken waar meerdere bevoegdheden bij betrokken zijn :

- produktnormen inzake auto's, motoren, vliegtuigen, enz. (federale en Europese bevoegdheden)
- geluidshinder door spoorwegverkeer en de vlieghaven van Zaventem (federaal)
- impact ruimtelijke ordening en verkeersinfrastructuur.

3. Beleidsactie 1995

- de besturen Milieuvergunningen en -inspectie worden aangemaand meer aandacht te besteden aan de problematiek van geluidshinder afkomstig van vergunningsplichtige bedrijven en dienen daartoe tegen 1 mei 1995 een actieplan op te stellen;
- de decreet- en regelgeving omtrent stiltegebieden zal voorbereid worden op basis van het rapport van de commissie **Bocken**;
- een inventaris van gebieden met lawaaiëre recreatie zal opgemaakt worden en voor een aantal pilootgevallen zal een geluidskartering uitgevoerd worden;
- de subsidiëring van de aankoop van geluidsmeters door gemeentebesturen zal verdergezet worden;
- voorbereiding van normering inzake trillingshinder;

- een sensibiliseringsactie naar bedrijven en bevolking toe zal opgestart; een eerste concrete stap daartoe is de publicatie van een brochure "geluid" door het Bestuur Algemeen Milieubeleid.

6. Bodem

Vermesting

1. Situatie 1994

1.1. Mestactieplan

Op 19 juli 11. heeft de Vlaamse regering een principeel akkoord bereikt over de voorstellen tot wijziging van het mestdecreet en de bijhorende uitvoeringsbesluiten. Op dit moment liggen volgende voorstellen van decreetswijzigingen voor bij de Vlaamse regering.

- invoering van een notificatieprocedure voor gezinsveeteeltbedrijven met daaraan gekoppeld maatregelen voor positieve discriminatie;
- de mogelijkheid tot het voeren van een brongerecht beleid door middel van voedertechnische maatregelen;
- een uitbreiding van de procedure voor verhandeling en het vervoer, de opslag, de afname en de verwerking van dierlijke, chemische en andere meststoffen;
- een vergunningenbeleid dat tot doel heeft de **P2O5-productie** op Vlaams niveau niet te laten stijgen boven het niveau van 151511992, zijnde 75 mio kg;
- een heffingssysteem, waarbij een getrapte basisheffing berekend wordt op basis van de dierlijke productie met als doel de financiering van de Mestbank.

* Inventarisatie milieuvergunningen klasse 2 en 3

Mede met het oog op de concrete uitwerking van het vergunningenbeleid van het Mestactieplan werd aan de VLM-Mestbank de opdracht gegeven om in een periode van 1 jaar alle vergunningen van klasse 2 en 3 in de databank Vergunningen en Heffingen in te brengen.

In de loop van 1995 zal het inventarisatieproject volledig afgewerkt zijn. De hierbij verzamelde informatie zal onmiskenbaar zijn nut hebben voor de ondersteuning van het mestbeleid.

1.2. Studie fosfaatverzadigde gronden

De resultaten van het 1e onderzoeksjaar naar de fosfaat-verzadiging van bodems in Vlaanderen zijn gekend en in kaart gebracht.

Een model werd ontwikkeld waarin de kwantitatieve relatie werd vastgelegd tussen de fosfaatverzadi-

gingsgraad en de fosfor-concentratie ter hoogte van de gemiddeld hoogste grondwaterstand.

Aan de hand van probabiliteitskaarten werden de risicogebieden afgebakend (gebieden die met 95% zekerheid meer dan 30% verzadigd zijn).

2. Knelpunten

- een regelgeving met betrekking tot het gebruik van dierlijke, chemische en andere meststoffen, door het gefaseerd invoeren van bemestingshoeveelheden en het verfijnen van de uitrijregeling. De eindbemestingsnormen worden bereikt op 1 oktober 2002;
- een gebiedsgericht beleid dat tot doel heeft in bepaalde gebieden die kwetsbaar zijn bijzondere maatregelen op te leggen om het milieu en de natuur te beschermen;

Eind 1994 wordt een beslissing van de Vlaamse regering verwacht inzake de voorgestelde decreetswijzigingen, waarna deze, na advies van de Raad van State, aan de Vlaamse raad voorgelegd zullen worden.

3. Beleidsopties 1995

Na goedkeuring van het ontwerp decreet tot wijziging van het mestdecreet van '91 zullen verschillende uitvoeringsbesluiten in toepassing tot het nieuwe decreet uitgewerkt worden en ter beslissing aan de Vlaamse regering voorgelegd worden.

Grond databank

1. Situatie 1994

De verdere ontwikkeling van de grond databank hangt af van het beleid dat in het kader van het GIS-Vlaanderen gevoerd zal worden.

In overleg met de Milieu-Info-Stuurgroep zullen, in uitvoering van het Strategisch Stuurplan Milieudatabank, verschillende werkgroepen opgericht worden.

Door de beslissing van de Vlaamse regering d.d. 25.05.

1994 wordt de GIS-pauze beëindigd en dienen GIS-projecten voor advies voorgelegd te worden aan het wetenschappelijk Comité GIS-Vlaanderen.

2. Knelpunten

Door het oplossen van volgende knelpunten kunnen nieuwe initiatieven ontwikkeld worden:

- het oplossen van een reeks technisch - methodologische problemen;

- er dient een samenwerkingsprotocol uitgewerkt te worden waarin de samenwerkingsmodaliteiten tussen de participanten vastgesteld worden;
- opstellen van een gefaseerd uitvoeringsplan, ten einde de prioritaire te verwerken mathematische bestanden te operationaliseren;
- onderzoek van de financieringsmogelijkheden en kostenverdeelsleutels
- de realisatie van het opnemen van de N.V. Aquafin als participant in de grondatabank;
- maken van afspraken m.b.t. de modaliteiten voor gegevensoverdracht;
- éénduidige bepaling van de ruimtelijke component van de objecten die zich in de pijler 'Vergunningen' en 'Meetatabank' (zullen) bevinden;
- het in werking treden van de Grondatabank houdt in dat de VLM een reeks dienstverlenende taken zal moeten uitvoeren ten behoeve van de participanten. De middelen die daartoe noodzakelijk zijn, dienen bepaald te worden.

3. Beleidsopties 1995

De Vlaamse Landmaatschappij heeft de volgende projecten ingediend die mogelijk op korte termijn kunnen opgestart worden :

- verderzetten van het project 'Opbouw van een metadata-beheerssysteem';
- verderzetten van het project 'Studie van de conversie van digitale grafische en GIS-bestanden';
- ontwikkeling van een methode voor de aanmaak van digitale, geometrisch getransformeerde kadasterplannen;
- scanning van topografische kaarten op schaal 1:10.000

Teneinde de effectieve uitwisseling van ruimtelijk gerefereerde gegevens in het kader van de Grondatabank te realiseren, dienen er initiatieven genomen te worden op het vlak van :

- uitwerking van een regeling inzake auteursrechten van numerieke gegevens;
- bescherming van de persoonlijke levenssfeer;
- de organisatie van de kwaliteitsbewaking van digitale bestanden;
- de ontwikkeling van een procedureel en organisatorisch kader dat tegemoet komt aan de wensen van de participanten;
- het opstarten van pilootprojecten;
- het uitwerken van criteria voor het vaststellen in welke gevallen kostenverrekening moet plaatsvinden.

B. NATUURBELEID

Natuurbescherming

1. Stand van zaken

a) Gebiedgerichte bescherming

1. Groene Hoofdstructuur

Na voorbereidend wetenschappelijk werk van het INB in 1989 en 1990, heeft de buitendienst op het terrein de biologisch waardevolle gebieden opgespoord en, in een beleidsgerichte actie, ondergebracht in vier grote categorieën:

- natuurkerngebieden;
- natuurontwikkelingsgebieden;
- natuurverbindingsgebieden;
- natuurbuffergebieden.

Na een eerste kaart op schaal 1:250.000 werden twee achtereenvolgende versies op schaal 1:100.000 voorbereid.

De laatste versie, van 1 september 1993, werd, vergezeld van een informatieve brochure (20.000 ex.), via inlichtingsvergaderingen aan het publiek bekendgemaakt.

De consultaties van deze tweede fase startten op 18 november 1993 en werden onderbroken op 9 december 1993 ten gevolge van de vaak bitsige sfeer die gecreëerd werd op sommige van deze openbare vergaderingen zodat geen enkele mogelijkheid meer bestond tot het voeren van een open discussie.

Er werd een evaluatie gemaakt van deze consultatie. Alle adviezen, inclusief deze van de MINA-raad, werden samen met de resultaten van de maatschappelijke consultatieronde onderzocht en in hun totaliteit ingebracht als een gebiedsgerichte visie vanuit de sector natuurbescherming bij de voorbereiding van het Structuurplan Vlaanderen. De gebieden kunnen dan eventueel vanuit deze planologische hoek juridisch vastgelegd worden. Deze voorstellen zijn dus niet te nemen of te laten. Inspraak is dus meer dan een modewoord maar mag ook niet de vertaling zijn van het huidige schrikwekkende egoïsme.

De opgestelde inventaris is een belangrijk beleidsinstrument, dat objectieve vergelijkingen tussen verschillende sectoren mogelijk maakt.

2. Ecologische Impulsgebieden (E.I.G.)

De openbare start van de ecologische impulsgebieden werd gegeven op :

- 03/05/1992 voor het EIG "IJzervallei";
- 12/09/1992 voor het EIG "Schelde-Dender-Durme";

- 07/11/1992 voor het EIG “Zwarte Beek”;
- 03/06/1993 voor de EIG’s “Demer- en Dijle” en “Turnhouts Vennengebied”.

Op 23 juni 1993 hechtte de Vlaamse regering haar goedkeuring aan de programma’s tot instelling van de vijf EIG’s, waarin volgende uitgaven waren verbonden:

- 34,05 mio BEF personeelskosten;
- 4,5 mio BEF werkingskosten;
- 1,625 mio BEF sensibiliseringskosten.

Voor drie EIG’s werd de doelstellingennota of beheersvisie opgesteld in overleg met de stuurgroepen. In het “Turnhouts Vennengebied” werd de beheersvisie niet gedragen door de stuurgroep. De beheersvisie van het EIG “Demer en Dijle” is in voorbereiding.

Aan deze beheersvisie wordt dan een operationeel programma gekoppeld dat bestaat uit verschillende luiken, nl. verwerving, beheer, een investeringsplan (met onder meer projecten op terreinen van derden) en een educatie en sensibilisatieprogramma.

Alle EIG’s, behalve “Demer en Dijle”, beschikken over een aankoopprogramma, operationele beheersplannen en plannen voor verscheidene sensibilisatieacties. Het EIG “Zwarte Beek” legde in augustus 1994 reeds een investeringsprogramma voor.

3. Natuurreservaten

De verdere uitbouw van een netwerk van natuurreservaten wordt nog steeds als één van de meest efficiënte instrumenten van het natuurbehoudsbeleid met het oog op het tot stand komen van een duurzame natuur.

Hierbij dienen openbare en particuliere initiatieven elkaar best aan te vullen.

Voor 1994 werden de aankoopkredieten trouwens merkkelijk verhoogd (Mina-fonds) ten behoeve van de aankoop van militaire domeinen.

De aanwijzing van 3 staatsnatuurreservaten is in voorbereiding.

De particuliere natuurreservaten in beheer door natuurverenigingen kunnen door het Vlaamse Gewest erkend worden, wanneer zij voldoen aan zekere criteria passend in het gevoerde natuurbeleid.

Bij erkenning van deze reservaten, kunnen de natuurverenigingen een subsidie verkrijgen ter compensatie van de beheerskosten.

Bij BVR van 20 juli 1994, werden de subsidiebedragen aangepast aan de huidige kostprijs en werd de procedure sterk vereenvoudigd.

Tenslotte worden ook subsidies toegekend aan natuurverenigingen die natuurgebieden aankopen.

Een ontwerp-besluit met een organieke regeling voor de toekenning van deze subsidies werd principieel goedgekeurd door de Vlaamse regering op 18 mei 1994 en werd voor advies voorgelegd aan de Raad van State.

4. Beheersovereenkomsten

In de loop van 1993 en 1994 werd getracht een structuur te scheppen voor het toekennen van beheerssubsidies:

- over het ganse gewest, met eigen akties;
- in bepaalde zones, in het raam van de Verordening (E.U.) 2078/92.

8 Specifieke beheersmenu’s werden opgesteld en een algemeen organiek kader voor de toepassing ervan werd aan de Commissie van de EU voorgelegd.

Dit programma werd op 25 juli 1994 door het STAR-Comité in de EU goedgekeurd, maar nog niet bekrachtigd.

5. Regionale Landschappen

Regionale landschappen zijn samenwerkingsverbanden voor een aantal gemeenten en lokale natuurverenigingen t.b.v. een verbetering van het leefmilieu in overleg met alle plaatselijke aktieve sectoren.

1992-1994: 5 regionale landschappen erkend en gesubsidieerd (5 Mio F. per landschap).

1994: hernieuwing voor 1 jaar van de 5 erkende landschappen en een zesde regionaal landschap werd voorgesteld (3 Mio F. per landschap).

In de afgelopen twee jaar werd getracht een geschikt juridisch kader voor de regionale landschappen uit te werken via een voorontwerp van decreet. De discussie over de benadering van het concept “regionaal landschap” met het bestuur “Monumenten en landschappen” is evenwel niet afgerond. Voor de uitwerking van een definitieve regeling en het verzekeren van de continuïteit van de werking van de proefprojecten werd besloten de studie-overeenkomsten voor een korte periode te verlengen. De einddatum valt nu op 31 december 1995.

6. Bescherming van de kustduinen

Conform het regeerakkoord van de Vlaamse regering werd voor de bescherming van de kustduinen een extra bescherming uitgewerkt via het zg. “duinendecreet” van 14 juli 1993. In dit decreet werd de “maritieme duinstreek” bepaald, waarvoor een aantal dringende beschermingsmaatregelen werden opgenomen. Bij besluit van de Vlaamse regering van 15 september 1993 werden in de maritieme duinstreek de beschermde duingebieden en voor het duingebied belangrijke landbouwgebieden aan-

gewezen (950 ha). Dit besluit werd tot 31 december 1994 bekrachtigd door de Vlaamse Raad d.m.v. het decreet van 26 januari 1994. Tevens werden de ambtenaren van de Vlaamse Gemeenschap die de overtredingen van het duinendecreet en van de uitvoeringsbesluiten ervan kunnen vaststellen, aangeduid bij besluit van de Vlaamse regering van 29 september 1993.

Het openbaar onderzoek bij het opmaken van de perceelsgewijze inventaris werd geregeld door het besluit van de Vlaamse regering van 2 maart 1994. De resultaten van dit onderzoek werden onderzocht, en verwerkt. Samen met het advies van het Instituut voor Natuurbehoud werd de perceelsgewijze inventaris voorgelegd aan de Vlaamse regering, die deze goedkeurde en voor advies heeft voorgelegd aan de Raad van State. Deze inventaris geeft de gebieden weer waarin bestemmingswijzigingen of beperkende maatregelen wenselijk zijn voor het behoud en het optimaal beheer van de maritieme duinstreek. Het accent ligt hierbij op de beschermde gebieden, zowel deze aangewezen door het duinendecreet als deze die reeds vroeger in uitvoering van de wetgeving op de ruimtelijke ordening werden vastgelegd. De Vlaamse regering zal hieromtrent verslag uitbrengen bij de Vlaamse Raad.

b) Soortgerichte bescherming

1. Soortenbeschermingsplannen patrijs

3 Soortenbeschermingsplannen voor de patrijs als kensoort voor de planten- en dierengezelschappen van akkers werden opgesteld voor een periode van 3 jaar.

1992: gebied "Patrijzenkuil" te Tongeren

-1995 (+ 1.500 ha)

1993: gebied "Generale Vrije Polder"

- 1996 te St. Laureins (+ 1.500 ha)

1994: gebied "Flanders Field" te

- 1997 Heuvelland (1.600 ha)

Voor elk gebied werd een overeenkomst gesloten met jagers ten belope van 1,2 Mio BEF over 3 jaar.

2. Bescherming van de das

Ingevolge 3 onderzoeksopdrachten m.b.t. de inventaris van de dassen in Vlaanderen, werd voor de Jekervallei, het rijkste dassengebied, een plan opgesteld voor het behoud van de das via kleine, lokale acties.

3. Bescherming van de vos

In het openingsbesluit 1993-1998 van de jacht werd een bepaling opgenomen om vosse- en dassenburchten niet te verstoren.

c) Verhoging van de algemene ecologische kwaliteit

Agenda 21

Een algemene nota werd opgesteld over een algemeen beleid gericht op het bekomen van een duurzaam natuurlijk leefmilieu in Vlaanderen. Aan deze nota is een overzicht gehecht van de verschillende wettelijke, decretale en reglementaire bepalingen die kunnen worden aangewend voor het bekomen van een duurzame ontwikkeling. Daarbij werd rekening gehouden met de adviezen van de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen van 2 juli en 23 november 1993 over de toepassing van Agenda 21 in Vlaanderen m.b.t. het ruimtelijk beleid, het bosbeleid, plattelandsontwikkeling, de biologische diversiteit en de acties t.b.v. de lokale overheden.

d) Ondersteuning van lokale besturen

Gemeentelijk natuurontwikkelingsplan (GNOP)

Gemeentelijke natuurontwikkelingsplannen zijn documenten die het beleid van de gemeente omschrijven op het vlak van het natuurbehoud.

Vanuit een globale analyse van de toestand in de gemeente wordt een algemene beleidsvisie geformuleerd.

In het raam daarvan worden dan specifieke acties voor natuurontwikkeling uitgewerkt, rekening houdend met het ontwerp van Groene Hoofdstructuur.

292 van de 308 Vlaamse gemeenten ondertekenden de milieuconvenant.

Op 1 oktober 1994 waren de GNOP-auteurs van 223 van 292 gemeenten die het milieuconvenant ondertekend hebben erkend door AMINAL. Vooral in de provincie Vlaams-Brabant zijn nog veel gemeenten niet gestart met de opmaak van het GNOP (29). In Oost-Vlaanderen zijn nog 16 gemeenten zonder auteur: in West-Vlaanderen 15; in Antwerpen 6 en in Limburg 3 (totaal 69 gemeenten zonder erkende auteur).

In gevolge de herinneringsbrief van 5 augustus 1994, waarin gevraagd werd om toch te starten met het GNOP, hebben diverse gemeenten laten weten dat zij binnenkort (na de verkiezingen, begin 1995) zullen starten met een initiatief terzake.

Reeds drie gemeenten (Brasschaat, Eeklo en Denderleeuw) hebben een definitief GNOP ingediend ter goedkeuring door AMINAL.

Per provincie staat één GNOP-coördinator in voor de begeleiding van de gemeenten bij de GNOP-opmaak. Deze coördinatoren fungeren als tussenpersoon tussen gemeente en Vlaams-Brabant (AMINAL).

Geregeld worden vergaderingen belegd met deze coördinatoren en een vertegenwoordiger van mijn dienst.

Deze vergaderingen dienen om informatie uit te wisselen en om zo goed als mogelijk een gelijklopende visie te ontwikkelen terzake. Deze doelstelling is mijns inziens relatief goed verwezenlijkt. Iedereen kan instemmen met een basistekst waarin de minimale inhoud van het GNOP en de opmaakprocedure verwoord is.

e) Verruiming voor het maatschappelijk draagvlak
(doelgroepenbeleid)

1. Natuureducatie

In samenwerking met de administratie werd voor het luik natuureducatie een beleidsprogramma opgesteld dat volgende krachtlijnen bevat :

- 1) oprichten en uitbaten van eigen natuureducatieve centra;
- 2) oprichten en uitbaten van eigen educatieve natuurtuinen of reservaten;
- 3) integratie van natuureducatieve acties binnen verschillende departementen van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap (vb. Onderwijs, Leefmilieu & Infrastructuur);
- 4) ondersteuning van initiatieven inzake natuureducatie door lokale besturen en particuliere verenigingen.

Het ontwerp decreet inzake Natuurbehoud en het natuurlijk milieu zal tevens een juridische basis geven aan het natuureducatief beleid in Vlaanderen.

De kwaliteitsbewaking rond het beleidsprogramma inzake natuureducatie wordt vanuit de administratie verzorgd door een commissie ad hoc "Natuureducatie in Vlaanderen".

De "netwerking" zal geconcentreerd worden binnen de Vlaamse natuureducatieve centra.

Voor wat betreft het personeelsaspect rond de werking en uitbating van de Bos- en Natuureducatieve centra keurde de Vlaamse regering op 20 juli 1994 een samenwerkingsverband goed tussen het departement Onderwijs en het departement Leefmilieu en Infrastructuur.

De basis van dit net wordt gevormd door de provinciale natuureducatieve centra. Per provincie zal door de diensten van het Vlaamse gewest een centrum beheerd worden. Voor bepaalde aspecten kunnen er samenwerkingsakkoorden afgesloten worden met andere besturen en ook met natuurverenigingen.

Aan deze "grote centra" kunnen dan kleinere centra gekoppeld worden als zogenaamde "sattelieten". Tevens zal een meekoppeling gerealiseerd worden met de educatieve- en sensibiliseringsacties zoals deze zullen uitgewerkt worden binnen de Ecologische Impulsgebieden.

2. Europees Jaar voor Natuurbehoud 1995

De Raad van Europa heeft 1995 uitgeroepen tot het Tweede Europees Jaar voor het Natuurbehoud, waarbij :

de situatie van de natuur in Europa zal worden onderzocht 25 jaar na het eerste natuurbeschermingsjaar in 1970;

het belang van de natuur buiten de reservaten zal worden onderstreept;

de aandacht van de lokale besturen zal worden gericht op de noodzaak van het natuurbehoud.

Naast een overlegcomité tussen de 3 Belgische Gewesten, werkt in Vlaanderen een Regionaal Overleg Comité Vlaanderen, dat in 1993 werd ingesteld.

In 1994 werd een oproep voor het indienen van projecten gelanceerd.

4 Overheids- en 14 particuliere projecten werden ter goedkeuring aan de Vlaamse minister van Leefmilieu voorgelegd (bedrag: 11,2 Mio BEF)

3. Natuurtechnische Milieubouw (NTMB)

In het kader van natuureducatie is één doelgroep, nl. de technische en industriële sector, heel belangrijk voor wat de infrastructuurwerken betreft.

Teneinde deze sectoren kennis te laten maken met het begrip natuurbescherming en natuurontwikkeling werd binnen het Dpt. LIN een Departementale Werkgroep "NTMB" opgericht (op 27.09.1990).

De doelstelling was de integratie van de ecologie in de infrastructuur, en het verspreiden van deze ideeën d.m.v. symposia, vademecums en pilootprojecten.

Realisaties

1993: Redactie van het eerste Vademecum Natuurtechniek "Inrichting en beheer van waterlopen"

Uitvoering van pilootprojecten (o.a. Leie-oeveren)

1994: - Brugge (16 maart '94) : Studiedag met voorstelling van het VADEMECUM

Verdere opvolging van pilootprojecten

symposia, op niveau Dpt. LIN, en provincies

voorbereiding VADEMECUM wegen

- de Vlaamse regering beslist, m.b.t. het Dijkenplan en aanverwante waterkeringswerken de principes van de NTMB te zullen toepassen.

f) Ondersteuning

a) Wetenschappelijk onderzoek

Om de diverse beleids- en beheersmaatregelen op verantwoorde wijze door te voeren, werden, naast het meer fundamenteel gericht onderzoek in het INB, een aantal doelgerichte onderzoekopdrachten gegeven:

1992 : 3 opdrachten (3,2 Mio BEF)

1993 : 4 opdrachten (3,9 Mio BEF)

1994 : 9 opdrachten (12,9 Mio BEF)

b) Grensmaas

Langs de Nederlandse oevers van de Grensmaas tracht men grindwinning te combineren met natuurontwikkeling.

Ten einde enerzijds daarbij langs de Vlaamse oevers aan te sluiten en anderzijds eventuele schadelijke effecten van de Nederlandse plannen op te vangen, wordt een inventaris van het gebied gemaakt gekoppeld met enkele voorstellen voor natuurontwikkelingsscenario's.

Een opdracht daartoe wordt gegeven aan LISEC (3,3 Mio BEF).

Tevens wordt de Ruimtelijke Visie voor de Grensmaas van 1991 bijgewerkt.

g) Juridische verankering

De juridische basis voor structurele natuurbeleidsinstrumenten is opgenomen in het voorontwerp van decreet inzake het natuurbehoud en het natuurlijk milieu. De ontwerp tekst ervan werd in de loop van 1993 en 1994 opgesteld door de administratie.

II. Beleidsopties

- realisatie van een decreet inzake natuurbehoud en het natuurlijk milieu.
- uitvoering van de operationele programma's van de ecologische impulsgebieden.
- invoering van het instrument "beheersovereenkomsten" in uitvoering van de E.U.-Verordening 2078/1992, door middel van een organieke regeling.
- realisatie decreet inzake regionale landschappen.
- definitieve bescherming van de kustduinen.

- toepassing van het verdrag over de biologische diversiteit, ondertekend te Rio de Janeiro op 5 juni 1992.

- Naast de bestaande sensibilisatie-acties, o.a. via de verdere uitbouw van de educatieve centra van het Vlaamse Gewest, zal in het domein van het natuurbehoud speciale aandacht gegeven worden aan de organisatie van een Vlaams luik van het Europese Natuurbeschermingsjaar 1995. Het Vlaamse natuurbehoudsbeleid tracht reeds enkele jaren een invulling te geven aan het gedachtegoed dat het Europese Natuurbeschermingsjaar wil verkondigen. Zo zijn de nieuwe beleidsinstrumenten als de Groene Hoofdstructuur, de Gemeentelijke Natuurontwikkelingsplannen, de Ecologische Impulsgebieden en de Regionale Landschappen hiervan concrete voorbeelden. Door middel van elk van deze instrumenten zal niet alleen getracht worden de boodschap van dat Europees Jaar te verspreiden, maar ook zal gemikt worden op daadwerkelijke realisaties.

Naast een beleidsgerichte aanpak zal in samenwerking met particuliere natuurbehoudsverenigingen gewerkt worden aan een uitgebreide sensibilisatie en educatiecampagne.

Jachtbeleid

1. Stand van zaken

Sinds 1992 werden 154 wildbeheerseenheden opgestart in het raam van het jachtdecreet van 1991. Een besluit tot invoeren van een afschotplan voor reewild, in toepassing van een Benelux-beschikking terzake, werd door de Vlaamse regering goedgekeurd op 13 juli 1994.

Een ontwerp-besluit tot invoering van een praktische proef bij het reeds bestaande jachtexamen werd voorgelegd aan de Raad van State. Daardoor zal de veilige omgang met wapens en de schietvaardigheden van de kandidaat jager worden getest.

II. Beleidsopties

Voor 1995 is de voornaamste beleids optie het in praktijk brengen van het jachtexamen 'nieuwe stijl'.

Vogelbescherming

1. Stand van zaken

Met de vinkenliefhebbers-verenigingen werd een protocol afgesloten dat de geleidelijke vervanging van de in het wild gevangen vinken door uit eigen kweek voortgekomen vinken wil ondersteunen.

In overleg met de diensten van het federale ministerie van Landbouw werd een nieuwe reglemente-

ring voorbereid om de illegale invoer van vogels langs luchthavens beter te controleren.

II. Beleidsopties

- Aanpassing regelgeving met het oog op een beperking van de invoer en verhandeling van vogelsoorten en een betere controle op de illegale invoer van vogels.

Riviervisserij

Stand van zaken

Het beleid inzake riviervisserij streeft naar het optimaliseren van de levens- en voortplantingsomstandigheden van de visstand in samenhang met de waterkwaliteits- en kwantiteitsaspecten en het behoud van het fysisch milieu. Het vroegere uitzettingsbeleid wordt omgevormd naar een planmatig visstandsbeheer dat deel uitmaakt van het ecologisch waterbeheer, geïntegreerd in het gebiedsgericht natuurebeleid.

Het BVR van 20 juli 1994 houdt de regeling van de erkenningsvoorwaarden van vissersverenigingen in.

Het werd voor advies aan de Raad van State voorgelegd.

Beleidsopties

realisatie van het decreet op de binnenvisserij.

door de verhoging van de prijs van de visverloven in 1995 worden de middelen van het visserijfonds verhoogd, waardoor het planmatig visstandsbeheer verder kan ondersteund worden.

Bossen

1. Stand van zaken

- In 1994 werd ongeveer 203 ha bos en te bebossen gronden aangekocht voor een bedrag van 90,7 mio BF. Voor ongeveer 118 ha te bebossen gronden (87,8 mio BF) bevinden de dossiers zich in een eindfase.
- Lange termijnplanning bosbouw en actieplan bosbouw werden ter advisering voorgelegd aan de Vlaamse Hoge Bosraad, Hoge Raad voor Natuurbehoud en Mineraal.
- Uitwerking programma voor steunmaatregelen ten behoeve van de bebossing van landbouwgronden in uitvoering van de E.U. Verordening 2080/192.

Dit programma werd goedgekeurd bij beschikking van de Commissie van 27.04.1994.

II. Beleidsopties

- uitvoering Actieplan bosbouw en Lange termijnplanning bosbouw, na mededeling aan Vlaamse Raad.
- Uitvoering steunmaatregelen ten behoeve van de bebossing van landbouwgronden via organiek reglement, na wijziging van het Bosdecreet.
- Aanduiding van bosreservaten (streefcijfer 2.000 ha)

Groenbeleid

1. Stand van zaken

In een meer en meer verstedelijkte omgeving gaan de parken, natuurtuinen en groenzones het eerste lijnscontact van de burger met de natuur uitmaken.

De eigen groengebieden van het Vlaamse Gewest kunnen hierbij, rekening houdende met hun aard, een voorbeeldfunctie gaan vervullen.

De uitbouw van de natuureducatieve rol van parken wordt ook ondersteund bij de gemeenten door een programma van benoemen van bomen en aanduiden van de benaming.

De natuureducatie wordt verder uitgedragen via projecten die in het kader van de 'Dag van het Park' worden gerealiseerd. De lagere school wordt daarbij als doelgroep benaderd (parkkrant op 120.008 exemplaren).

Het uitbouwen van de natuureducatieve component in het beheer van het openbaar groen bewijst mede het multifunctioneel beheer van de domeinen. Multifunctionaliteit is regel en wordt concreet ingevuld op basis van een inhoudelijke analyse van het domein. De sociaal-maatschappelijke, recreatieve en esthetische component is steeds aanwezig doch wordt, naargelang het geval, aangevuld met één of meer andere functies.

Om de multifunctionaliteit van de parken in de toekomst te verzekeren werden voorstellen geformuleerd naar het structuurplan Vlaanderen toe. De voorstellen houden in dat aan de parken een eigen statuut wordt verleend.

De ondersteuning van gemeenten heeft vorm gekregen door een samenwerkingsovereenkomst die werd gesloten met de Vereniging voor Openbaar Groen. De V.V.O.G. verzamelt en vertegenwoordigt gemeenten rond de problematiek van het openbare groen.

De ondersteuning van gemeenten loopt als rode draad door het contract waarbij de advisering, zowel technisch als beleidsmatig, een belangrijke plaats inneemt.

In het kader van een gestructureerd aankoopbeleid wordt een 'Prioriteitenplan openbaar groen Vlaanderen' opgesteld. Op basis van een multidimensioneel model worden zones afgebakend waar prioritair dient te worden genvesteerd of waar ini-

tatieven dienen te worden ondersteund op het gebied van het openbaar groen.

II. Beleidsprioriteiten

De uitbouw van de domeinen volgens het principe van de multifunctionaliteit wordt verdergezet. Ook wordt geijverd om de groengebieden, wanneer dit vanuit het oogpunt van inrichting en veiligheid mogelijk is, open te stellen voor het publiek.

Het beheer van de groengebieden houdt verder in de uitbouw van de natuureducatieve potenties wat concreet wil zeggen de uitvoering van de voorstellen (aangepast waar nodig) opgenomen in de globaliserende nota 'Natuureducatieve infrastructuur in eigen parken'.

De algemene projecten inzake natuureducatie en sensibilisatie, niet verbonden aan één domein, worden verder gezet en geïntensifieerd.

In 1995 wordt de implementatie van de samenwerkingsovereenkomst met de Vereniging voor Openbaar Groen verder uitgewerkt.

Dit moet zich vooral situeren in de uitbouw van een 'Consulentschap Openbaar Groen' dat op termijn de centrale schakel in het ondersteuningsbeleid ten opzichte van steden en gemeenten moet worden.

Verder wordt de advisering geoptimaliseerd.

Het 'Prioriteitenplan openbaar groen Vlaanderen' wordt gefinaliseerd. Aan dit prioriteitenplan worden voorstellen gekoppeld ter uitvoering ervan.

De gebruikelijke promotionele en sensibiliserende activiteiten worden verdergezet.

De organisatie in 1995 van het wereldcongres IFPRA (International Federation of Park and Recreation Administration) in Antwerpen wordt aangewend om het beleid inzake openbaar groen op een breed maatschappelijk vlak kenbaar te maken.

Verder moet dit wereldcongres nieuwe impulsen geven aan het voeren van een actief openbaar groenbeleid op alle beleidsniveaus.

C. INRICHTING VAN HET LANDELIJK GEBIED

1. *Beleid landrichting*

1. **Stand van zaken 1994**

1. *Stand van zaken pilootprojecten Noordoost-Limburg en de Westhoek*

1.1. *Landinrichtingsproject Noordoost-Limburg*

Het ontwerp-richtplan Noordoost-Limburg werd begin '93 afgewerkt. In de tweede helft van 1993

werd de adviesprocedure gestart op het ontwerp-richtplan van het landinrichtingsproject Noordoost-Limburg. Het richtplan geeft een totaalvisie over het gebied.

Dit globaal kader maakt het mogelijk om samen met verschillende sectoren en belanghebbenden verder oplossingen te zoeken voor een betere inrichting van verschillende gebruiksvormen in het landelijk gebied. De jaren 1993 en 1994 werden volledig besteed aan informatie en voorlichting omtrent het instrument landinrichting in het algemeen en omtrent de voorgestelde gebiedsopties in het bijzonder.

De verschillende betrokken gemeenteraden brachten formeel advies uit over het richtplan eind december 1993. In afwachting van de samenstelling van de Stuurgroep werd het nodig bevonden om informeel het richtplan in overleg te blijven bespreken bij de verschillende gemeenten. Dit heeft geleid tot aanpassingen van de voorstellingswijze van de kaart behorend bij het richtplan en tot meer verduidelijkingen in een aanvullende nota bij het richtplan.

Het Landinrichtingscomité werd benoemd in februari 1993. Het Landinrichtingscomité kan direct na het advies van de gemeente en de stuurgroep ook haar advies formuleren op het eindvoorstel van richtplan.

De Stuurgroep werd benoemd in juli 1994. Zij heeft een hoorzitting georganiseerd op 18 oktober 1994 om haar advies te kunnen formuleren. Eind oktober wordt een formeel advies van de stuurgroep verwacht.

Begin december 1994 zal de Commissie voor Landinrichting het richtplan samen met haar advies ter goedkeuring voorleggen aan de Vlaamse minister.

1.2. *Landinrichtingsproject De Westhoek*

Het ontwerp-richtplan de Westhoek werd eind '93 afgewerkt. Het werd in de eerste helft van 1994 aan de adviesorganen, betrokken besturen, instellingen en gemeenten voorgesteld.

De formele adviesprocedure kon in mei 1994 worden aangevat met het voorleggen van het voorstel aan de gemeenteraden. De adviezen werden in augustus '94 overgemaakt.

Het landinrichtingscomité werd in februari 1993 benoemd. Het besluit voor de samenstelling van de stuurgroep ligt ter goedkeuring. Van zodra de stuurgroep is opgericht kan de adviesprocedure op dit niveau worden verdergezet.

Er zal worden getracht om de formele adviesprocedure tegen het voorjaar 1995 af te ronden en het eindvoorstel van richtplan aan de minister voor te leggen.

1.3. Concrete *realisaties*

In het kader van de pilootprojecten is geopteerd om in afwachting van de goedkeuring van het landinrichtingsplan reeds concrete initiatieven te nemen. Dit enerzijds om in te pikken op zich aandienende mogelijkheden (bv. beheersovereenkomsten in de IJzervallei) en anderzijds om, de lopende overheidsinitiatieven in de gebieden in de planvorming te betrekken zonder deze initiatieven op te schorten of nodeloos te vertragen (bv. initiatieven in het kader van de ruilverkavelingsprojecten).

In 1993 en 1994 werden in het kader van het landinrichtingsproject een aantal initiatieven in samenwerking met andere besturen voorbereid en uitgevoerd. De Vlaamse Landmaatschappij heeft samen met het Provinciebestuur van West-Vlaanderen en de Stad Poperinge het project "Dode IJzer", een project van multifunctionele inrichting van een oude IJzerarm uitgevoerd. In Fintele werd een project van Integraal waterbeheer gedeeltelijk gerealiseerd. Er werd medewerking verleend aan het herstel van het jaagpad langs de IJzer en een project van decentrale waterzuivering in Beveren-IJzer.

Voor de lopende ruilverkavelingsprojecten gelegen in de Westhoek wordt naar een afstemming gewerkt tussen de inrichtingskeuzes van het richtplan en de voorstellen van de ruilverkavelingen (Eggewaartskapelle en Stuivekenskerke).

2. *Evaluatie van de pilootprojecten Noordoost-Limburg en de Westhoek*

De evaluatie van beide pilootprojecten gebeurt aan de hand van de doelstellingen en uitgangspunten zoals die aan de landinrichting zijn verbonden door de wetgeving en door de besprekingen ervan in de Commissie en de Vlaamse Raad.

2.1. *Landinrichting beoogt een multifunctionele inrichting in het algemeen belang*

In het kader van de richtplannen van Noordoost-Limburg en de Westhoek worden keuzen voorgesteld voor de inrichting van de twee projectgebieden. Deze keuzen zijn gebaseerd op de inrichtingsbehoeften van de verschillende sectoren en op de kwaliteiten van het landinrichtingsgebied.

Aan de basis van de richtplannen liggen dus de sectoriële visies, en de richtplannen formuleren inrichtingsvoorstellen waarin verschillende sectoren betrokken zijn. De richtplannen hebben in dit opzicht een duidelijk multifunctioneel karakter.

2.2. *Landinrichting wordt projectsgewijze uitgevoerd*

De ervaring met de twee projectgebieden leert dat voor het formuleren van een inrichtingsvisie voor een gebied een fysisch samenhangend systeem

dient te worden bekeken (stroomgebied, landschappelijk geheel) om de samenhang in de inrichtingsopties te kunnen garanderen. Het richtplan wordt dan ook het best geformuleerd voor projectgebieden met een gelijkaardige omvang als Noordoost-Limburg en de Westhoek (respectievelijk 20.000 ha en 30.000 ha).

Voor de uitwerking van concrete inrichtingsmaatregelen is een globale aanpak voor de totaliteit van het projectgebied materieel moeilijk. Het werken met deelprojecten in het kader van de geformuleerde inrichtingsvisie zou in een volgende fase van de landinrichting (structuurplan) de efficiëntie kunnen bevorderen.

2.3. *Behoud van de bevoegdheid van elke sector*

In de methodiek m.b.t. de opmaak van de voorstudies en in de inrichtingsplannen van Noordoost-Limburg en de Westhoek is geopteerd voor het expliciteren van de sectoren zowel in de analyse als in de formulering van voorstellen. Dit laat de sectoren toe, naast de globale maatschappelijke meerwaarden van een gebied, ook hun sectoriële inbreng en de resultaten ten behoeve van de eigen sector te evalueren.

De sectoren zijn zowel vertegenwoordigd in de Commissie voor Landinrichting (Vlaams niveau) als in het Landinrichtingscomité (projectniveau). Deze overlegorganen geven garanties voor overleg in de voorbereidingsfase. De procedure bepaalt eveneens dat hun adviezen formeel worden overgemaakt aan de Minister en de Vlaamse regering.

2.4. *Beslissing bij consensus en besluitvorming met inspraak en voorlichting*

In het kader van de projecten Noordoost-Limburg en de Westhoek is er veel energie gegaan naar het organiseren van overleg en inspraak. Niet alleen de louter formele procedures zijn hiertoe gevolgd maar daarnaast zijn talrijke initiatieven genomen: voorlichtingsvergaderingen, overlegvergaderingen met provincie, gemeentes en belanghebbenden en informatieverstrekking in de vorm van brochure, landinrichtingskrant, persmededeling.

Door het organiseren van overleg en inspraak met betrekking tot het richtplan dat de grote opties voor inrichting voorstelt, wordt de betrokkenen de kans gegeven reeds in een vroege fase van besluitvorming te participeren. De ervaring met beide projecten leert dat het bespreken van voorstellen waarvan de maatschappelijke meerwaarden wel kunnen aangegeven worden, maar niet de evaluatie kan gemaakt worden voor de individuele belanghebbende moeilijk is. Hiervoor is dan ook de nodige tijd vereist. Overleg en inspraak zoals deze bij de volgende meer concrete fasen van de landinrichting (structuurplan) wordt gevoerd, zal voor de betrokkenen meer vertrouwd zijn.

Op basis van de adviezen en opmerkingen van de gemeenten werden aanpassingen aan de planpre-

sentatie en de teksten voorgesteld. De aanpassingen omvatten correcties en verduidelijkingen. Voor Noordoost-Limburg werd er een aanvullende nota met betrekking tot het richtplan opgemaakt, een éénduidige opsomming van de visie en de maatregelen per deelgebied. Er werd op vraag van de sector bosbouw een aanvullende studie met betrekking tot bosbouw uitgevoerd.

2.5. Rol van de Vlaamse Landmaatschappij

Het Bestuur Landinrichting van de Vlaamse Landmaatschappij heeft de voorstudies en de richtplannen voorbereid en de voorlichting, het overleg en de inspraak met betrekking tot deze plannen gecoördineerd. Aangezien het pilootprojecten betreft werd daarvoor op het hoofdbestuur een multidisciplinair team samengesteld.

Om op korte termijn tot concrete realisaties te kunnen overgaan is een ontwerp van fysisch programma voor beide projecten voor het komende werkjaar uitgewerkt. Dit kan toelaten om in de loop van 1995, na de goedkeuring van het richtplan, tot concrete inrichtingsmaatregelen over te gaan in samenspraak met de overlegorganen, de betrokken provincies, gemeenten en belanghebbenden.

3. Twee nieuwe landinrichtingsprojecten goedgekeurd

Op 26 oktober 1994 werd bij besluit van de Vlaamse regering voor de landinrichtingsprojecten Leie en Schelde en Grote Netegebied de gebiedsafbakening en de te realiseren doelstellingen goedgekeurd.

Via deze twee nieuwe projecten kunnen de buitendiensten Gent en Herentals van de VLM eveneens betrokken worden met het landinrichtingsgebeuren en kan ook daar ervaring opgedaan worden met pilootprojecten.

II. Knelpunten

Om versneld tot concrete uitvoeringen in het kader van de landinrichting over te gaan wordt een voorstel van aanpassing van de uitvoeringsbesluiten opgemaakt. Dit voorstel voorziet er in om na de goedkeuring van het richtplan via verscheidene inrichtingsplannen over te gaan tot realisaties.

Aansluitend daarbij zijn voorstellen opgemaakt voor de uitvoering en financiering van werken in het kader van de landinrichtingsprojecten. Deze vergen een aanpassing van de decretale bepalingen inzake de landinrichting. M.b.t. de pilootprojecten Noordoost-Limburg en de Westhoek werd daarvoor een voorstel van fysisch programma opgemaakt.

Omtrent de methodiek, de opbouw en het tijdschema voor een beleidsplan landinrichting wordt

door de Vlaamse Landmaatschappij een concept-nota uitgewerkt.

Door de VLM werd op basis van de ervaring met de lopende pilootprojecten een nota met de structuur en de elementen voor een decreet landinrichting opgemaakt.

In de loop van 1994 werd een verdere aanvulling op deze nota i.f.v. een mogelijke afstemming met andere decreten daaraan toegevoegd. Deze nota zal verder uitgewerkt worden mede aan de hand van de ervaringen opgedaan met de 2 nieuwe pilootprojecten.

Het besluit van 26.04.1994 houdende regelen met betrekking tot landinrichting zal op termijn moeten aangepast worden.

Volgende wijzigingen worden overwogen :

- aanpassing van de samenstelling van de Commissie voor Landinrichting
- aanpassing met betrekking tot de samenstelling van de stuurgroep
- aanpassing van de procedures en plannen
- invoering van meldingsplicht van overheidsinitiatieven inzake inrichting en beheer in de projectgebieden.

In het kader van het ecologisch impulsgebied "IJzervallei" wordt het secretariaat door de VLM waargenomen. Op die manier worden de werking van het project en de begeleidende stuurgroep, alsmede de algemene vergadering technisch en inhoudelijk gesteund.

- Procedure landinrichtingsprojecten

Mits aanpassing van procedures van planvorming en financiering kunnen concrete resultaten op het terrein sneller worden gerealiseerd. Op de begroting van 1995 worden daarvoor middelen voorzien.

Specifieke inrichtingsprojecten kunnen dan afzonderlijk worden aangepakt en gerealiseerd binnen de voorstellen die kaderen in het richtplan.

- Beheersovereenkomsten

Voor de invulling van de zoneprogramma's zoals bepaald in de EG-Verordening 2078/92 betreffende landbouwproduktiemethoden verenigbaar met de eisen inzake bescherming en natuurbehoud wordt bijzondere aandacht gegeven aan die gebieden die volgens de ontwerp-mestwetgeving specifieke bescherming krijgen.

Door het afsluiten van beheersovereenkomsten met landbouwers op vrijwillige basis maar met stimulansen naar een gestuurde gebiedsgerichte aanpak, wordt betracht de landbouwproductie een meer duurzaam karakter te geven ter vrijwaring van de milieu en natuurwaarden.

Beleidsopties

Landinrichtingsprojecten

Het richtplan van Noordoost-Limburg en de Westhoek stelt een aantal inrichtingsmaatregelen

voor, die in 1995 verder geconcretiseerd zullen worden in 'structuurplannen'. Deze structuurplannen zijn inrichtingsplannen op uitvoeringsniveau. Afhankelijk van de complexiteit zou in 1995 reeds overgegaan kunnen worden tot acties op het terrein.

In een haalbaarheidsstudie uitgevoerd door de K.U. Leuven, in opdracht van de VLM, werden de mogelijkheden onderzocht van het gebruik van satellietbeelden voor monitoring van structuurveranderingen in het landschap. Op basis van deze studie, uitgevoerd voor een beperkt studiegebied, wordt begin 1995 een pilootproject opgestart voor een ruimer gebied.

2. Beleid ruilverkaveling

1. Stand van zaken

Ruilverkaveling is een belangrijk sectorinstrument voor de landbouw dat ingezet kan worden om de ingrepen ten behoeve van de landbouw zoals voorgesteld in een landinrichtingsplan te realiseren.

Eind 1994 worden 2 ruilverkavelingsprojecten beëindigd. Dat brengt het totaal aantal afgewerkte ruilverkavelingsprojecten in Vlaanderen op 117 voor een gezamenlijke oppervlakte van 142.770 ha.

Er zijn 15 projecten in onderzoek voor een oppervlakte van 27.000 ha.

Er zijn 17 projecten in uitvoering voor een oppervlakte van 36.406 ha.

Het aandeel van de investeringsuitgaven voor natuur en landschap bedraagt momenteel gemiddeld 20%. Het aandeel dat uitgegeven wordt tot verbetering van de algemene en individuele landbouwstructuren belooft gemiddeld 35%. De resterende 45% wordt gespendeerd aan inrichtingsmaatregelen met een gemengd karakter.

Een nieuw subsidiëringsbesluit voor ruilverkavelingswerken werd uitgewerkt.

Op 12 september 1994 werd het besluit van de Vlaamse regering van 20 juli 1994 tot vaststelling van de bijdrage van het Vlaamse gewest in de uitgaven voor de werken uitgevoerd door de ruilverkavelingscomités van kracht.

Met dit besluit worden alle vorige verouderde besluiten opgeheven en vervangen door één nieuwe regeling die ervan uitgaat dat naarmate de ruilverkavelingsmaatregel een meer multi-functioneel karakter heeft, het subsidiepercentage hoger ligt.

Aan de beleidsoptie "verbreding van de doelstellingen van de ruilverkaveling" wordt op deze wijze een financiële impuls gegeven.

II. Beleidsopties

Op korte termijn worden de volgende activiteiten voorzien:

- de realisatie van de goedgekeurde structuurplannen op het terrein door het doorvoeren van de inrichtingsplannen;
- de afwerking van de in opmaak zijnde ruilverkavelingsplannen overeenkomstig de richtlijnen;
- beëindigen van 2 ruilverkavelingen die inhoudelijk bijgestuurd werden eind dit jaar;
- aansporen van de ruilverkavelingscomités om proces-verbaal op te stellen voor ingrepen die de uitvoering van de ruilverkavelingsplannen hinderen;
- afronden van het onderzoek naar het nut van de ruilverkavelingen Mettekoven, Sinaai, Sint-Gillis Waas en Jesseren.

3. Beleid waterbeheersing.

1. Stand van zaken

- het onderwerpen van dossiers betreffende de waterhuishouding die aan de minister worden voorgelegd, worden onderworpen aan een onderzoek inzake de milieuaspecten:

Onderhoudswerken aan waterlopen

Sedert 1992 wordt het programma der onderhoudswerken aan de onbevaarbare waterlopen van de eerste categorie jaarlijks, voorafgaand aan de opmaak der bestekken en de aanbesteding, aan het advies van het Bestuur Natuurbehoud en -ontwikkeling onderworpen. Eventuele bijsturing van de voorzien onderhouds- en ruimingswerken in functie van het natuurbehoud wordt hierdoor formeel mogelijk gemaakt. In de praktijk evolueren de werken naar een steeds meer selectieve aanpak: de vroegere "gewone ruiming", die tot een vrij systematische verwijdering van het bodemkruid, van sedimenten en van taludvegetatie aanleiding gaf, is nagenoeg verdwenen en vervangen door in plaats en in tijd beperkte kruid- en taludmaaiingen en grondruiming, die strikt nodig zijn om de normale waterafvoer in de waterlopen te verzekeren. Er worden verder meer milieuvriendelijke oeververdedigingen onderzocht en toegepast.

Investeringswerken aan waterlopen.

Projecten inzake investeringswerken ten behoeve van de waterhuishouding der onbevaarbare waterlopen van de eerste categorie werden steeds verder onderworpen aan voorafgaande formele overleg-, advies- en vergunningsprocedures. Bestaand informeel overleg met het Bestuur Natuurbehoud- en ontwikkeling wordt sedert juli 1993 formeel veralgemeend. Bepaalde belangrijke projecten zijn bovendien onderworpen aan de B.W.P.-procedure (Bijzonder Waterbeheersingsplan). Aldus worden

alle door het project beïnvloede en ambtelijk vertegenwoordigde belangen reeds van bij de voorontwerpfase bij het project betrokken. Sedert de oprichting van bekkencomité's wordt de werking van deze B.W.P.-werkgroepen in principe vervangen door ad-hoc werkgroepen waterkwaliteit. In het algemeen worden uitvoeringsdossiers voorafgaandelijk aan het advies van de bekkencomité's onderworpen. Verdere zijn werken die de waterhuishouding in bepaalde gebieden beïnvloeden onderworpen aan de M.E.R.-reglementering. Voor diverse projecten werd een M.E.R. opgemaakt. Momenteel wordt nagegaan of een haalbaarheids-M.E.R. als voorbereiding van een milieu-effectrapport niet beter het beoogde doel kan bereiken.

De gesubsidieerde werken aan onbevaarbare waterlopen van de tweede en de derde categorie, in opdracht van polders en wateringen, worden eveneens onderworpen aan het voorafgaandelijk advies van de bekkencomité's, of geadviseerd door het Bestuur Natuurbehoud en -ontwikkeling in die gebieden waar de bekkencomités nog niet werkzaam zijn.

- advisering van de waterkwantiteitsdossiers door de bekkencomité's :

Zoals reeds gemeld worden alle dossiers inzake de waterhuishouding van onbevaarbare waterlopen ter advisering aan de bekkencomité's voorgelegd. Met de oprichting van bekkencomité's werd getracht te komen tot een integraal waterbeheer, door alle partijen die bij het kwaliteitsbeheer, het kwantiteitsbeheer en het natuurbeheer betrokken zijn in een overlegstructuur samen te brengen. Tot op heden heeft de bekkenwerking zich toegespitst op informatie-uitwisseling inzake de diverse aspecten van het waterbeheer, met de nadruk op het kwaliteitsbeheer. Bijsturing van projecten is overwegend het gevolg van rechtstreeks overleg met het Bestuur Natuurbehoud en -ontwikkeling of het Bestuur Monumenten en Landschappen van AROHM.

- het verder op punt stellen van het bekkenbeleid:

Er is een nieuw decreet betreffende de bekkenwerking in voorbereiding. Belangrijk daarbij is dat men voor ogen houdt dat de waterhuishouding en het natuurbehoud geen aanhangsels kunnen zijn van het waterkwaliteitsbeheer maar volwaardig tegenover elkaar moeten worden afgewogen. De overstromingen van rond de jaarwisseling 1993-1994 en de daaruit resulterende goedkeuring van het urgentieprogramma inzake waterbeheersing hebben dit nogmaals aangetoond.

- de bescherming van waardevolle en kwetsbare gebieden tegen verdroging :

Bepaalde concrete projecten inzake waterhuishouding, zowel uitgevoerd, in uitvoering of ontworpen, beogen eveneens het tegengaan van verdroging door het nastreven van waterberging (wachtbekkens) en/of hoge grondwaterstanden (opstuwen).

II. Knelpunten

- nieuw decreet inzake de waterhuishouding :

Momenteel is er een nieuw ontwerp van decreet in voorbereiding dat de bestaande wetgevingen betreffende de onbevaarbare waterlopen, de polders en de wateringen dient te vervangen. Dit decreet streeft de waterhuishouding als onderdeel van het integraal waterbeheer na. De definitie van onbevaarbare waterlopen wordt verruimd met inbegrip van de langsliggende oevers en de watergebonden fauna en flora. Het beheer over de oppervlaktewateren zal volgens stroomgebieden worden georganiseerd, passend in de bekkenorganisatie zoals geregeld door het ontwerpdecreet betreffende het rivierbekkenbeleid. Polders en wateringen zullen hun werking, hun structuur en hun ambtsgebied aan deze visie moeten aanpassen.

III. Beleidsopties 1995

- Integraal waterbeheer :

De kwantitatieve waterhuishouding evolueert verder als onderdeel van een integraal waterbeheer. De incalculatie van en coördinatie met kwalitatieve en ecologische aspecten van het waterbeheer dient verder verbeterd te worden, in functie van de nieuwe structuur van de administratie. In de toekomst zullen aspecten als de vraag naar en de beschikbaarheid van oppervlaktewater, de relaties met het grondwater, het zelfreinigend vermogen van waterlopen, de invloed van overstorten op waterlopen, de visserijbiologische aspecten van de waterlopen, het beheer en de inrichting van de oevers (natuurtechnische milieubouw), e.d.m. verder bestudeerd, geëvalueerd en toegepast worden. Inzake waterkwaliteit wordt de goedkeuring van een decreetale regeling verwacht voor eind '95, inzake kwantiteit is dit niet haalbaar.

- Ruimingsspecie :

Het kwaliteitsaspect van de ruimingsspecie heeft de laatste jaren ruime aandacht gekregen. Een aantal ruimingswerken waarbij vervuilde specie diende verwijderd gebeurden op een milieuhygiënische gecontroleerde wijze, gebruik makend van tijdelijke ontwateringsbekkens. De resultaten van het onderzoek in opdracht van het Bestuur Algemeen Milieubeleid naar de kwaliteit en de normering van bagger- en ruimingsspecie worden ingewacht. Het in omvang aanzienlijke probleem van het Groot Schijn zou in 1995 een oplossing moeten vinden.

- Atlas der onbevaarbare waterlopen :

Binnen het Bestuur Landinrichting en -beheer werd in 1993 een werkgroep samengesteld die de opmaak van een atlas der waterlopen onder digitale vorm tot doel heeft. De atlas zal als onderdeel van de grondbank in de eerste plaats voor beleids- en administratieve doelstellingen dienen. Het ligt in de bedoeling er ook een technisch instrument van te maken. In elk geval verschillen de vorm en de doelstellingen met de huidige verouderde atlas van 1958.

D. DRINKWATER

1. Stand van zaken

1.1. Drinkwaterproduktie en -verbruik

De dagelijkse drinkwaterproduktie in Vlaanderen bedroeg in 1993 gemiddeld 908.805 m³, waarvan 51.4% uit grondwater en 48.6% uit oppervlaktewater. In 1993 werd in het Vlaamse Gewest een gemiddeld dagelijks drinkwaterverbruik geregistreerd van 1.146.000 m³. In 1992 bedroeg dit 1.130.000 m³ en in 1986 1.045.000 m³. Om aan deze behoefte te voldoen werd in 1993 dagelijks ongeveer 21% van het totale drinkwaterverbruik ingevoerd vanuit Wallonië.

Vergelijking van de cijfers m.b.t. de drinkwaterproduktie in het Vlaamse Gewest vanaf 1986 leert dat de produktie uit grondwater stelselmatig is toegenomen tot in 1991 en sedertdien licht daalde terwijl de produktie uit oppervlaktewater eerder stagneerde sedert 1992.

De produktie vanuit oppervlaktewater gebeurde in 1993 voor 88.4% uit het Albert- en Netekanaal, voor 5.2% vanuit Kluizen en voor 6.4% vanuit de Blankaart en Ieper samen. Voor wat de produktie uit grondwater betreft werd in 1993 35.5% gewonnen in Antwerpen, 27.4% in Limburg, 20% in Vlaams-Brabant, 13.2% in West-Vlaanderen en 3.9% in Oost-Vlaanderen.

De drinkwatervoorziening wordt verzekerd door :

- de Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening, waarbij meer dan de helft van de Vlaamse gemeenten aangesloten zijn (142 volledig en 34 gedeeltelijk) ;
- 9 intercommunale verenigingen :
 - Antwerpse Waterwerken ;
 - Tussengemeentelijke Maatschappij der Vlaanderen voor Watervoorziening ;
 - Provinciale en Intercommunale Drinkwatermaatschappij der Provincie Antwerpen ;
 - Intercommunale Waterleidingsmaatschappij van Veurne-Ambacht ;
 - Intercommunale Watermaatschappij ;
 - Brusselse Intercommunale Watermaatschappij ;
 - Intercommunale voor Waterbedeling in Vlaams-Brabant;
 - Intercommunale Maatschappij voor Watervoorziening in Vlaanderen ;
 - Intercommunale voor Waterbedeling in Oost-Vlaanderen;
- 15 gemeentelijke of stedelijke regies

1.2. Afwijkingen op kwaliteitsdoelstellingen

In 1994 werden een aantal afwijkingen toegestaan m.b.t. de aanwezigheid van pesticiden en andere contaminanten in het drinkwater. Het gaat om afwijkingen voor de pesticiden diuron, atrazine en simazine voor water dat gecapteerd wordt door de A.W.W. in het Albertkanaal. Deze afwijkingen werden toegestaan tot ten laatste 31 december 1996 (afhankelijk van de zone). Op dat moment zou in alle drinkwaterproductiecentra van A.W.W. een actieve-koolfilterinstallatie operationeel zijn. De aangevraagde afwijkingen voor isoproturon, chloortoluron, MCPA, mecoprop, amitrol en glyfosaat werden niet toegestaan aangezien de gevonden concentraties tot op heden niet boven de maximaal toegelaten concentraties (MTC-waarden beschreven in het ministerieel besluit) uitstijgen. Tevens werd een afwijking toegestaan voor kalium voor water gewonnen door de V..M.W. in het productiecentrum De Blankaart.

1.3. Vlaams Wateroverleg

De oprichting van een Vlaams Wateroverleg (VWO) werd op 15 juni 1994 goedgekeurd door de Vlaamse regering. Het doel van het VWO is om de voornaamste partners in de sector drinkwatervoorziening i.e. de vier grootste Vlaamse drinkwatermaatschappijen Antwerpse Waterwerken, de Provinciale en intercommunale Maatschappij voor de drinkwatervoorziening Provincie Antwerpen, de Tussengemeentelijke Maatschappij voor Drinkwatervoorziening Vlaanderen en de Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening alsook het Vlaams Gewest rond de tafel te brengen bij de bespreking van alle onderwerpen die van belang zijn voor de sector.

Het VWO, bestaat uit een centrale stuurgroep bestaande uit de voorzitters, de directeurs-generaal en één bestuurder van AWW, TMVW, PIDPA en VMW. De vergadering van de stuurgroep wordt voorbereid door vier adviesgroepen : algemeen waterbeleid, financiering van de drinkwatervoorziening, synergiën en verbruikersbelangen. Aan de adviesgroepen synergiën en verbruikersbelangen kunnen gemeenten deelnemen die niet aangesloten zijn tot één van de vier participerende drinkwatermaatschappijen. Deze gemeenten dienen zich te associëren zodanig dat ze samen beschikken over 1.000 km distributieleiding en 20 mio. m³ drinkwater leveren aan abonnees. De agenda van de adviesgroep wordt opgesteld op vraag van de voorzitter van de centrale stuurgroep. Zij krijgt 3 maanden de tijd om een advies te formuleren, ofwel unaniem ofwel een gemotiveerd meerderheidsadvies.

De beslissingen van de centrale stuurgroep -worden bij consensus genomen waarna het voorstel ter bekrachtiging wordt voorgelegd aan de raden van bestuur van de vier participerende drinkwatermaatschappijen. Indien de beslissing genomen wordt omtrent een materie die behoort tot de bevoegdheid van de minister wordt een unaniem

of, al naargelang het geval, een gemotiveerd meerderheidsadvies aan de minister overgemaakt.

Met dit initiatief wenst men in Vlaanderen de versnippering in de sector tegen te gaan. Hier door moet het mogelijk worden dat de vier drinkwatermaatschappijen en het Vlaams Gewest door een bundeling van krachten en kennis een gecoördineerd drinkwaterbeleid tot stand brengen. De taak van het VWO is om het Vlaams karakter van de sector te versterken en naar de toekomst toe het voortbestaan ervan te garanderen.

De installatievergadering van het Vlaams Wateroverleg zal plaatsvinden voor einde 1994.

2. Knelpunten

2.1. Pesticiden en kalium

De afwijkingen op de kwaliteitseisen van drinkwater die werden toegestaan in 1992, 1993 en 1994 voor de pesticiden zijn enkel van toepassing op drinkwater dat gewonnen wordt uit oppervlaktewater. Deze afwijkingen zullen niet opgeheven worden door saneringen aan de bron maar door de voltooiing van een investeringsprogramma in actieve koelfiltratie door de AWW ten belope van één miljard fr.. Voor een sanering aan de bron wordt een geïntegreerde aanpak vereist die mijn bevoegdheden overschrijden en zelfs in zekere mate de bevoegdheden van België overschrijden. Ik heb de federaal bevoegde minister aangeschreven met de vraag omtrent dit probleem rond de tafel te zitten.

Wat de afwijking betreft op de parameter kalium wens ik echter wel te wijzen op de noodzaak van de sanering aan de bron. In het kader van het mestactieplan dienen de oppervlaktewateren bestemd voor de drinkwaterproductie en de beschermingszones dringend aangeduid te worden. In deze zones dienen aangepaste bemestingsnormen opgelegd te worden met het doel het gehalte aan stikstof, fosfor en Kalium in het ruwwater te herleiden tot een voor menselijke consumptie aanvaardbaar niveau.

3. Beliedsopties 1995

3.1. Studie drinkwaterbevoorrading kustzone en hinterland

In 1995 zal een studie uitgevoerd worden waarbij de drinkwaterbevoorrading van de kustzone en het hinterland grondig onderzocht zal worden. De kust stelt immers bijzondere eisen van bevoorrading: kleine vraag in het laag-seizoen en soms zeer grote vraag in piek-perioden in het hoog-seizoen. Er zal nagegaan worden of de bestaande infrastructuur geoptimaliseerd moet worden en/of welke investeringen vereist zijn teneinde in de toekomst de drinkwaterbevoorrading veilig te stellen.

Voor deze studie zal een maximale samenwerking met de drinkwatermaatschappijen nagestreefd worden.

IV. INSTRUMENTEN

A. VERGUNNINGENBELEID

1. Stand van zaken

- Evaluatie Vlarem

In het regeerakkoord werd een grondige evaluatie van Vlarem 1 en II aangekondigd. De doelstellingen die hierbij voorop staan worden verwoord in de beleidsbrieven van april en oktober 1992, nl.

- * overbodige administratieve procedures moeten worden vermeden
- * de vergunningsprocedures moeten nog meer eenvoudig en doorzichtig worden gemaakt, met bijzondere aandacht voor de stilzwijgende beslissing
- * Vlarem II moet verder worden herwerkt op basis van de adviezen van de verschillende evaluatiecommissies die binnen de administratie werden opgericht
- * de leesbaarheid en hanteerbaarheid zal worden verbeterd
- * de juridische onderbouw van het vergunningsbeleid moet verder worden verstevigd.

Ter realisatie van deze beleidsdoelstellingen werden twee treinen op het spoor gezet.

- a) Bij besluiten van 28.10.92 en 31.07.92 werden de meest dringend geachte aanpassingen aan resp. Vlarem 1 en II doorgevoerd.

Belangrijkste aandachtspunten waren :

Vlarem 1

- * een substantiële vermindering van het aantal dossiers door een wijziging van de indelingslijst met o.a.
 - het schrappen van de opslag van huisbrandolie en de lozing van huishoudelijk afvalwater door de gezinnen
 - het optrekken van de indelingsgrens van 1 kW tot 5 kW (kl 3) en van 5 kW tot 10 kW (kl2).
- * een vereenvoudiging van procedures inzake
 - de meldingsplicht voor gezinnen
 - de vergunning voor de zgn. "kleine verandering".

- * een verbetering van de besluitvorming door een aanpassing van de adviesbevoegdheid van het gemeentebestuur en de milieupararegionalen.

Vlarem II

Zowel technische als juridische aanpassingen boden een oplossing voor de belangrijkste knelpunten die al snel werdenesignaleerd m.b.t. dit nieuwe milieureglement.

Het betreft hier o.m. aspecten die betrekking hadden op :

- ° de handhaving
- ° de bevoegdheidsverdeling staat/gewest
- ° de interferentie met andere wetgevingen.

- b) Met het programmadecreet van 22.12.93 werd de noodzakelijke decretale basis gelegd voor de realisatie van de verder beoogde beleidsdoelstellingen

Vlarem I

- ° de introductie van de verplaatsbare inrichting
- ° schrapping van de Vlaamse regering als vergunningverlenende overheid
- ° doorbreken van het aanzuigefect van dossiers naar het niveau van de Vlaamse regering
- ° introductie van een reflexie-periode bij de beroepsafhandeling (mogelijkheid tot termijnverlening, waardoor het risico op een stilzwijgende beslissing wordt verminderd).

Vlarem II

De in Vlarem II veelvuldig gehanteerde inplantingsnormen kregen een decretale basis.

- Vergunningendossiers

Zoals bekend trad op 1 september 1991 de nieuwe, geïntegreerde, Vlarem vergunningsprocedure in werking.

Vlarem, wat staat voor Vlaams Reglement inzake Milieuvergunningen, heeft 2 voornamen doelstellingen.

Ten eerste de integratie van de verschillende vergunningsstelsels m.b.t. het leefmilieu (ARAB (= Algemeen reglement voor de Arbeidsbescherming), Afvalstoffendecreet, wet geluidshinder, lozingsvergunningen, grondwaterbescherming) zodat een substantiële vermindering van het aantal te behandelen dossiers mogelijk wordt.

Ten tweede een stroomlijning en verfijning van procedures zodat alle betrokkenen een voldoende rechtszekerheid geboden wordt. Hiertoe werden dwingende behandelingstermijnen ingevoerd met

een daaraan gekoppelde sanctionering, nl. stilzwijgende weigering in eerste aanleg, stilzwijgende vergunning in beroep.

De realisatie van de eerste doelstelling kan zonder meer geslaagd worden genoemd zoals blijkt uit onderstaande tabel:

Evolutie van het aantal exploitatievergunningdossiers behandeld door het Bestuur Milieuvergunningen (oud stelsel ARAB + nieuw stelsel Vlarem)

Aantal nieuwe dossiers

1990 11.037 (1)

1991 14.133 (1)

————— START VLAREM

1992 8.316

1993 7.406

(1) = exclusief vergunningen afvalstoffendecreet, wet geluidshinder, lozingsvergunningen en vergunningen grondwaterbescherming.

Na de quasi exponentiële stijging die sedert 1984 optrad, valt het aantal door de administratie te behandelen nieuwe dossiers in 1992 bijna terug op het niveau van voor 1990.

Deze vermindering van het totaal aantal vergunningdossiers wordt in 1993 bevestigd.

Het gaat hier duidelijk om een structurele vermindering te danken aan de in voege treding op 1/9/1991 van de Vlaremreglementering die de integratie van de verschillende vergunningstelsels realiseert.

Daarnaast is de structurele vermindering ook te danken aan het invoeren van een klasse 3, zijnde enkel meldingsplicht, voor de minst milieubelastende activiteiten.

Bovendien kregen gemeenten ruimere bevoegdheden inzake vergunningsverlening die kaderen in de eerste-lijns-milieuzorg.

Wat de tweede doelstelling betreft meer bepaald inzake behandelingstermijnen werd de leefmilieu-administratie geconfronteerd met een dramatische achterstand inzake dossierafhandeling. Ik liet dan ook een stand van zaken opmaken met betrekking tot de dossierbehandeling "oud stelsel".

Het hiernavolgend overzicht van het aantal onafgehandelde dossiers, was dan ook weinig hoopgevend:

AANTAL ONAFGEWERKTE DOSSIERS

	Hoofdbestuur	Buitendiensten
per 31/12/89	663	1.793
per 31/12/90	557	4.640
per 31/12/91	598	5.596

Kort na mijn aantreden in 1992 nam ik een aantal administratieve maatregelen (bv. optimaliseren taakverdeling tussen de verschillende diensten van het Bestuur Milieuvergunningen) om de achterstand weg te werken.

START VLAREM

AANTAL ONAFGEWERKTE DOSSIERS

	Hoofdbestuur	Buitendiensten
31/12/92	848	1.704
31/12/93	674	803
01/06/94	595	652
01/11/94	465	222

Bij de interpretatie van deze gegevens is het belangrijk te onderstrepen dat het bevoegde bestuur Milieuvergunningen in 1992 en 1993 nog maar eens 4.825 bijkomende ARAB-dossiers te behandelen heeft ontvangen. Deze dossiers werden bij de bevoegde deputaties ingediend vóór 1.9.1991, maar werden pas in de loop van '92 en '93 aan de administratie voor behandeling overgemaakt.

Ondanks de reeds aanzienlijke achterstand in 1991 en de bijkomende ARAB-dossiers én de gelijktijdig af te handelen nieuwe VLAREM-dossiers slaagde de administratie erin dankzij mijn ingrepen van deze achterstanden zeer goed in te lopen.

2. Knelpunten

Evaluatie Vlarem

De aangekondigde evaluatie van Vlarem verliep moeilijker dan aanvankelijk werd verwacht.

De oorzaken hiervan zijn veelzijdig, als belangrijkste kan worden aangestipt :

1. de juridisch-technische moeilijkheidsgraad van het dossier;
2. de overstelping sinds einde '92 van zowel de administratie als het kabinet met honderden Vlarem-vergunningsdossiers die gezien hun termijngebondenheid bij voorrang moeten afgewerkt worden;
3. de werkzaamheden van de verschillende subcommissies, die in elk geval langer hebben geduurd dan werd vooropgesteld. Daarnaast werd vastgesteld dat niet elke subcommissie de evaluatie even grondig heeft aangepakt. Daar waar sommige commissies zeer grondig uitgewerkte tekstvoorstellen hebben voorgelegd hebben anderen hun opdracht beperkt tot eerder minimalistische aanpassingen aan de bestaande teksten. Nog andere commissies besteedden hoofdzakelijk aandacht aan hun initiële opzet, nl. het uitwerken van kodes van goede praktijk.

Vergunningsdossiers

Het wegwerken van de achterstand inzake oude vergunningsdossiers wordt bemoeilijkt door de volgende vaststellingen :

1. het feit dat nog steeds "nieuwe" ARAB-dossiers ter behandeling worden ontvangen;
2. de omslachtige en uit de tijdse ARAB-procedure;
3. de voorrang die noodgedwongen moet gegeven worden aan de Vlarem-dossiers.

3. Beleidsopties

Evaluatie Vlarem

Begin augustus 1994 werden twee ontwerpen van besluit voor advies voorgelegd aan de SERV en de Mina-raad, nl.

- een ontwerp tot wijziging van Vlarem 1
- een ontwerp houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne (Vlarem II).

Vlarem I

Het ontwerp beoogt de volgende doelstellingen :

- implementatie van de op 1 januari 1994 in voege getreden decretale bepalingen en van het nieuwe afvalstoffendecreet
- aanpassing van meerdere bepalingen aan de rechtspraak van de Raad van State
- verfijning van de procedures op basis van 3 jaar praktijkervaring
- aanpassing van het taalgebruik en verbetering van de leesbaarheid.

Vlarem II

Aangezien er, zoals inmiddels ook is gebleken, gevreesd werd dat Vlarem II onwettig zou verklaard worden, werd geopteerd voor de uitwerking van een totaal nieuw besluit dat het huidige Vlarem II integraal zal vervangen. Uiteraard zal dit besluit eerst aan de Raad van State worden voorgelegd. Dit Vlarem II-bis is inhoudelijk gebaseerd op:

- de verslagen van de verschillende evaluatiecommissies en de adviezen van de milieuadministraties
- het advies van de MINA-raad dd. 02.12.92
- het advies van een aantal geraadpleegde milieujuristen
- het technologisch advies van het VITO

- de studie van de UG over de omzetting van EG-richtlijnen.

De juridische basis van het besluit wordt uitgebreid zodat in éénzelfde besluit ook milieuvoorwaarden voor niet-ingedeelde inrichtingen kunnen worden opgenomen (vb. lozing van huishoudelijk afvalwater, particuliere stookolietanks, later uitbreidbaar naar andere sectoren - kappers, tandartsen,...). Hierdoor krijgen ook de in Vlarem II opgenomen milieukwaliteitsdoelstellingen, die thans uitsluitend betrekking hebben op ingedeelde inrichtingen, een algemene draagwijdte.

Het besluit is zo opgevat dat het in de (nabije) toekomst ook kan blijven fungeren als uitvoeringsbesluit van het in voorbereiding zijnde decreet houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid.

Vlarem II-bis is structureel geconcipieerd als een "aanbouwbesluit". De nummering van hoofdstukken en artikels laat op een eenvoudige wijze toe dat de verschillende bepalingen op eenvoudige wijze kunnen gewijzigd en aangevuld worden in functie van de maatschappelijk, ecologische en technologische evolutie. Ook is er een duidelijke correlatie aangebracht tussen de nummering van de verschillende sectorale hoofdstukken en de rubriekennummering uit Vlarem 1.

Vergunningsdossiers

Rekening houdend met de terzake geldende procedure en de gegeven administratieve onderrichtingen zullen alle ARAB-dossiers die op 1.6.1994 bij het Bestuur Milieuvergunningen beheerd zijn (want er komen nog steeds oude ARAB-dossiers binnen), administratief zijn afgewerkt in de lente van 1995.

B. MILIEU-INSPECTIE

1. Realisaties

Sectoriële aanpak van de milieuproblematiek

In iedere dienst hebben de toezichthoudende ambtenaren zich, naast het verwerven van de basisvaardigheden in het toezicht op de volledige milieuhygiënewetgeving, gespecialiseerd in een bepaalde milieusector. De volgende specialismen werden gekozen : afvalproblematiek en -verbrandingsovens; afvalwater en lozingen; grondwaterwinnings -en percolatiewater stortterreinen; drinkwater; exploitatie, (ARAB); geluid; luchtverontreiniging; bio-industrie.

Sedert 1992 werd gestart met een programmatische en vanuit de Hoofdingspectie gecoördineerde aanpak van controles over het ganse Vlaamse grondge-

bied. Hiervan kan het volgende overzicht worden gegeven :

1992

- Scanning van probleembedrijven voor de RWZI's
- Scanning stortterreinen
- Scanning bedrijven die "zwarte en/of grijze lijststoffen" lozen
- Controle van de huisvuilverbrandingsovens.

1993

- Controle van verbrandingsinstallaties voor bedrijfsafval
- Medevaststelling van gebreken die de goede werking van de bestaande RWZI's verhinderen
- Oriënterend bodem- en grondwateronderzoek bij bedrijven
- Scanning van het afvaloliecircuit
- Controle slachthuizen
- Controle correcte inning heffingen op het afvalwater
- Scanning lozingen per hydrografisch bekken.

1994

- Actie BMI-OVAM inzake invoer van afvalstoffen
- Samenwerking BMI-VMM inzake correcte inning afvalwaterheffingen
- Controle van verbrandingsinstallaties voor medisch afval
- Controle van luchtmissies door grote stookinstallaties
- Controle van luchtmissies ten gevolge van productieprocessen
- Tweede oriënterend bodemonderzoek bij bedrijven
- Controle veiligheidsaspecten bij bedrijven.

Permanentieplicht

Dit stelsel is operationeel binnen het BMI:

2. Knelpunten

Milieuklachten

Het BMI is erin geslaagd om niet "bedolven" te worden onder de vele klachtdossiers die, bij ontstaan van een effectieve aanpak op lager niveau (de gemeenten) en op niveau van de reguliere politiediensten, doorgeschoven worden naar het BMI.

Het dient gezegd dat het noodzakelijk is om structurele maatregelen te nemen om het BMI niet op te zadelen met alle klachten van burenhinder. Zoniet wordt het BMI herleid tot een substitutie van de “gewone gemeentelijke milieudienst” en ontbreekt de mogelijkheid het niveau van “klachtenbehandeling” te overstijgen. De speerpuntactiviteiten van het BMI moeten zich richten op geplande en gecoördineerde controles op hoog niveau, alsmede op opsporingstaken van ernstige milieucriminaliteit (in samenwerking met parket en gerechtelijke politie).

Inspectieteams belast met prioritaire taken

Gelet op de huidige algemene context, met name de aan de gang zijnde hervorming van de administratie, was het niet haalbaar deze inspectieteams op te richten. De vooropgestelde prioritaire taken werden opgenomen in de doelstellingsanalyse van de Milieu-inspectie. Met de feitelijke oprichting van de teams wordt gewacht op de inwerkingtreding van de nieuwe organisatiestructuur (opstarten van de afdelingen, aangepaste organisatie en personeelsformaties).

3. Beleidsopties

Wil het BMI haar ambities op het vlak van georganiseerde controles en opsporing op een hoger niveau tillen, zal het noodzakelijk blijken dat er een ingrijpende reorganisatie gebeurt.

Aandacht zal worden besteed aan de uitbouw van een effectief toezicht op gemeentelijk niveau, zodat de Burgemeester en de gemeentelijke ambtenaren en politiediensten, overeenkomstig het VLAREM, het toezicht kunnen uitoefenen op de 2e en 3e klasse **inrichtingen** in hun gemeente, alsmede het uitvoeren van technische controles in de 1e klasse-inrichtingen. Op die wijze moet een effectief eerste lijnstoezicht worden georganiseerd, terwijl het BMI, naast het hoger toezicht hierop, zich kan concentreren op zijn bovenvermelde prioritaire taken van algemene controle en opsporing.

C. MILIEUDATABANK

1. Stand van zaken

Om te komen tot een coherent milieubeleid moet de Vlaamse regering beschikken over voldoende beheersinformatie. Daartoe heeft de Vlaamse regering op mijn voorstel op 31 juli 1992 een besluit uitgevaardigd houdende de regeling van de samenwerking tussen het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap en de milieupararegionalen inzake de oprichting en de organisatie van een milieudatabank.

De uitbouw van een Vlaamse milieudatabank is gebaseerd op drie geïntegreerde pijlers. Pijler 1

(“Vergunningen en Heffingen”) wordt beheerd door de Administratie Milieu, Natuur en Landinrichting (AMINAL) van het departement Leefmilieu en Infrastructuur (LIN) van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap en omvat de databank inzake de vergunningen en heffingen. Pijler 2 (“Meetdatabank”) bevat de meetgegevens over water en lucht en wordt beheerd door de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM). De ruimtelijke gegevens worden opgenomen in pijler 3 (“Grondndatabank”) beheerd door de Vlaamse Landmaatschappij (VLM).

Er werden vier stuurgroepen opgericht, één voor elke pijler en een overkoepelende Milieu Info Stuurgroep (MIS), die sedert september 1992 maandelijks vergaderen, met het oog op de realisatie van de doelstellingen van de milieudatabank.

1.1. Pijler 1 Vergunningen en Heffingen

Ter ontwikkeling van deze relationele databank werd er een overeenkomst gesloten met het Vlaams Informaticacentrum V.Z.W. (COI).

Het luik vergunningen is in productie genomen, hetgeen betekent dat de vergunningverlenende overheden de data kunnen inbrengen. Elke participant is zelf verantwoordelijk voor de technische uitrusting op de pijler vergunningen en heffingen, wat trouwens voor de gehele milieudatabank van toepassing is.

Met de vijf Vlaamse provincies werd met ingang van 1 januari 1993 een milieuconvenant afgesloten, waarin o.a. voorzien werd dat de provincies fysisch aansloten op de Vlaamse milieudatabank. In dit kader voeren de provincies vanaf 1 januari 1994 (Oost- en West-Vlaanderen vanaf 1 maart 1994) de gegevens in de databank Vergunningen en Heffingen.

Momenteel zitten de administratieve gegevens in deze databank van 63.739 milieudossiers.

Het is belangrijk dat de inhoudelijke gegevens van de vergunningen en vergunningsaanvragen, inzonderheid de milieugevaarlijke stoffen en de lozingsvoorwaarden, worden ingevoerd.

1.2. Pijler 2 Meetdatabank

In de Meetdatabank worden nu alle nieuwe analysesresultaten, afkomstig van zowel het VMM labo te Oostende als van de verschillende provinciale laboratoria, systematisch opgeslagen. Op dezelfde wijze werden ook de historische meetwaarden van de rechtsvoorgangers van de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM), “WZK, VWZ en VMW”, over de periode van 1980 tot 1992 opgenomen in de Meetdatabank. De gegevens van het vroegere IHE, van de drinkwatermaatschappijen, de ecologische en kwaliteitsindexen (Prati- en Biotische indexen, visindex, bosvitaliteit), zullen tegen eind dit jaar grotendeels zijn verwerkt.

Met het Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer werd het project opgestart tot integratie van de visbestanden in de meetdatabank.

De functionele analyse voor het in gebruik nemen van een emissiebeheersysteem werd gefinaliseerd. Het eigenlijke programmeerwerk nam een aanvang begin mei 1994 en zal in produktie kunnen genomen worden in de loop van november 1994. Een soortgelijke voorbereidende studie werd inmiddels gestart voor het afstemmen van de milieuinspectie op de geïnformatiseerde meetnetten-activiteiten.

Een pilootproject voor het on-line inlezen van meetwaarden afkomstig van een tweetal bedrijven en twee waterzuiveringsinstallaties wordt gefinaliseerd met een afsluitend evaluatieverlag.

Anderzijds zijn de analyseresultaten van de 14-daagse meetcampagnes op de 115 waterzuiveringsinstallaties reeds consulteerbaar op de meetdatabank.

Het in gebruik zijnde, en door AWW beheerde permanente meetstation op het Albertkanaal te Grobbendonk zal in de loop van 1994 worden aangevuld met een gelijksoortige monitoringssysteem op het kanaal Kortrijk-Bosuyt en het kanaal Gent-Terneuzen.

Aan de hand van een intensieve sensibiliseringscampagne met een interactieve opleidingssessie voor een 120-tal gebruikers van de meetdatabank werd een zekere drempelvrees inzake het gebruik van de meetdatabank grotendeels weggewerkt.

1.3. Pijler 3 Gronddatabank

Door de stuurgroep van deze pijler werden items geïdentificeerd, waarvoor prioritair initiatieven dienen genomen te worden. Bij het vastleggen van de prioriteiten werd ingespeeld op een aantal belangrijke milieubeleidslijnen, zoals :

- het opstellen van een bodembeleid;
- de bekkenwerking in Vlaanderen;
- de instelling en het beheer van de Groene Hoofdstructuur;
- het opstellen van diverse kwetsbaarheidskaarten;
- het beheer van het meetpuntennet;
- de M.E.R.

Volgende projecten werden dan ook opgestart :

- De opbouw van een metadata-beheerssysteem inzake ruimtelijk gerefereerde gegevens;
- De conversie van digitale grafische en GIS-bestanden;
- Via een samenwerking tussen AMINAL en VLM werd het bestand van de boskarteringsgegevens operationeel gemaakt;

- In een samenwerkingsverband werd in het leven geroepen om een opbouw van een operationeel waterlopenbestand van Vlaanderen te verkrijgen.

2. Knelpunten

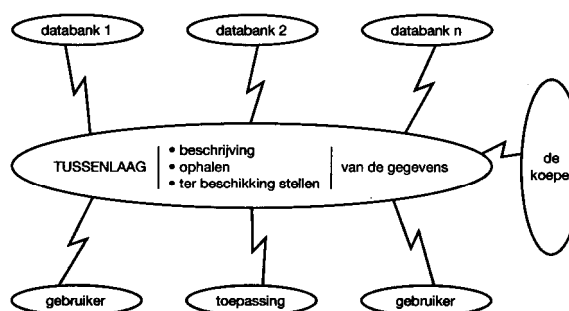
De Vlaamse milieudatabank is van cruciaal belang om dit milieubeleid krachtadig te ondersteunen. De uitbouw ervan is een zeer complexe aangelegenheid. Hierbij is de samensmelting van verschillende databanken tot één logisch geheel van kapitaal belang voor het welslagen.

Uit deze vaststelling volgde de beslissing om te komen tot dit functioneel "Strategisch Stuurplan Vlaamse Milieudatabank". Hierin wordt het migratiepad van de huidige situatie naar de beleidsmatig gewenste toestand (integratie van alle databanken en gecoördineerd beheer) planmatig vastgelegd, zowel functioneel, organisatorisch, technisch als budgettair.

Het strategisch stuurplan streeft naar een maximaal hergebruik van de bestaande systemen, waarbij aanpassingen alleen gebeuren om de integratie van informatie mogelijk te maken.

Dit strategisch stuurplan is op de zitting van de Vlaamse regering dd. 26.10.94 principieel goedgekeurd.

Individuele gebruikers en toepassingen zullen ondersteund worden door een gemeenschappelijke tussenlaag. Deze tussenlaag bevat een beschrijving van de beschikbare gegevens en verzorgt de uitwisseling tussen de verschillende databanken en de gebruiker, resp. toepassing. Dezelfde gegevens welke voorkomen bij verschillende participanten worden ondergebracht in een gemeenschappelijke databank, de koepel genaamd.

Op deze manier krijgt de gebruiker op een soepele en eenvoudige wijze toegang tot de nodige gegevens, maar wordt de achterliggende complexiteit voor hem verborgen.

Deze oplossing garandeert een grote beleidsmatige flexibiliteit. Economisch is zij, door het hergebruiken van de bestaande systemen, het best verantwoord. Deze oplossing leidt tot resultaten binnen een aanvaardbare termijn en budget en is invoerbaar zonder onderbrekingen in de werking van de

participanten. Bovendien garandeert zij een lange levensduur van de Vlaamse milieudatabank.

Het strategisch stuurplan vormt geen breekpunt met de huidige situatie. Ze laat een graduele migratie toe naar nieuwe systemen, zonder aan de broodnodige continuïteit in de werking te schaden.

Daarenboven is de voorgestelde oplossing dermate flexibel en modulair opgebouwd, dat ze veranderingen op vlak van bevoegdheden van de participanten kan opvangen. Ze beantwoordt ook aan de vereisten op gebied van schaalbaarheid. Men beschikt dus over een oplossing, waarvoor een lange levensduur gegarandeerd is. Hierdoor kunnen de investeringen over een lange periode gespreid worden. Dit verhoogt het rendement. Ze is ook zo ontworpen dat ze kan inspelen op toekomstige technologische evoluties en ze laat toe functies uit te voeren op de systemen die er best voor geschikt zijn.

Deze geïntensifiëerde samenwerking zal op langere termijn ook leiden tot besparingen op vlak van informatica. Deze zullen vooral terug te vinden zijn op het vlak van ontwikkeling, onderhoud en uitbating van systemen, die juist de belangrijkste kostenfactoren zijn. Dit wordt gerealiseerd door meer uniformiteit, gemeenschappelijk beheer, standaardisatie, uitwisseling van programmatuur, gezamenlijke opleiding, betere ondersteuning en een gestructureerde kennis- en ervaringsuitwisseling.

De milieudatabank zal dan ook haar bijdrage leveren tot het verlagen van de kosten voor het verbeteren van het milieu. Een beter totaalbeeld van de actuele toestand, extrapolaties naar de toekomst of een juistere effect-berekening van bepaalde maatregelen zal er voor zorgen dat we komen tot beter verantwoorde investeringen, die van correcte omvang zijn en op de juiste plaats gebeuren.

De eenmalige uitgaven van deze oplossing worden geraamd op 175 mio, exclusief de inspanningen per pijler en per participant. In de begroting van 1995 wordt er een eerste schijf van 85 mio voor de uitvoering voorzien. De uitvoeringsplanning bestrijkt 3 jaar, waarna een geïntegreerde Vlaamse milieudatabank een feit zal zijn.

3. Beleidsopties voor 1995

Met de uitvoering van het Strategisch Stuurplan Milieudatabank is het noodzakelijk geleidelijk te werk te gaan. Men mag niet proberen, in een dergelijk complex project, alles ineens operationeel te krijgen.

Deze geleidelijkheid is op veel vlakken van toepassing, die logisch te combineren zijn. Men kan bijvoorbeeld starten met een beperkt aantal global dataservers en de volledigheid van de data na verloop van tijd nastreven, ook al omdat netwerktoegang vaak per Local Area Network (LAN) zal gerealiseerd worden.

Enkelingen, die in een vroeg stadium toegang nodig hebben, kunnen via dial up verbindingen geholpen worden. Naar bedrijven zal mijn adminis-

tratie zich in het begin toeleggen op de zogenaamde P-bedrijven, bedrijven die bij de diverse participanten als belangrijk "Prioritair" worden aangeuid.

Naast de uitvoering van het Strategisch Stuurplan zal elke pijler verder werken aan de uitbouw van hun databank. Ook voorzie ik in de loop van 1995 een aanpassing van het besluit van de Vlaamse regering houdende het samenwerkingsverband rond de milieudatabank, zoals voorzien in het Strategisch Stuurplan. Hierin zal zoals reeds voorzien is in het decreet bestuurlijk beleid, de participanten uit te breiden tot de provincies en Aquafin.

3.1. Pijler 1 Vergunningen en Heffingen

In 1995 zal voor deze pijler in hoofdzaak de nadruk liggen op de data-invoer, de validatie van deze gegevens en de kwaliteitscontrole van deze gegevens.

Verder zal de samenwerking met de provincies in de diepte worden uitgebouwd.

Ook zal deze pijler in 1995 trachten te komen tot een totale waterbalans per bedrijf, door de verschillende gegevens van vergunningen en heffingen met elkaar te vergelijken.

3.2. Pijler 2 Meetdatabank

Voor 1995 voorziet deze pijler dat in een uitbreiding van rechtstreekse invoer van analyseresultaten en meetwaarden.

Verder wordt er gewerkt aan een ontwikkeling van beheerstoepassingen voor de jaarlijkse emissieverlagen water en lucht, de immissiemeetplaatsen en parameters van de afvalwaterstroom van de P-bedrijven.

In 1995 zal de modernisering van het datageneratie en -verwerkingssysteem van het automatisch meetnet lucht, overgenomen van het voormalig IHE, en het bevragebaar stellen van meetgegevens vanuit de meetdatabank.

3.3. Pijler 3 Gronddatabank

Een aantal van de door de stuurgroep geformuleerde behoeften kunnen in verband gebracht worden met de ontwikkelingen inzake GIS-Vlaanderen. De afwachtende houding die deze stuurgroep diende aan te nemen, als gevolg van de Vlaamse GIS-pauze die ingesteld werd, heeft een vertragende invloed gehad op de verdere ontwikkeling van de Gronddatabank.

Door de beslissing van de Vlaamse regering dd. 25.05.94 wordt de GIS-pauze beëindigd en moeten de GIS-projecten voor advies voorgelegd aan het Wetenschappelijk Comité GIS-Vlaanderen.

Via de Vlaamse Landmaatschappij heeft deze pijler volgende projecten reeds ingediend die mogelijks op korte termijn kunnen opgestart worden :

- verderzetten van het project “metadata-beheersysteem” (ontwikkeling van een prototype);
- verderzetten van het project “studie van de conversie van digitale grafische en GIS-bestanden” (realisatie van een aantal conversies);
- “ontwikkeling van een methode voor de aanmaak van digitale, geometrische getransformeerde kadasterplannen”;
- scanning van topografische kaarten op schaal 1:10 000.

D. MILIEU-EFFECTRAPPORTERING (MER)

Realisaties

een ontwerp-decreet MER en VR werd uitgewerkt, waarin invulling gegeven werd aan belangrijke vernieuwingen : de volledigheid, de kwaliteitscontrole, de controleerbaarheid en de openbaarheid (inspraakregeling).

de ontwerp-lijsten van MER-plichtige activiteiten werden uitgewerkt. Tevens werd het instrument “milieu-effectnota” (miniMER) geïntroduceerd.

2. Knelpunten

De ontwerpen waarvan sprake hierboven vormen momenteel het onderwerp van discussie op interkabinettenniveau.

3. Beleidsopties

Afhankelijk van de goedkeuring van het ontwerp van MER-decreet kunnen in 1995 de uitvoeringsbesluiten aangereikt worden, ook de wetenschappelijke onderbouwing van de voorop te stellen criteria en drempelwaarden van MER-plichtige inrichtingen en projecten kunnen worden ingebracht.

Dit geldt eveneens voor de algemene/specifieke richtlijnen voor het opstellen van project-MER's.

E. DE HEFFINGEN EN DE FINANCIERING VAN HET MILIEUBELEID

1. Algemeen

In juni 1993 werd door de werkgroep heffingen een omstandig tussenrapport neergelegd dat een effectiviteitsonderzoek inhoudt in de sectoren afval en

afvalwater enerzijds en anderzijds belangrijke suggesties bevat voor de ontwikkeling van een algemene beleidsvisie inzake milieufiscaliteit. Dit rapport wordt nader beschreven in de beleidsnota van oktober 1993.

In aansluiting op dit tussenrapport en vaststellende:

- dat iedereen het erover eens is dat heffingen regulerend dienen te zijn;
- dat bij volgende hoge heffingen er een duidelijk positief effect is;
- dat er nood is aan voorspelbaarheid en geleidelijkheid werd aan de werkgroep opdracht gegeven een vijfjarenvisie (1995-2000) te ontwikkelen waarbij concrete voorstellen worden geformuleerd voor het meer regulerend maken van de bestaande heffingen en waarbij in functie van het wegloupeffect concrete voorstellen worden geformuleerd voor de financiering van het milieubeleid in eerste instantie via het MINA-fonds of in latere instantie via andere kanalen.

Daarbij dient rekening gehouden te met bestaande voorstellen en studies zoals het MIRA-rapport, de voorstellen van de commissie **Bocken**, het onderzoek van de VMM inzake het regulerend karakter van de heffing, de studie van de RUG inzake mestheffingen, enz...

De wetenschappelijke uitwerking en ondersteuning van deze opdracht gebeurt verder door de faculteit van de economische, sociale en politieke wetenschappen van de VUB en de faculteit toegepaste economische wetenschappen van het RUCA.

2. Opzet van het onderzoek, timing, planning - stand van zaken en knelpunten

Het project beoogt na te gaan in welke mate de financierende en regulerende effecten van milieuheffingen in Vlaanderen tegemoet zullen komen aan de doelstelling van de Vlaamse overheid om enerzijds het absolute niveau van vervuiling te verminderen en anderzijds de nodige financiële middelen te verkrijgen met het oog op het voeren van een coherent en op de lange termijn gericht milieubeleid.

Meer specifiek dient te worden nagegaan hoe aan de financieringsbehoeften van de Vlaamse overheid voor dit milieubeleid tijdens de periode 1995-2000 kan voldaan worden door het huidige systeem van milieuheffingen, dan wel of een bijsturing moet worden overwogen.

Dit onderzoek zal in twee fasen gebeuren. In deze eerste fase worden twee onderdelen voorzien, nl.

1. een bespreking van het conceptuele kader waarop het onderzoek is gebaseerd voortbouwend op S'JEGERS (1993) en
2. een beschrijving van de evolutie en bestemming van heffingsinkomsten uit het verleden tegenover de geplande financiële behoeften in de periode 1995-2000. Hierbij dient te worden ingeschat hoe het regulerende effect van milieubeleid zal zijn.

heffingen de financieringsbron voor de Vlaamse overheid zal reduceren. Dit denkschema zal vervolgens in de volledige studie worden gehanteerd en worden getoetst aan praktijkgegevens. Deze eerste fase is afgesloten en neergelegd in een interimrapport van juli 1994.

In dit interimrapport van juli 1994 werd het bestaan van een financieringsgap in het milieubeleid aangeduid.

Daarbij wordt uitgegaan van de waargenomen inkomsten-uitgavenpatronen in het kader van de Vlaamse milieubevoegdheden voor waterverontreiniging en vaste afvalstoffen.

Voor de periode 1995-2000 werd de trend op het vlak van inkomstencreatie gecombineerd met de verwachte financiële behoeften bij ongewijzigd beleid.

In de tweede fase van het onderzoek zal deze gap-analyse verfijnd worden rekening houdend met verschillende hypothesen omtrent de inkomstenpatronen, de prioriteiten in het milieubeleid en de milieustrategie van de industriële gebruikers. Deze fase zal eind november, begin december worden afgesloten.

1" Inkomstenpatroon

Teneinde een strategisch milieubeleidsplan op te stellen zullen verschillende scenario's voor de milieufinanciering worden uitgewerkt.

Het gaat hierbij om een verderzetting van de inschatting van regulerende en financierende componenten van het heffingenbeleid (zie S'JEGERS 1993).

Mogelijke scenario's situeren zich tussen de in de voorbije jaren waargenomen trend en een afbouw van de financierende basis voor het regulerend effect.

De berekeningen zullen gebaseerd worden op een voortzetting van het in de vorige studie opgebouwde databestand met betrekking tot de bedrijven die 80% van lozingen en afvalstoffen vertegenwoordigen.

In zoverre bestaande sectorstudies of steekproeven aanduidingen geven over reacties of ontwijking t.a.v. de heffingen zullen deze opgenomen worden.

2" Kenmerken milieubeleid

De snel veranderende tariefstructuur en regelgeving leiden ertoe dat de economische agenten er niet adequaat op inspelen; dit heeft als gevolg dat de financiële inkomsten van de overheid meer onzeker worden.

In een vijfjarenplan moet daarom stelling genomen worden rond o.a. :

- evolutie van tarieven en normen:

- verdelingsprincipe van de last over gezinnen/bedrijven;
- instrumentenkeuze (o.a. retributies versus financierende heffing)

teneinde de scenario's op het vlak van de beleidskenmerken te kunnen afbakenen.

3" Milieustrategie binnen de bedrijven

Uitgaande van de verfijnde gap-analyse en scenario's met betrekking tot beleidskenmerken dient gepeild naar reacties en investeringsstrategie van de bedrijven.

Geopteerd wordt voor de ontwikkeling van en aantal cases die het reactiepatroon van de bedrijven illustreren in uiteenlopende uitgangssituaties met betrekking tot :

relatieve impact van het heffingsbedrag op de cash flow;

in het verleden genomen saneringsmaatregelen;

investeringsstrategie e.d.

3. Scenario 's in onderzoek

Zoals reeds werd aangegeven in het interimrapport van het project, bestaat de volgende fase van het onderzoek uit het toetsen van een aantal scenario's ter financiering van het milieubeleid in Vlaanderen. Door de omdenemingsgroep werden vijf scenario's geselecteerd, met name

- 1) een scenario zoals opgesteld door MINA-fonds voor de periode 1994-1998, maar wat werd geactualiseerd naar de begroting 1995 toe en werd uitgebreid tot het jaar 2000;
- 2) een scenario waarin de volledige AQUAFIN-factuur werd in rekening gebracht, zoals geschat door de NV AQUAFIN;
- 3) een scenario dat resulteerde uit het specifieke verwachte kostenpatroon van de OVAM, VMM en VLM,
- 4) een scenario dat uitgaat van een compartimentering van het MINA-fonds en binnen de componenten een kostendekking nastreeft en tenslotte
- 5) een scenario dat gebaseerd is op het specifieke karakter (i.c. toewijsbare of niet-toewijsbare) milieu-uitgaven.

Binnen ieder scenario worden eveneens een aantal assumpties met betrekking tot de verwachte inkomsten weerhouden. Op die manier kunnen vier mogelijke situaties worden onderscheiden, nl.

- 1) regulering volgens het tempo voorzien door het MINA-fonds;
- 2) regulering van de waterverontreiniging zoals geschat door de VMM,

- 3) regulering van de heffingen gebaseerd op een regressie van resultaten uit het verleden (tot en met 1994) en
- 4) geen regulerend effect van de milieuheffingen kan worden onderscheiden.

Bovendien moet worden aangegeven dat de scenario's vertrekken vanuit de bestaande situatie, dit wil zeggen dat de werkwijze van het MINA-fonds, waarbinnen de overheidsdotatie als sluitpost wordt gehanteerd, als gegeven wordt beschouwd. Aangezien de toekomstige evolutie van deze dotatie onzeker is, heeft de onderzoeksgroep hier een aantal mogelijkheden geselecteerd :

- 1) de situatie waarin de overheidsdotatie volledig wegvalt;
- 2) de situatie waarin de overheidsdotatie afneemt (meer bepaald 10%, 20 % en 50 % van het huidige niveau van de dotatie);
- 3) de situatie waarin de overheidsdotatie behouden blijft op het huidige niveau naar de toekomst toe en
- 4) de situatie waarin de dotatie in minder of meerdere mate toeneemt (meer bepaald 200%, 300% en 400% van het bestaande niveau).

De diverse scenario's en assumpties leiden op dit ogenblik tot de conclusie dat de heffingen ofwel de bestaande dotatie dienen aangepast te worden, ten einde de financieringsmogelijkheden die zich in de toekomst zullen voordoen op te lossen.

Naast het loutere budgettaire onderzoek, verricht de onderzoeksgroep eveneens een bevraging van het bedrijfsleven om te toetsen naar de gevoeligheden verbonden aan een aanpassing van de heffing of een wijziging van de heffingstructuur. Dit zal gebeuren door middel van een enquête, waarin wordt gepeild naar bedrijfsspecifieke gegevens inzake vervuiling en een eventuele wijziging van de bedrijfsstrategie als gevolg van het milieubeleid en van de veranderende economische en concurrentiële situatie.

4. 3de fase

Aan het onderzoek zal een 3de fase worden gekoppeld waaromtrent eind januari een eindrapport zal worden opgesteld.

1" Doelstelling

Het onderzoek naar de effectiviteit van de milieuheffingen in Vlaanderen heeft een aantal knelpunten van het Vlaamse milieubeleid aan het licht gebracht. De bestaande heffingssystemen blijken onvoldoende een gedragsveranderend effect te induceren. Bedrijven houden tijdens hun beslissingsproces niet louter rekening met de heffingsbasis en heffingstarieven. De wijze waarop de overheid haar milieubeleid formuleert en implementeert, beïnvloedt in belangrijke mate het ondernemingsgedrag. Ook in het

kader van het onderzoek betreffende de financieringsgap is het essentieel dat de Vlaamse overheid het reactiepatroon van de economische agenten kan inschatten. Meer bepaald het potentiële weglomeffect van bedrijven naar regio's met een milder milieubeleid vormt een bezorgdheid. Om dit potentieel weglomeffect te kunnen inschatten dient voldoende kennis verworven te worden over het huidige milieubeleid in de betrokken regio's en over de verwachte evolutie van dit beleid.

Het is duidelijk dat bij het inschatten van een potentieel weglomeffect niet enkel kan rekening gehouden worden met het heffingssysteem op zich.

Naast de specifieke kenmerken van het heffingssysteem (heffingsbasis en -tarieven), worden bedrijven ook geconfronteerd met andere milieukosten (bijv. de kosten verbonden aan vergunningen) en tegemoetkomingen (subsidies, compensaties). Om de impact van het milieubeleid in de verschillende landen te kunnen inschatten zal een vergelijkende landenstudie worden uitgevoerd waarbij het milieubeleid in zijn geheel bestudeerd wordt (formulering, implementatie).

Deze profilering wordt opgesteld in functie van een aantal karakteristiekbeoordelingscriteria zoals :

- kwantitatieve milieudoelstellingen, lange-termijn visie, beslissingsproces, consistentie en complexiteit van het beleid, ruimtelijke differentiatie in het milieubeleid;
- reactiepatroon van de economische agenten op het gevoerde milieubeleid, reële last voor het de industrie.

Voor elk van de profielen worden de verschillen aanzien van het Vlaamse beleid aangegeven.

2" Afbakening van het onderzoek

Dit vergelijkend landenonderzoek dient parallel te gebeuren met de bevraging van de bedrijven in het kader van de analyse van de financieringsgap. Tijdens de diepte-interviews zal ook gepeild worden naar het bestaan van het weglomeffect in de industrie.

In de mate van het mogelijke zal rekening gehouden worden met de verschillen tussen de industriële sectoren en de milieucompartimenten. Deze houding kan dan geconfronteerd worden met de resultaten van de vergelijkende landenstudie. Hieruit kunnen conclusies getrokken worden betreffende het bestaan van een mogelijke "informatiegap" en de door de overheid te ondernemen acties.

3" Referentielanden

Volgende referentieregio's worden geselecteerd: Nederland, Waalse regio, Frankrijk en Duitsland). Behalve het milieubeleid in deze landen, dient ook het EG-beleid nader opgevolgd te worden.

F. GEMEENTELIJK MILIEUBELEID

A. Stand van zaken

Het gemeentelijk milieuconvenant vormt de kern van de samenwerking tussen het Vlaamse Gewest en de gemeenten. Dit is een overeenkomst aangegaan op vrijwillige basis.

Tot hiertoe hebben 294 gemeenten dit convenant onderschreven.

B. Knelpunten

- De gemeentelijke adviesraad voor milieu- en natuur.

De knelpunten in verband met deze raden situeren zich op 2 niveaus, op het niveau van de samenstelling ervan en op het niveau van hun bevoegdheden.

In verband met de werking en de samenstelling van de raden werden twee studies verricht, één in opdracht van AMINAL, door het Limburgs Instituut voor Samenlevings-opbouw (LISO) en één in opdracht van de MINA-raad.

Een evaluatie door AMINAL in samenspraak met de provinciale milieucoördinatoren en de afgevaardigde van de Vlaamse Vereniging van Steden en Gemeenten heeft geleid tot een nota met een voorstel tot aanbevelingen aan de gemeenten. Het voorstel bestaat erin dat het gemeentebestuur met de milieuvrijheidsraad een afsprakennota zou opstellen die de basis vormen voor een samenwerking zodat er minder bevoegdheidsconflicten rijzen.

- Daar in 1995 een nieuwe gemeentelijke legislatuur gestart wordt zullen in vele gemeenten naast alle andere gemeentelijke raden tevens de gemeentelijke adviesraad voor milieu- en natuur opnieuw geïnstalleerd worden.

Het zou bijgevolg wenselijk zijn dat de hierbovenvermelde afsprakennota start bij het begin van de legislatuur en geldig blijft voor de zes jaar.

- Voor de financiële ondersteuning van het gemeentelijk milieubeleid in het kader van het convenant werd een vastlegging genomen ten bedrage van 3,9209 miljard.

Tot hiertoe werd aan de gemeenten volgende bedragen uitbetaald :

Voor artikel 7 van het convenant, de jaarlijkse toelage voor de periode 1992-1994: 326.890.198 BF;

Voor de artikels 12,12 en 14 van het convenant, de tussenkomst voor de inzameling van het huishoudelijk afval, voor de jaren 1992 en 1993 : 461.683.569 BF.

Het is nu al duidelijk dat de vooropgestelde vastlegging te ruim ingeschat is en dat de ordonanties de 2 miljard niet zullen overstijgen.

Dit voornamelijk om 2 redenen :

Een eerste reden is dat oorspronkelijk een jaarlijkse evolutie percentage werd aangenomen van 5%. In realiteit bedroeg die voor 1992, 1993 en 1994 respectievelijk 4,34 4,28 en 3,37%.

Een tweede reden is een te ruime schatting van de toelagen voor het inzamelen van het huishoudelijk afval, zoals het aantal containerparken, de hoeveelheden van zowel de KGA-inzameling als de selectieve ophaling.

- Het gemeentelijk natuurontwikkelingsplan.

Een eerste knelpunt is de laattijdige start van een groot aantal gemeenten. Sommige gemeenten moeten nog beginnen met de inventarisatie van het grondgebied. De indruk bestaat dat nogal wat gemeentebesturen de opmaak van het GNOP tot nog toe voor zich uit hebben geschoven of liever uitstelden tot na de gemeenteraadsverkiezingen.

De samenstelling van de begeleidingscommissies is een tweede knelpunt.

De vraag rijst wat er zal gebeuren met de GNOP's, eens zij klaar zijn, m.a.w. hoe vermijden dat het bij een plan blijft.

C. Actiepunten

- In principe hebben de gemeenten tot eind '96 de tijd om het GNOP in te dienen. Een degelijk plan vergt in totaal zowat anderhalf jaar tijd. De gemeentebesturen zullen er dan ook op gewezen worden dat er niet langer kan uitgesteld worden. De stand van zaken zal regelmatig nagevraagd worden.

Ook voor de uitvoering van de GNOP's, m.a.w. de realisatie van de actieplannen, zullen heelwat gemeenten extra gestimuleerd moeten worden. Hierover moet nu reeds overleg gepleegd worden met de betrokken instanties. De besprekingen hieromtrent zullen ongetwijfeld gekaderd worden in de discussies aangaande het vervolg op het gemeentelijk milieuconvenant.

Gezien de belangrijke inbreng van de begeleidingscommissie en gemeentelijke adviesraad voor milieu- en natuur kan het niet anders dat dat het GNOP stoelt op een brede basis waarbij zowat alle geledingen van de bevolking betrokken zijn.

Als men er op lokaal niveau in slaagt een gebiedsgerichte visie te ontwikkelen, die afgestemd is op de gebiedscategorieën van de Groene Hoofdstructuur, kan dit de onderbouwing van dit laatste plan enkel ten goede komen en de gegroeide tegenstellingen grotendeels wegwerken.

- Voor het opstellen van de milieuinventaris gaat in 1995 speciaal aandacht besteed worden aan het voltooiën van het gedeelte lozingspunten en de grondwaterwinning, meer specifiek het inventariseren van de vergunde en de niet-vergunde lozingen en waterwinningen.

Het is de bedoeling dat de gemeentelijke inventaris bijgehouden wordt en niet alleen een momentopname is.

Het moet één van de instrumenten zijn van het milieubeleid.

In dit verband werd door LISEC voor de provincie Limburg een voorstel geformuleerd van inventaris.

- Het overgrote gedeelte van de vergunningen wordt door de gemeenten afgeleverd. Een belangrijk punt hierbij vormt de invoering en de aansluiting van de gemeenten aan de milieudatabank. Daar deze materie complex is en, althans in de beginfase, een enorme discipline zal vergen moet onderzocht worden welke gemeenten hiervoor reeds voldoende informatica-ervaring bezitten om het programma op punt te stellen.

G. HET SECTORAAL WETENSCHAPSBELEID INZAKE LEEFMILIEU

1. Stand van Zaken

1.1. Vlaams Impulsprogramma Milieutechnologie

Het Vlaams Impulsprogramma Milieutechnologie wordt beëindigd eind '94, althans wat de goedkeuring betreft en de vastlegging van de betrokken kredieten.

Bij de oprichting van het impulsprogramma werd een budgettaire enveloppe voorzien van 621 miljoen Bfr. Verwacht wordt dat deze enveloppe ook volledig zal worden opgebruikt. Het aandeel van de industrie werd geraamd op 375 miljoen Bfr. Dit bedrag zal ook zonder enige twijfel worden bereikt.

Over de activiteiten van het Impulsprogramma werd naar jaarlijkse gewoonte een jaarverslag gepubliceerd en medegedeeld aan de Vlaamse regering, conform de bepalingen van het oprichtingsbesluit.

In 1995 is een globale evaluatie van het impulsprogramma voorzien. Hiertoe wordt de lopende beheersovereenkomst met het I.W.T. dat instond voor het wetenschappelijk en administratief beheer van het impulsprogramma verlengd.

1.2. Organisatie van het Sectorieel Wetenschapsbeleid

Met het oog op een efficiënter en gecoördineerd beheer van de kredieten inzake leefmilieuonderzoek heeft de Coördinatiecommissie Toegepast

Wetenschappelijk Onderzoek Leefmilieu (T.W.O.L.) in 1994 haar activiteiten toegespitst op de inventarisatie van het reeds verrichte onderzoek in de voorbije jaren en op het ontwerpen van een fysisch programma Leefmilieuonderzoek 1994. Dit fysisch programma werd eind juni 1994 definitief afgerond en voorgelegd aan Inspectie van Financiën.

Het fysisch programma Leefmilieu fungeert sindsdien als richtlijn voor Inspectie van Financiën, de leefmilieuadministratie en het kabinet bij de beoordeling en de selectie van onderzoeksprojecten.

2. Knelpunten

2.1. Organisatie van het Sectorieel Wetenschapsbeleid

Het opzetten van een fysisch programma Toegepast Wetenschappelijk Onderzoek inzake leefmilieu was een belangrijke aanzet tot een meer gecoördineerd en efficiënter beheer van de sectoriële wetenschapskredieten.

Nochtans is dit op zich niet voldoende. In de eerste plaats dient het opzetten van een fysisch programma te worden versneld. In de tweede plaats wordt het gecoördineerd en overzichtelijk beheer van de kredieten nog steeds bemoeilijkt door de versnippering van de leefmilieukredieten. In de derde plaats wordt momenteel op de verschillende echelons van de besluitvorming en inde verschillende geledingen van de administratie te weinig het belang en het nut van een gecoördineerd beheer onderkend.

3. Beleidsopties

3.1. Vlaams Impulsprogramma Natuurontwikkeling

De voorbereiding van het Vlaams Impulsprogramma Natuurontwikkeling verkeert momenteel in zijn eindstadium. Verwacht wordt dat de instelling van het Vlaams Impulsprogramma nog eind 1994 kan plaatsvinden.

Voor de periode 1995-1999 worden jaarlijks maximaal 100 miljoen Bfr middelen gereserveerd voor beleidsondersteunende onderzoeksprojecten. Jaarlijks wordt hiervan maximaal 20 miljoen Bfr gereserveerd voor onderzoeksprojecten van het Instituut voor Natuurbehoud en het Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer die specifiek inpasbaar moeten zijn in de krachtlijnen van het impulsprogramma.

Het operationeel beheer van het programma zal worden toevertrouwd aan een operationel cel binnen AMINAL. Hiertoe zullen twee contractuelen in tijdelijk dienstverband worden aangenomen voor een periode van 6 jaar.

3.2. *Energie-Milieu-Informatiesysteem (EMIS) - Best Available Technology (BAT)- Centrum*

In een gezamenlijk initiatief met de Minister-president van de Vlaamse regering dient de oprichting vermeld van een Energie-en Milieuinformatiesysteem (EMIS) en dit in uitbreiding van het Energie-Informatiesysteem — een concept dat binnen VITO tot ontwikkeling werd gebracht. De uitbreiding betreft meer bepaald de integratie van milieu-relevante informatie inzake industriële processen, technieken en technologieën binnen het informatiesysteem. Het is dan ook de bedoeling hiermee een instrument ter beschikking te stellen van overheid en bedrijfsleven dat eerstelijnsinformatie versprekt inzake deze aangelegenheden. Wat het leefmilieuaspect betreft wordt de aandacht toegespitst op best beschikbare technologieën en goede milieupraktijken die borg staan voor preventie, eliminatie of reductie van industriële of andere emissies.

De ontwikkeling van dit kennisinstrument staat niet op zichzelf maar wordt geïntegreerd binnen het breder kader van de oprichting van een BAT-centrum, waarvoor VITO eveneens als centrale draaischijf zal gaan fungeren. Dit BAT centrum heeft als doel de overheid bij te staan bij de verfijning van het algemeen en concreet vergunningen- en heffingbeleid, inzonderheid dit beleid af te stemmen op de evolutie naar milieuvriendelijke technologieën, praktijken en processen. Het BATcentrum zal dan ook inzonderheid moeten instaan voor een doorgedreven evaluatie van bestaande technologieën, processen en technieken in het licht van de door de overheid gestelde kwaliteitsdoelstellingen.

Tegelijkertijd wordt met dit BAT-centrum een vlottere diffusie van de bestaande technologieën naar de bedrijven. Tenslotte wordt met dit BAT-centrum betracht het overleg tussen overheid en bedrijfsleven met betrekking tot de kwaliteitsdoelstellingen inzake leefmilieu binnen een objectiverend kader te plaatsen.

Over de oprichting van EMIS/BAT-centrum wordt voor het ogenblik overleg gepleegd door de kabinetten van de Minister-president en de Minister vice-president, en de voornaamste overheidsactoren in dit gebeuren, te weten IWT, VITO, VMM, AMINAL, Administratie Economie.

De start van EMIS/BAT-centrum is voorzien eind 1994. Wat de leefmilieubegroting betreft dient jaarlijks een budget van 10-12 miljoen Bf te worden voorzien.

H. SENSIBILISERING

1. Stand van zaken

- publicaties :

reeks Vademecum Milieurecht
buiten reeks

* didactisch materiaal : doelgroep onderwijs algemeen

* video's : MER - VLAREM - AMINAL

* uitlening tentoonstelling

* sensibiliseringsacties in opdracht en met de steun van AMINAL

campagne allesbranders

MilieuOntmoetingsProject (MOP)

Educatieve Milieuboottochten

Sensibilisering van de K.M.O.'s en de Zelfstandige Ondernemingen

Eco-consumptie

* deelname aan beurzen o.a. IFEST, FT1

* deelname aan werelddierendag i.s.m. de Zoo

- Organisatie van het maatschappelijk debat rond de AWP-11's

Een zichtbare en tastbare verbetering van de kwaliteit van het oppervlaktewater biedt een waarborg om bij zoveel mogelijk mensen en bedrijven een aangepast gedrag van minder vervuiling en verkwisting te ontwikkelen.

De bevolking en de vervuilende groepen zijn het meest betrokken bij de toekomst van hun rivier en hun streek en bijgevolg ook het meest bereid tot enige gedragswijziging.

De VMM heeft in het voorjaar 1994 uitgebreide AWP-II studies voor de prioritaire bekkens van de Dender, Boven-Schelde en Zwalm, IJzer-Blankaart en Handzamevaart, Kleine Nete en Boven-Demer afgewerkt.

Het maatschappelijk debat werd toen gestart. Deze AWP-11's werden ter discussie voorgelegd aan de diverse bekkencolleges die het forum vormen om een grondig advies uit te brengen over de vooropgestelde maatregelen en acties. Opdracht werd gegeven dit advies uit te brengen vóór eind 1994 en dit ter besluitvorming door de minister.

Afgevaardigden uit de socio-culturele verenigingen, de bedrijfswereld, de milieu-organisaties en bestuurlijke instanties woonden eveneens deze hoorzittingen bij.

In de vijf prioritaire stroomgebieden werden bovendien informatie-avonden georganiseerd.

Aan alle mogelijke belangstellenden werd een synthese van het AWP-II ter beschikking gesteld via de gemeentediensten en via couponadvertenties in de plaatselijke streekbladen.

Ook de correspondenten van de pers uit elke streek werden uitgebreid geïnformeerd over de inhoud en de procedure van de AWP-11's.

In 1995 zal het maatschappelijk debat over de AWP-11's van de resterende bekkens georganiseerd worden.

MIRA. "Leren om te keren"

In juni 1994 verscheen het eerste Milieu- en natuurrapport (MIRA), samengesteld in opdracht van de Vlaamse Milieumaatschappij. Het rapport brengt een alomvattend overzicht van de Milieu- en natuurproblemen in Vlaanderen.

Dit najaar zal een samenvattende brochure over MIRA verschijnen. Deze brochure zal worden verspreid in het laatste jaar van het HSO via de leraren. De in de SERV vertegenwoordigde organisaties ("sociale gesprekspartners") zullen eveneens uitvoerig geïnformeerd worden omtrent het MIRA.

Begeleiding van de milieuheffing

Bij de jaarlijkse aanslagbiljetten m.b.t. de milieuheffing wordt een leaflet gevoegd dat de burger informeert omtrent de berekeningswijze van de heffing en de besteding van de geïnde gelden.

Op deze wijze wil de VMM irritatie bij de burger voorkomen, en tegelijkertijd haar naambekendheid vergroten en in een positieve richting bijsturen.

Informatie en Documentatie

In het kader van de openbaarheid van bestuur heeft de Vlaamse Milieumaatschappij een Documentatiecentrum opgericht dat toelaat externen de kans te bieden milieu-informatie te raadplegen.

De VMM beschikt met het Documentatiecentrum over een belangrijke informatiebron met betrekking tot alle materies aangaande de lucht- en waterproblematiek.

Hiertoe worden niet alleen de eigen VMM - Documenten beschikbaar gesteld maar wordt ook externe milieuliteratuur aangekocht.

Deze literatuur wordt op een oordeelkundige manier in een databank aangebracht. De literatuur is niet alleen voor externen beschikbaar maar uiteraard ook voor de personeelsleden van de Vlaamse Milieumaatschappij.

Vanuit het Documentatiecentrum zelf wordt de mogelijkheid aangeboden om via computer alle boeken, video's, tijdschriftartikels enz. te consulteren die door de VMM werden aangekocht. Tevens kan ook de meetdatabank van de milieudatabank worden geraadpleegd

2. Beleidsopties

- Publicaties

- * Vlarem 1 en II onder de vorm zoals beschreven in KNM3/C9/0459/56027 d.d. 05.09.1994

- Didactisch materiaal

- * aanpassing en herdruk van het bestaande materiaal (algemene documentatie voor het onderwijs . ..)
- * aanmaak van nieuw didactisch materiaal voor het basisonderwijs en het secundair onderwijs

- aanpassing video's

- aanpassing tentoonstelling

- verder zetten van de reeds bestaande acties in opdracht van AMINAL

- deelname aan beurzen, manifestaties, . . .